

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

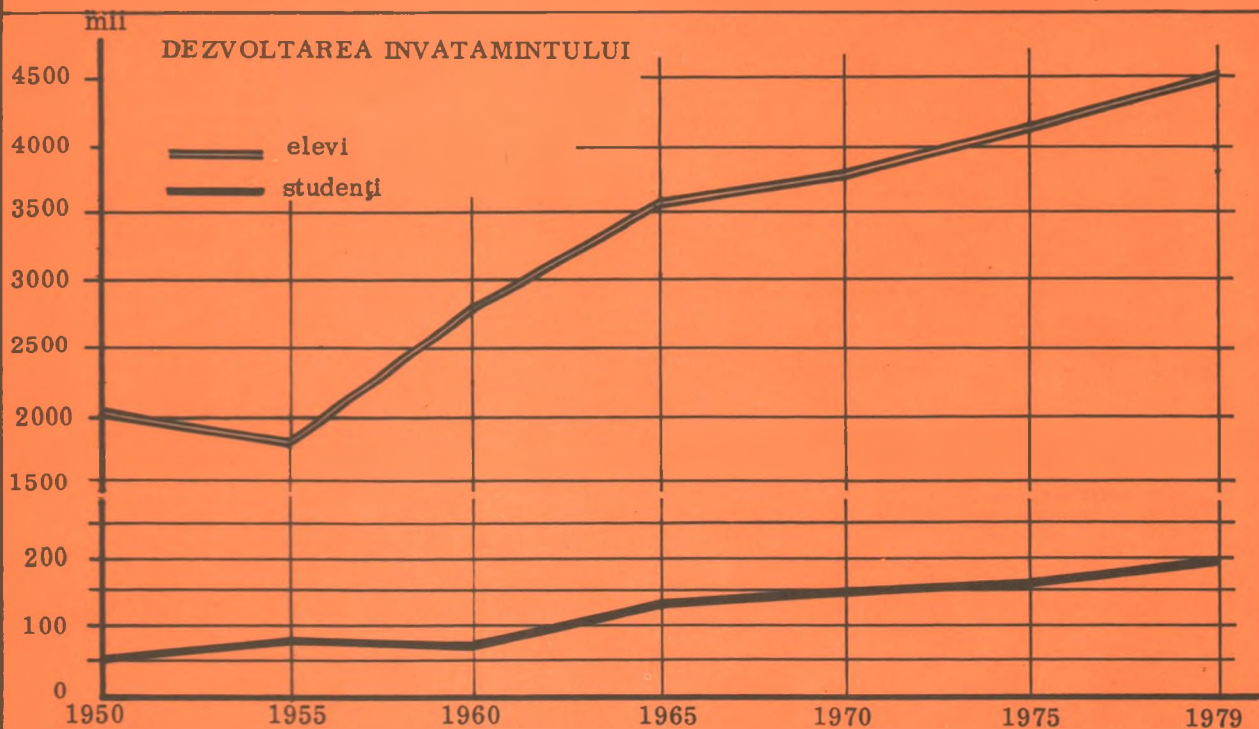
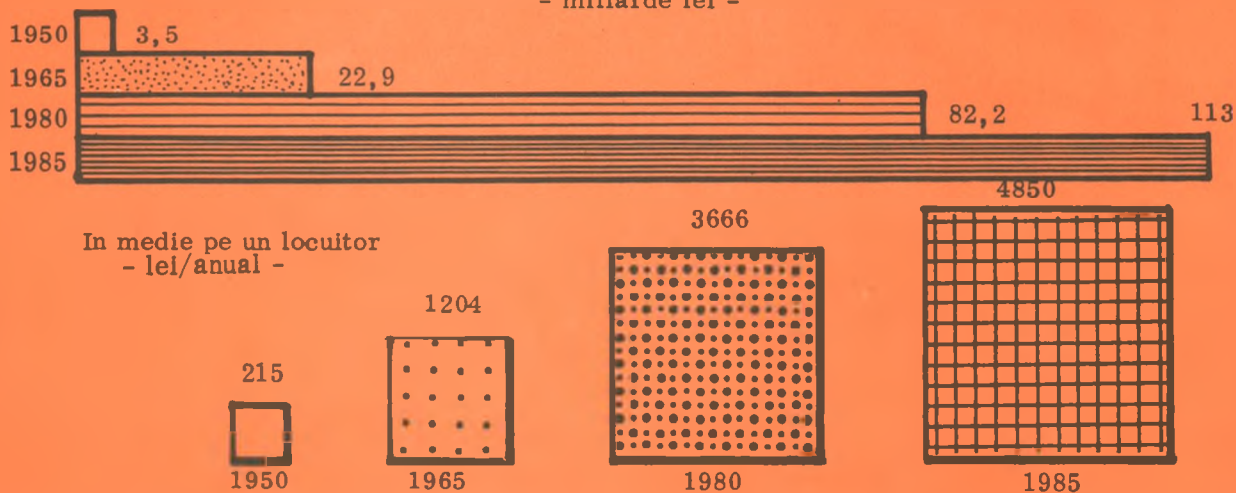
Biblioteca Jud. Huned. Deva
SALA DE LECTURĂ

maistrul

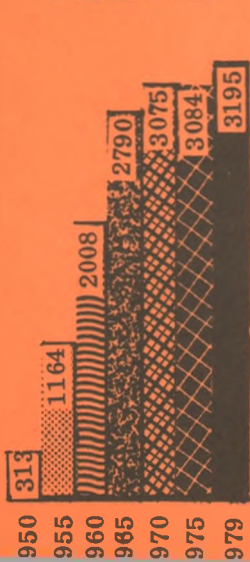
**FACTOR
DECISIV ÎN
FOLOSIREA
RATIONALĂ
A FORTEI
DE MUNCĂ**

CREȘTEREA CONTINUĂ A NIVELULUI DE TRAI ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII VIETII - ȚELUL SUPREM AL POLITICII PARTIDULUI

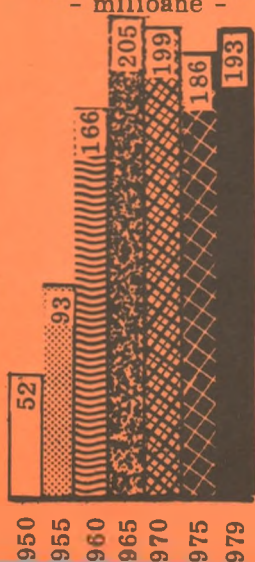
VENTURILE OBTINUTE DE POPULAȚIE DIN FONDURILE SOCIALE DE CONSUM
- miliarde lei -

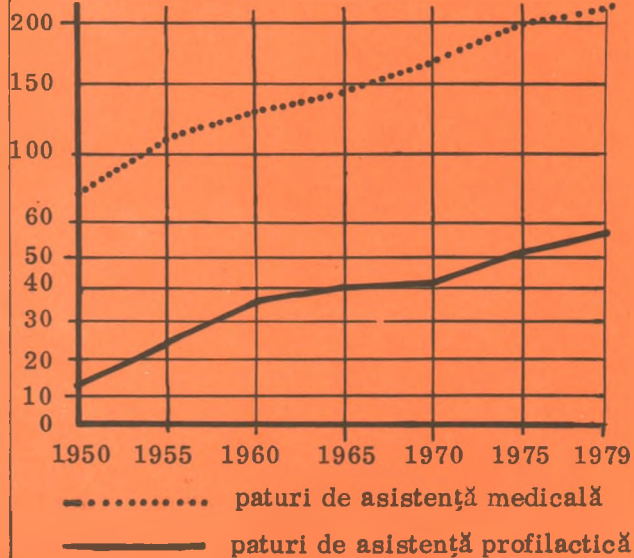
ABONAMENTE LA RADIO - mii

SPECTATORI LA CINEMATOGRAFE - milioane -

OCROTIREA SANATĂȚII

APLICAREA CONSECVENTĂ A PRINCIPIILOR DEMOCRAȚIEI, ALE ETICII ȘI ECHITĂȚII SOCIALISTE

RIDICAREA PATRIEI NOASTRE pe o treaptă superioară de dezvoltare, în lumina obiectivelor și sarcinilor stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R., constituie un proces de mare complexitate ce se desfășoară în mod planificat, sub controlul societății și în interesul societății, necesitând un susținut efort de cunoaștere aprofundată a realității, de corelare și armonizare a tuturor activităților subordonate în întreaga scopului creșterii bunăstării materiale și spirituale a popoului. Dinamismul în gândire și acțiune ce îi sint proprii partidului, secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se reflectă în preocuparea sa permanentă pentru perfecționarea tuturor laturilor activității economico-sociale, în pas cu cerințele mereu schimbătoare ale vieții. O nouă expresie grăitoare a activității neobosite a partidului nostru, a secretarului său general, dedicată valorificării depline a valențelor orînduirii socialiste, a cadrului social- și economico-organizatoric nou existent în prezent, în vederea progresului general al țării, o reprezintă hotărârile adoptate la cel de al II-lea Congres al consiliilor populare, precum și proiectele de legi, de curînd elaborate și supuse dezbaterei publice.

Puternic impuls dezvoltării democrației socialiste, perfecționării conducerii societății

CONSTITUIND el însuși o manifestare de mare amploare a democratismului orînduirii noastre socialiste, Congresul al II-lea al consiliilor populare, prin orientările și indicațiile cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, se înscrie ca un moment cu adînci rezonanțe în viața și munca oamenilor, a consiliilor populare, a activității generale de conducere a societății.

Munca organelor locale ale puterii de stat este, în viziunea perfecționării aduse activității lor, subordonată transpunerii în viață a hotărîrilor partidului privind dezvoltarea economico-socială în profil teritorial și a întregii noastre economii naționale. După cum se știe în țara noastră a fost creat un cadru democratic corespunzător în măsură să asigure participarea largă a maselor populare la conducerea activității și, prin aceasta, valorificarea potențialului lor de gândire tehnică, științifică și organizatorică de care dispun, în momentul de față, esențialul fiind asigurarea bunei funcționări a acestui cadru democratic, folosirea deplină a posibilităților pe care el le oferă.

În actuala etapă, trecerea la o nouă calitate în dezvoltarea economico-socială a țării ridică cerințe noi în fața consiliilor populare, a tuturor organismelor colective de conducere și a oamenilor muncii. Dezvoltarea autoconducerii muncitorești, a autogestunii și autofinanțării — expresie a largirii democrației socialiste — necesită manifestarea la un nivel mereu mai înalt a atribuțiilor și competențelor cu care acestea sînt investite. Se poate spune că, la sarcini și exigențe noi, se impun și modalități noi de acțiune, de antrenare, cu efect sporit, a tuturor colectivelor la realizarea practică a hotărîrilor adoptate. Impulsul perfecționării conducerii vieții economico-sociale în plan teritorial se exteriorizează, în esență, în două mari direcții: a) **creșterea inițiativei** organelor locale ale puterii de stat în valorificarea, în interesul progresului general al țării, a potențialului de resurse materiale și de forță de muncă din zona teritorială respectivă, în ridicarea continuă a nivelului de dezvoltare economico-socială în procesul omogenizării treptate a condițiilor de muncă și de trai ale populației din toate colțurile țării; b) **mărirea răspunderii, întărirea ordinii și disciplinei în muncă**, menite să contribuie din plin la buna gospodărire a resurselor, la lichidarea oricăror forme de risipă, la administrarea cu grijă a avutului obștec. Referindu-se la această problemă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta în Cuvîntarea rostită la Congresul al II-lea al consiliilor populare că „Organele locale au datoria de a urmări aplicarea neabătută, în toate unitățile, indiferent de

subordonare, a principiilor noului mecanism economico-financiar, a autoconducerii muncitorești și autogestunii, intensificîndu-și preocuparea pentru reducerea costurilor de producție, îndeosebi a cheltuielilor materiale, realizarea unei activități contabile, gospodărire judicioasă a fondurilor materiale și financiare”.

Perfecționarea conducerii vieții economico-sociale și dezvoltarea democrației socialiste impun sporirea competenței și răspunderii consiliilor populare, atît ca întindere, ca sferă de cuprindere, cît și în adîncime, ca nivel calitativ. Dezvoltarea, în fiecare județ, a unei economii complexe, diversificate, cu o multitudine de ramuri și subramuri, în măsură să asigure populației satisfacerea integrală sau în cea mai mare parte din resurse proprii a trebuințelor ei de bunuri și servicii obligă la un efort sporit de cunoaștere aprofundată a realității, la dinamism în gândire și acțiune, la intervenții prompte și eficiente din partea factorilor de răspundere pe linie de partid și de stat.

În lumina orientărilor și indicațiilor cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul al II-lea al consiliilor populare, rolul hotărîtor în dezvoltarea economică a județelor revine și în viitor industriei. În anul 1985, conform prevederilor, toate județele țării, vor dispune de capacități pentru o producție industrială de peste 15 miliarde lei. Extinderea sferei atribuțiilor consiliilor populare, în acest domeniu, se reflectă în mai multe direcții: a) preocuparea lor pentru funcționarea optimă a tuturor întreprinderilor din zona teritorială respectivă, atît în cadrul unităților republicane cît și în cele de subordonare locală; b) intensificarea efortului în vederea recuperării și valorificării integrale a materialelor refolosibile ce există în toate județele și localitățile țării și a asigurării energiei necesare; c) dezvoltarea industriei mici, a cărei producție pe locuitor urmează să sporească, de la 1.800 lei în prezent, la 5.000—6.000 lei în viitor. Încă o expresie a spiritului novator, realist, al politicii partidului nostru o reprezintă și concepția sa cu privire la dezvoltarea în profil teritorial a celorlalte ramuri. Astfel, recunoscînd rolul hotărîtor al industriei, partidul nostru acordă o atenție sporită dezvoltării agriculturii, ramură pentru care există condiții în fiecare județ.

În această viziune, și așa cum reiese din proiectul de lege privind modificarea Legii de organizare și funcționare a consiliilor populare, în care se precizează că organele locale ale puterii și administrației de stat „iau măsuri pentru dezvoltarea industriei, agriculturii, transporturilor, serviciilor și celorlalte ramuri economice”, acestora le vor reveni atribuții și răspunderi considerabile sporite în privința gospodăririi cu maximă eficiență a resurselor materiale și umane ale țării, pentru ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a muncii în toate sectoarele de activitate. Perfecționarea activității consiliilor populare, sporirea atribuțiilor lor intervine, de altfel, într-un moment în care se impune un efort colectiv, intensificarea de fapt a efortului tuturor, pentru transformarea cantității într-o nouă calitate, pentru trecerea la o etapă superioară de dezvoltare, pentru eliminarea oricăror manifestări de formalism în muncă, în îndeplinirea sarcinilor.

Există și alte laturi ale activității consiliilor populare a căror exercitare dă expresie largirii democrației, creșterii rolului lor în adoptarea deciziilor, din care menționăm preocuparea lor pentru folosirea deplină a capacităților de producție, pentru conlucrarea și cooperarea între unități economice, între județe în vederea bunei aprovizionări tehnico-materiale, reducerea la strictul necesar a personalului auxiliar și neproductiv, generalizarea în toate sectoarele a realizărilor dobîndite în unele întreprinderi, controlul asupra întregii aprovizionări cu mărfuri, indiferent de subordonare, preocuparea lor pentru dezvoltarea serviciilor necesare populației, controlul și îndrumarea corespunzătoare a învățămîntului, dezvoltarea activității culturale-artistice etc. În mod deosebit, se impune să subliniem că, în spiritul dezvoltării democrației noastre socialiste, consiliile populare, organele locale ale puterii de stat, fiind alese de către

masele de cetățeni, reprezentându-le, se află în slujba cetățenilor, sînt chemate să facă totul pentru soluționarea la timp și corect a problemelor pe care ei le ridică. Dar nu numai atît: pe terenul larg al dezvoltării democrației socialiste au loc înnoiri în privința relațiilor dintre cei aleși și alegători, consiliile populare fiind obligate, în termenii noilor reglementări, să raporteze semestrial asupra activității lor în fața celor care le-au ales, în adunări ale cetățenilor, respectiv asupra unor asemenea probleme ca executarea lucrărilor edilitar-gospodărești, aprovizionarea populației, gospodărirea fondului locativ, repartizarea locuințelor în condițiile prevăzute de lege etc. De asemenea, ele au obligația de a informa permanent cetățenii, prin diferitele mijloace de informare în masă pe care le au la dispoziție, asupra dezvoltării economico-sociale a unităților administrativ-teritoriale, gospodării localităților și rezolvării problemelor legate de munca și viața cetățenilor. În acest mod este stimulată îndeplinirea responsabilă a sarcinilor încredințate și implicit se dezvoltă capacitatea oamenilor muncii de a participa direct, în cunoștință de cauză, la soluționarea treburilor de interes general.

Rezultă, așadar, că accentuarea în actuala etapă a laturii intensive a dezvoltării impune și se bazează pe ridicarea nivelului calitativ al responsabilității în exercitarea competențelor și atribuțiilor ce revin organelor colective de conducere, ca și fiecărui om al muncii, în parte; caracterului complex al dezvoltării economico-sociale echilibrate a tuturor județelor, în mod firesc, trebuie să-i corespundă o activitate multilaterală de perfecționare a conducerii științifice pe care trebuie să-o desfășoare consiliile populare, în deplină concordanță cu prefețele revoluționare ce au avut loc în societatea noastră, cu noile sarcini ce decurg din documentele Congresului al XII-lea al partidului, cu perfecționările aduse în general vieții, societății noastre în actuala etapă istorică. De altfel, fapt semnificativ, încă din articolul 1 al proiectului de lege se precizează că „Întreaga activitate a consiliilor populare se desfășoară pe baza autoconducerii muncitorești și autogestiuunii economico-financiare“.

Afirmarea susținută a principiilor eticii și echității socialiste

PROMOVAREA principiilor eticii și echității socialiste izvoarăște din însăși esența noii orinduirii, din natura relațiilor de producție socialiste statornicite în țara noastră. După cum se știe, socialismul este incompatibil cu împărțirea oamenilor în proprietari și nonproprietari; el exclude separațiunea funcției de proprietar de cea de producător; cei ce muncesc sînt egali unii față de alții în privința poziției lor față de mijloacele de producție și rezultatele obținute, ei fiind, în același timp, proprietari și beneficiari. Pe acest fundament, în amii construcției socialiste, cu deosebire în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al P.C.R., a avut loc afirmarea tot mai puternică, în întreaga viață socială, a principiilor eticii și echității socialiste. Una din multiplele forme de manifestare a aplicării principiului eticii și echității socialiste constă în aceea că **unicul criteriu de apreciere a fiecăruia este munca depusă.**

Repartiția bunurilor de consum și a serviciilor, celor ce muncesc, se înfăptuiește după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii depuse. Partidul nostru, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu militează consecvent și cu luciditate întemeiată pe știință pentru aplicarea fermă a repartiției după muncă. O asemenea concepție are nu numai o semnificație teoretică, dar și o importanță socială, politică și economică: aplicarea repartiției după muncă dă expresie promovării eticii și echității socialiste, contribuind, totodată, la repartizarea rațională pe ramuri și în profil teritorial a forței de muncă și stimulind punerea, în interesul producției sociale, a întregii capacități creatoare a fiecărui om al muncii. În aceeași ordine de idei se înscrie și preocuparea partidului și statului nostru pentru legarea mai strînsă a veniturilor directe ale oamenilor muncii de rezultatele obținute, care în termeni practici se exteriorizează în creșterea lor atunci cînd roadele muncii depuse cunosc aceeași tendință și, invers, în scăderea lor în cazul în care rezultatele dobîndite nu sînt pe măsura potențialului existent, a sarcinilor stabilite. În anii socialismului, s-a înregistrat creșterea însemnată a veniturilor populației, și, implicit, ridicarea puterii de cumpărare și a nivelului de trai; retribuția medie netă a sporit de la 337 lei în 1950 la 2.256 lei în anul 1980, iar retribuția minimă netă — de la 161 lei în 1950 la 1.425 lei în 1980. În actualul cincinal, retribuția reală crește cu 32,2%, depășind cu mult prevederile. Tot în spiritul eticii și echității socialiste se impune să subliniem că stricta corelare a veniturilor cu rezultatele obținute are aplicabilitate generală, în toate ramurile economiei și pentru toate categoriile de lu-

crători atît pentru cei din procesele de execuție cît și pentru cei din sectoarele de organizare, conducere, administrație. „Cînd vorbim de noul mecanisme economic, de asezarea activității pe principii economice — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al II-lea al consiliilor populare, apoi trebuie să înțelegem că aceasta presupune ca și veniturile, nu numai ale muncitorilor, dar și ale aceluia care au diferite funcții economice sau în statul nostru să fie legate de rezultatele economice“.

O latură caracteristică a activității partidului și statului nostru în procesul larg al afirmării eticii și echității socialiste constă în aceea că, acționînd pentru mărirea veniturilor tuturor oamenilor muncii pe măsura dezvoltării producției, are totodată în vedere realizarea unui raport echitabil între veniturile mari și cele mici. Dacă în anul 1950, raportul dintre veniturile mari și cele mici era de aproape 23 la 1, iar în anul 1965 de circa 10 la 1, în prezent, el este de 5,5 la 1. Acest proces a avut loc în condițiile în care, odată cu creșterea substanțială a veniturilor tuturor oamenilor muncii, s-au înregistrat creșteri mai accentuate la veniturile mici. Este de menționat și faptul că în manifestarea consecventă a grijii partidului, a secretarului său general, pentru statornicirea dreptății și echității în acest domeniu, s-a impus și necesitatea, ca veniturile prea mari ale unor categorii de cetățeni, inclusiv cadre de conducere pe linie de partid și de stat, să fie diminuate prin desființarea cumulului de retribuție, a dreptului la unele indemnizații care nu erau legate de muncă, scutiri de impozite etc.

De asemenea, în spiritul dreptății și echității socialiste, conștient comitent cu apropierea veniturilor mici de cele mari, se asigură diferențierea acestora, în anumite limite însă. Dacă diferențierea este determinată în mod obiectiv de nivelul diferit de calificare, de complexitate a muncii, al atribuțiilor și răspunderilor pe care le au cei ce muncesc, de necesitatea asigurării cointeresării materiale în funcție de responsabilitate, în schimb, limitele sînt necesare pentru evitarea unor disproporții exagerate între veniturile mari și mici, improprii relațiilor de producție socialiste. „Noi am lichidat asuprirea și inegalitatea economică, preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu pentru ca să le înlocuim cu o altă inegalitate sub numele cointeresării materiale sau a răspunderii pe care o au unii sau alții în muncă, ci pentru a crea o societate mai dreaptă, în care nu numai mijloacele de producție să fie în mina poporului, dar și repartiza veniturii naționale să fie realizată în mod mai echitabil, mai drept“. În etapa actuală, promovarea eticii și echității socialiste în condițiile noului mecanisme economico-financiar impune folosirea coresponsuzătoare a unor elemente ale acestuia cum este participarea oamenilor muncii la beneficii. În lumina orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, fondul de participare la beneficii trebuie să fie strict corelat cu rezultatele obținute în muncă, cu realizarea unor producții suplimentare, cu participarea efectivă la buna gospodărire a resurselor, la creșterea eficienței.

În această optică de înaltă principialitate revoluționară se înscrie și proiectul de lege, pus în dezbatere publică, privind obligația cadrelor de conducere din activitatea economico-socială și a altor activiști de partid și de stat de a declara bunurile de valoare proprietate personală. Așa cum s-a precizat, prevederile acestui proiect de lege, departe de a leza prestigiul, demnitatea și autoritatea cadrelor de conducere, sînt menite, din contră, să le întărească, să asigure cetățenii că sînt prevenite orice posibilități de abuzuri și în același timp să înlăture orice posibilități de suspiciune la adresa activității cadrelor. Aceste prevederi, sublinia secretarul general al partidului, apără deopotrivă principiile eticii și echității socialiste, dar și cîntea și demnitatea activiștilor pentru ca ei să se poată bucura de întreaga încredere a poporului. Pe un alt plan al societății noastre, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 5/1973 privind administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași și proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 4/1973 privind dezvoltarea construcției de locuințe, vînzarea de locuințe din fondul de stat către populație și construirea de case de odihnă proprietate personală, vizează de asemenea afirmarea tot mai puternică în viață a principiilor eticii și echității socialiste.

Transpunerea în viață a politicii partidului și statului nostru privind dezvoltarea democrației, perfecționarea conducerii societății, etica și echitatea socialistă se înscriu deci, în mod organic, în ampla și complexa activitate desfășurată de poporul nostru pentru înfăptuirea hotărîrilor celui de-al XII-lea Congres al partidului, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în România, societate a bunăstării și dreptății, în care totul este subordonat fericirii omului, împlinirii personalității sale.

Constantin ENACHE

În dezbateri publice

Proiectul de lege cu privire la dezvoltarea industriei mici

INDUSTRIA MICĂ ȘI RECICLAREA COMPLEXĂ A RESURSELOR

AMPLIFICAREA preocupărilor referitoare la reciclarea resurselor, vizează într-o măsură tot mai însemnată și problemele complexe ale achiziționării bunurilor de folosință îndelungată scoase din uz de către populație în vederea asigurării reintroducerii lor în acele circuite economice care permit valorificarea superioară a resurselor materiale și energetice, cât și a muncii sociale încorporate în ele. Este vorba despre acele bunuri care intră în înzestrarea gospodăriilor populației în vederea satisfacerii anumitor cerințe spirituale și de confort ale omului ajuns la un anumit nivel de progres și civilizație și care sînt considerate ca fiind componente ale avuției naționale.

Potrivit unor calcule bazate pe aplicarea metodelor statistico-matematice), în perioada 1981—1985 este de așteptat să fie scoase din uz circa 1,2 mil. televizoare, aproape 1,6 mil. aparate de radio, peste 700 mii frigider etc. La toate acestea se vor adăuga cantități mari de mobilă uzată, fiind de așteptat ieșirea din uz a unor cantități în continuă creștere de mașini electrice de spălat rufe, acumulatori, anvelope și diferite piese pentru autoturisme particulare etc. În contextul prevederilor proiectului de lege cu privire la dezvoltarea industriei mici este firesc să ne punem întrebarea dacă sistemul actual oferă toate condițiile necesare prelucrării și valorificării acestor bunuri uzate și care sînt verigile sale principale.

După părerea noastră, deocamdată răspunsul poate fi afirmativ numai în ceea ce privește reglementarea generală, la nivel național, a problemelor reciclării resurselor, precum și direcțiile principale de acțiune în acest domeniu. Au rămas însă de soluționat o serie de probleme practice deosebit de complexe, dintre care considerăm esențiale pe cele referitoare la rolul industriei mici, a industriei mari și a circulației mărfurilor în diferite faze specifice reciclării resurselor încorporate în bunurile de folosință îndelungată scoase din uz.

O verigă de bază în circuitul deplinei valorificări a resurselor

RECICLAREA reprezintă în primul rînd un mijloc de economisire a efortului social, ceea ce înseamnă că pe primul plan trebuie să fie situată capacitatea acestei activități de a participa la satisfacerea directă a unor ce-

rințe ale populației sau chiar ale producției, prin recondiționarea bunurilor respective, recuperarea unor componente ale acestora care sînt reutilizabile (ca atare sau prin recondiționare).

Din acest punct de vedere, sarcinile ce revin micii industriei sînt definite cu claritate în cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul Consiliilor populare: „Să angajăm, de asemenea, mîca industrie în recondiționarea diferitelor piese și subansamble, nu numai pentru populație, dar chiar pentru industrie. Industria mică poate să facă lucruri foarte bune în acest domeniu“. În același context, se subliniază și necesitatea ca industria mică să valorifice o serie de materiale refolosibile ca atare, fără să mai treacă prin procese de prelucrare primară. Într-o asemenea situație se găsesc o serie de materiale recuperabile din bunuri de folosință îndelungată scoase din uz (tablă, material lemnos, obiecte de sticlă etc.) care pot fi utilizate în realizarea altor bunuri decît cele din care provin.

În raport cu aceste componente esențiale ale reciclării resurselor încorporate în bunurile de folosință îndelungată scoase din uz și cu cantitatea actuală și respectiv previzibilă de asemenea bunuri, industria mică poate asigura de una singură toate fazele reciclării? Dacă răspunsul este negativ la această întrebare, atunci care este rolul ei? Ce categorii de unități economice trebuie să mai participe la acest proces și ce rol li s-ar putea atribui? Din analiza experienței acumulate în țara noastră și pe plan mondial se poate răspunde negativ la prima întrebare, deoarece cantitatea de resurse rezultate din sfera consumului depășește din ce în ce mai mult capacitatea de absorbție și valorificare de care dispune industria mică, fiind necesară intervenția altor tipuri de unități economice, menținîndu-se însă rolul de verigă de bază al primei.

Rolul de verigă de bază în activitatea de reciclare din domeniul analizat de noi derivă din însăși conținutul noțiunii de industrie mică și din sarcinile specifice ce revin acesteia în contextul particularităților producției, distribuției, utilizării și scoaterii din uz a bunurilor de folosință îndelungată. Or, din documentele de partid și de stat adoptate în ultima vreme se deduce că industria mică include unitățile socialiste de stat (industrie locală, mică producție industrială din școli, institute de învățămînt superior sau institute de cercetări) și cooperatiste (meșteșugărești, de consum sau de producție agricolă) și chiar cele deținute de persoane particulare (inclusiv prin munca la domiciliu) care își desfășoară

activitatea în contact nemijlocit cu populația, ale cărei cerințe trebuie să le satisfacă cu prioritate, asigurînd totodată și realizarea unor bunuri și servicii destinate marii producții industriale. Desfășurarea activității industriei mici presupune existența unei înzestrări tehnice adecvate și mai ales a unui număr destul de mare de specialiști capabili să asigure repararea, întreținerea și recondiționarea bunurilor uzate, sau ale componentelor acestora.

Pe de altă parte, procesul de scoatere din uz se compune dintr-o mulțime de acte individuale, răspîndite eterogen din punct de vedere teritorial, corespunzător distribuției populației. Parcul de bunuri scoase din uz în fiecare perioadă are o structură extrem de eterogenă din punctul de vedere al mărcilor (care, de regulă, nu mai există în fabricație curentă) și al gradului de uzură. Desigur, pentru achiziționarea, selectarea și redistribuirea optimă a bunurilor uzate pe circuitele principale ale activității de reciclare este necesară existența unei rețele de unități mici, specializate, a cărei distribuție teritorială trebuie să fie compatibilă cu cea a populației. În cadrul unor asemenea unități trebuie să-și desfășoare activitatea cadre de specialitate capabile să evalueze cît mai corect starea tehnică a bunurilor scoase din uz și a componentelor acestora, asigurînd, pe această bază, reînnoirea în circuitul economic pe acele canale care permit valorificarea lor în condiții de eficiență economică maximă. De o asemenea rețea teritorială și de specialiștii necesari nu poate dispune decît industria mică (prin toate componentele sale), antrenată simultan în realizarea de bunuri materiale și servicii, în recuperarea și valorificarea resurselor existente pe plan local, precum și în satisfacerea cerințelor populației și chiar ale diferitelor ramuri ale economiei naționale, inclusiv ale industriei mari.

În acest context, industriei mici (luate în totalitatea componentelor sale) ar trebui să-i revină următoarele sarcini: **achiziționarea de la populație a bunurilor scoase din uz** și evaluarea stării lor tehnice, inclusiv a componentelor acestora; **recondiționarea** (prelungirea duratei de utilizare) a bunurilor a căror stare tehnică permite acest lucru; **desmembrarea bunurilor** care nu mai pot fi recondiționate, recuperarea componentelor reutilizabile (ca atare sau prin recondiționare) și a materialelor din care pot fi realizate (în cadrul unităților industriei mici) alte tipuri de bunuri necesare populației sau economiei naționale; **separarea, sortarea și predarea unităților specializate în colectarea unor substan-**

1) Studii de economie industrială nr. 12 1980 editat de Institutul de economie industrială

te utile, acestea urmînd a fi preluate de industria mare pentru dezvoltarea bazei de materii prime; **comercializarea directă** (situație în care vînzarea se desfășoară sub egida cadrului organizatoric al industriei mici) sau prin intermediul unităților comerciale a bunurilor recondiționate și a unor componente reutilizabile ca piese de schimb, atît pentru satisfacerea cerințelor populației, cît și ale activității productive din diferite ramuri ale economiei naționale.

Un asemenea rol este conturat cu destulă claritate în Proiectul Legii cu privire la dezvoltarea industriei mici, adoptat de Congresul al II-lea al Consiliilor populare. Transpunerea în practica a prevederilor acestei legi presupune însă un ansamblu de măsuri conturate în funcție de stadiul actual al implicării industriei mici în reciclarea resurselor încorporate în bunurile de folosință îndelungată scoase din uz de către populație, precum și a relațiilor dintre aceasta și celelalte sisteme din cadrul complexului economic național.

Cooperarea meșteșugărească, participantă activă la procesul de reciclare

COOPERAȚIA meșteșugărească a fost mult timp singura componentă a industriei mici implicată în procesul de reciclare a resurselor încorporate în bunurile scoase din uz de către populație. În acest sector se poate vorbi chiar de existența unei tradiții mai ales în achiziționarea, recondiționarea și comercializarea mobilei uzate. De altfel, desfășurarea acestei activități a fost reglementată din punct de vedere legal încă din anul 1954 printr-o hotărîre guvernamentală. În plus, începînd cu anul 1978, cooperarea meșteșugărească a manifestat o inițiativă notabilă în ceea ce privește asigurarea cadrului organizatoric al activității de preluare de la populație a televizoarelor, aparatelor de radio, frigiderelor etc. scoase din uz. Edificator în acest sens este faptul că se extinde continuu rețeaua teritorială a unităților cooperativei meșteșugărești care preiau și valorifică asemenea bunuri. Constituirea propriu-zisă a rețelei teritoriale a început în 1978, ajungîndu-se la 30 septembrie 1979 la 424 unități, iar la 30 iunie 1980 la 513. Evident că această rețea teritorială vizează exclusiv mediul urban, întrucît acesta este sfera de referință a activității cooperativei meșteșugărești.

Pentru perfecționarea organizării și desfășurării activității, unităților specializate în achiziționarea, recondiționarea și comercializarea bunurilor uzate preluate de la populație, la nivelul UCECOM s-au întreprins o serie de măsuri menite să contribuie la intensificarea procesului de recuperare și reintroducere în circuitul economic prin intermediul cooperativei meșteșugărești, a bunurilor uzate de la populație. Măsurile adoptate vizează următoarele aspecte principale:

1 Pentru bunurile recondiționate vîndute populației se asigură o perioadă de garanție de trei luni, ceea ce contribuie la creșterea încrederii cumpărătorilor în calitatea bunurilor

Prețul de vînzare a televizoarelor noi și a celor recondiționate de către cooperativa „Radio-Progres” din Capitală în anul 1979

— lei —

Marca televizorului	Prețul produ-	Preț de	Prețul	%
	sului nou	achi-	bunului	col. 3
A	1	2	3	4
Astronaut E-65	3 100	400	1 122	36,2
Diamant — 62	3 600	750	1 336	37,1
Diana — 59	2 800	518	1 103	39,4
Modern E-47	2 600	190	624	24,0
Modern E-47	2 600	390	801	30,8
Modern TS-50	3 050	300	849	27,8
Olimp TS	2 870	520	850	29,6
Olimp TS	2 870	440	1 083	37,7
Olimp TS	2 870	350	745	26,0
Opera — 59	2 800	340	897	32,0
Opera — 59	2 800	350	1 112	39,7
Opera — 59	2 800	520	876	31,3
Opera — 59	2 800	460	1 312	46,9
Opera H,-61	2 850	550	990	34,7
Strassfurt T-205	4 000	470	1 030	25,8
Venus H,	2 800	650	1 069	38,2
Venus E	2 870	600	1 010	35,2
Venus E	2 870	400	797	27,8
Venus E	2 870	700	1 397	48,7
Venus E	2 870	300	983	34,3

Sursa: Date preluate din evidența cooperativei „Radio-Progres” din București și ordinele M.C.I. de stabilire a prețurilor de vînzare cu amănuntul.

de acest tip. De asemenea, s-a prevăzut obligativitatea restituirii contravalorii bunului recondiționat și vîndut dacă în 45 zile de la data reclamării defectării lui nu se asigură repararea și funcționarea normală.

2 Din inițiativa UCECOM s-au obținut aprobările necesare **achiziționării unor componente uzate încorporate în bunuri de folosință îndelungată**. În acest mod se lărgeste sfera de cuprindere a activității cooperativei meșteșugărești. Trebuie spus însă că lista unor asemenea componente este încă destul de restrînsă și că se impune extinderea ei. Recent s-au inițiat diligențele necesare aprobării achiziționării altor tipuri de componente uzate în vederea recondiționării și reutilizării lor. Au rămas totuși nesoluționate unele probleme privind achiziționarea bunurilor uzate în vederea desmembrării și procurării, pe această cale, a unor componente reutilizabile ca piese de schimb, a unor materiale reutilizabile în realizare altor bunuri decît cele din care provin, sau a unor substanțe utile ce pot fi reintroduse în circuitul economic prin intermediul unităților specializate în colectarea lor care aparțin Centralei de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile.

3 S-a îmbunătățit metodologia de calculare a prețului de vînzare a bunurilor recondiționate, în sensul că beneficiul este calculat prin aplicarea cotei de rentabilitate numai la costurile implicate de recondiționare, nu și la prețul de achiziționare a bunului uzat. În acest mod, prețul de vînzare este stimulat pentru cumpărător, iar rentabilitatea activității are la bază exclusiv efortul propriu al unităților.

4 Deși s-au inițiat diligențele necesare obținerii aprobării pentru vînzarea cu plata în rate a unor bunuri recondiționate, această problemă nu a fost încă soluționată, ceea ce crează încă dificultăți în comerciali-

zarea acestor bunuri. De altfel, din evidența UCECOM rezultă că stocul de bunuri recondiționate și nevalorificate a crescut continuu comparativ cu volumul vînzărilor. Această situație implică **utilizarea unor modalități noi de vînzare**, mai ales în cazul bunurilor care rămîn în stoc peste 12 luni, și care, potrivit regulamentului UCECOM, sînt imputabile celor care au dispus achiziționarea și efectuarea lucrărilor de recondiționare.

Cu toate dificultățile de ordin obiectiv pe care le întîmpină cooperarea meșteșugărească, datorită măsurilor întreprinse realizările din acest domeniu au cunoscut o evoluție ascendentă. Dacă în primul semestru al anului 1978 au fost recondiționate și comercializate bunuri în valoare de numai 2 981 mii lei, în aceeași perioadă din anul 1979 s-a ajuns la 5 740 mii lei, pentru ca în semestrul I 1980 să se realizeze 14 671 mii lei, adică o creștere de peste 4,9 ori față de nivelul atins în semestrul I 1978. Dacă în tot cursul anului 1978 nu au avut realizări în acest domeniu 16 uniuni județene ale cooperativei meșteșugărești, în semestrul I 1980 numărul acestora s-a redus la 3, ceea ce înseamnă că activitatea de achiziționare, recondiționare și comercializare a bunurilor uzate se extinde treptat în întreaga rețea teritorială a cooperativei meșteșugărești în concordanță cu cerințele reale ale populației.

În ce măsură industria mică poate contribui la satisfacerea cerințelor anumitor categorii de populație rezultă din faptul că prețul de vînzare a bunurilor recondiționate se situează, de regulă, sub 50% din prețul produsului nou. Exemplificăm acest aspect prin datele din tabel privind prețul televizoarelor noi și al celor recondiționate de către cooperativa „Radio-Progres” din Capitală în anul 1979. Din datele prezentate rezultă că, în cazul televizoarelor, prețul bunului recondiționat (chiar în cazul metodologiei vechi de stabilire a acestuia) oscilează între 24—48,7% din prețul produsului nou. Valorificarea

corespunzătoare prin recondiționare a bunurilor uzate și evitarea creșterii stocurilor greu vandabile presupune deci înfrângerea preocupărilor pentru reducerea costurilor de recondiționare și implicit a prețurilor de vânzare, creșterea calității bunurilor recondiționate, concomitent cu popularizarea mai largă a activității cooperativei meșteșugărești în rindul populației.

O cerință esențială generată de evoluția procesului de scoatere din uz

EXPERIENȚA ACUMULATĂ în cadrul cooperativei meșteșugărești, deși limitată la achiziționarea exclusiv a bunurilor și componentelor recondiționabile, demonstrează cu claritate faptul că industria mică își poate aduce o contribuție însemnată în recuperarea de la populație a bunurilor uzate și în reintroducerea în circuitul economic a resurselor pe care acestea le încorporează. Firește că rolul industriei mici în acest domeniu nu poate fi exercitat exclusiv prin intermediul cooperativei meșteșugărești, fiind necesară implicarea într-o mai mare măsură a industriei locale, a cooperativei de consum și a celei de producție agricolă, inclusiv a meseriașilor particulari. O asemenea cerință derivă din faptul că **achiziționarea și valorificarea bunurilor de folosință îndelungată scoase din uz de către populație presupune o anumită specializare a unităților sau a cadrelor implicate**, precum și o răspundere teritorială corespunzătoare a acestora. Or, cooperarea meșteșugărească poate satisface numai în parte cerințele populației urbane în legătură cu predarea bunurilor uzate. În mediul urban este necesară intervenția industriei locale, sau chiar a unor persoane particulare, care, în timpul lor liber, pot prelua o serie de operații privind evaluarea stării tehnice a bunurilor uzate oferite de populație, achiziționarea și desmembrarea acestora, inclusiv recondiționarea lor. Aceste persoane particulare pot să-și desfășoare activitatea sub egida cooperativei meșteșugărești sau a industriei locale, fiind retribuite pe bază de tarife stabilite în funcție de munca prestată și de cantitatea de bunuri, componente sau materiale predate.

Dacă în mediul urban activitatea de preluare de la populație a bunurilor uzate a înregistrat un început promițător datorită preocupărilor existente în cooperarea meșteșugărească, nu același lucru se poate spune despre mediul rural. Este adevărat că procesul de scoatere din uz a unor bunuri de folosință îndelungată se manifestă cu mai multă intensitate în mediul urban datorită gradului ridicat de înzestrare a gospodăriilor populației. Dar un asemenea proces a început să se manifeste și în mediul rural. În plus, în mediul rural bunurile recondiționate au asigurată o piață de desfacere cu capacitate de absorbție mult mai mare. Toate acestea conduc la concluzia că implicarea într-o mai mare măsură a cooperativei de consum, a celei de producție agricolă și chiar a muncii la domi-

ciliu este o necesitate atât în etapa actuală cât și în perspectivă.

Pe de altă parte, implicarea tuturor componentelor industriei mici nu este posibilă decât în strânsă conlucrare cu sistemul național de recuperare, cu industria mare și cu sistemul de distribuție. Necesitatea unei asemenea conlucrări derivă din neconcordanța dintre cantitatea de resurse reciclabile și capacitatea de prelucrare și valorificare directă de care poate dispune industria mică. Din desmembrarea bunurilor uzate pot rezulta o serie de componente, materiale reutilizabile și substanțe, utile, care nefiind necesare industriei mici pot conduce la supraaglomerarea unităților acesteia cu stocuri fără mișcare sau cu mișcare lentă. **Integrarea industriei mici, ca verigă de bază, în sistemul național de reciclare a resurselor încorporate în bunuri scoase din uz de către populație presupune deci asigurarea redistribuirii operative a resurselor pe circuite economice care asigură valorificarea integrală a tuturor resurselor.** Aceasta implică asigurarea posibilității transferului operativ a resurselor disponibile care se acumulează în unitățile industriei mici spre unitățile de colectare a materialelor refolosibile în cadrul industriei mari. În același timp, potrivit actelor normative adoptate la începutul acestui an, unitățile Centralei pentru recuperare și valorificarea materialelor refolosibile au sarcina de a asigura desmembrarea unor bunuri de folosință îndelungată și valorificarea pieselor și a materialelor refolosibile, inclusiv prin intermediul industriei mici. De asemenea, comercializarea bunurilor recondiționate precum și a componentelor reutilizabile ca piese de schimb, sau chiar a bunurilor realizate din materiale recuperate, nu este întotdeauna posibilă prin intermediul unităților industriei mici, fiind necesare intervenția sistemului de distribuție. În fond, diferențierile teritoriale existente în ceea ce privește înzestrarea gospodăriilor populației se reflectă în cele privind scoaterea din uz, ceea ce înseamnă că resursele reciclabile dintr-o zonă teritorială nu pot fi valorificate integral pe plan local, fiind necesară intervenția sistemului de distribuție. Același lucru se poate spune și despre bunurile recondiționate într-o anumită zonă teritorială care nu asigură integral desfacerea lor, fiind necesară redistribuire în alte zone unde pot avea asigurată piața de desfacere.

Implicarea directă a industriei mici în procesul de reciclare a resurselor încorporate în bunurile scoase din uz de către populație trebuie interpretată deci ca o cerință a funcționării corespunzătoare a întregului sistem național de reciclare, care include în egală măsură atât sfera producției de bunuri materiale și servicii, cât și cea a consumului. Or, în cazul acesteia din urmă, distribuția teritorială a generatorilor de resurse reciclabile presupune existența unei rețele în care industria mică preia sarcinile de realizare a contactului permanent cu populația și cerințele sale.

**Silvia MARINESCU-PAȘOI
Cornel NEAȚU
Vasilie BOGDAN**

● Cercetătorii de la Institutul de transformare chimică a cărbunelui din Polonia au dezvoltat experiența acumulată în piroliza cărbunelui, punând la punct un procedeu de recuperare prin piroliză a materiilor prime din anvelope auto, covoare de cauciuc pentru benzi transportoare, ambalaje vechi și alte produse ale chimiei organice. Acestea nu necesită o fărâmițare prealabilă. Piroliza se realizează, cu un consum scăzut de energie, într-un cuptor-tunel de semicarbonizare, cu însuflare directă de gaze rezultate din proces (acestea furnizează, de pildă la semicarbonizarea pneurilor, o cantitate de căldură de 1923 kJ/kg.) Se obțin: pirolizat (produse carbonizate) — un material cu proporție mare de pori fini, care servește ca materie primă pentru producerea de cărbune activ; un ulei din care se pot fabrica negru de fum, lanți de brichetare, vopsele de protecție, benzină.

● Autocamioane, tractoare, grupuri electrogene vor putea funcționa cu motoare cu combustie internă — ușor modificate față de cele clasice — alimentate cu un combustibil gazos obținut din bucăți sau așchii de lemn. O firmă a-

RECUPERARE REFOSIRE EFICIENTĂ

mericană a construit, aplicând în acest fel principiul conversiei biomasei, un automobil care a demonstrat calități tehnico-funcționale satisfăcătoare, în condițiile unor cheltuieli foarte reduse pentru carburant.

● Folosindu-se o tehnologie (sistemul Lurgi de prăjire pe strat turbulent) și un echipament (furnizat de firma japoneză Mitsubishi) ultramoderne, în statul brazilian Santa Catalina a fost realizată prima instalație din lume pentru obținerea acidului sulfuric din sulful conținut în sterilul extras din minele de cărbune.

● În Hawaii a intrat în exploatare o stație-pilot (50 kW) în care se produce energie electrică prin conversia energiei termale a oceanului. Apa de suprafață, mai caldă, este utilizată pentru vaporizarea amoniacului lichid, presiunea obținută astfel servind la acționarea unui generator; apoi amoniacul este din nou lichefiat, prin răcire cu apă pompată de la o adâncime de circa 1000 m — și se reia ciclul. Într-o versiune industrială, se vor putea construi centrale electrice bazate pe acest principiu, cu puteri de pînă la 0,5 MW.

● Institutul de tehnologie din India a realizat, pe o insulă din apropierea localității Rameswaram, o instalație de desalinare a apei de mare, bazată pe distilare prin folosirea energiei solare. Aceași sursă de energie a fost aplicată de către institut pentru un sistem solar de condiționare a aerului, destinat clădirilor cu suprafețe mari expuse la soare.

În dezbateri publică
Proiectul de lege pentru modificarea Legii de organizare
și funcționare a consiliilor populare

ATRIBUȚII ȘI RESPONSABILITĂȚI SPORITE ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ A LOCALITĂȚILOR ȘI JUDEȚELOR ȚĂRII

MODIFICĂRILE preconizate în proiectul de lege supus dezbaterii publice vin să lărgescă și să adâncească competențele și autonomia organelor locale ale puterii și administrației de stat în toate problemele care privesc activitatea economico-socială ce se desfășoară în raza lor de acțiune. În acest cadru, deosebit de importantă este sublinierea că întreaga activitate a consiliilor populare — care urmărește buna gospodărire a resurselor materiale și de muncă, dezvoltarea forțelor de producție și diversificarea economiei locale, creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a poporului — se desfășoară pe baza autoconducerii muncitorești și autogestunii economico-financiare.

Proiectul de lege prevede sporirea rolului consiliilor populare în dezvoltarea economico-socială a unităților administrativ-teritoriale. Într-un capitol nou introdus în Legea nr. 57/1968 de organizare și funcționare a consiliilor populare se subliniază că consiliile populare coordonează întreaga activitate de dezvoltare economică și socială din județe, municipii, orașe și comune, răspund de elaborarea și înlăuntrirea planurilor de dezvoltare economico-socială în profil teritorial. Creșterea pe această bază a autonomiei consiliilor populare și acordarea unor prerogative multiple de coordonare a întregii activități din unitatea administrativ-teritorială, pendinte, oferă condiții și crează posibilități sporite pentru accentuarea și dinamizarea acțiunilor de punere în valoare a tuturor resurselor materiale și umane, descoperirea de noi rezerve organizarea de activități economice și sociale care să conducă la amplificarea potențialului economic, a gradului de dezvoltare edilitar-gospodărească, a autofinanțării, a satisfacerii la un nivel cât mai înalt a cerințelor oamenilor muncii și ale economiei naționale în ansamblul său.

ÎMBUNĂTĂȚIRILE PROPUSE crează cadrul juridic și organizatoric optim de aplicare la un nivel superior a prevederilor existente privind dezvoltarea economico-socială planificată a României, finanțele, sistematizarea teritoriului și a localităților urbane și rurale, a legislației privitoare la atribuțiile consiliilor populare în dezvoltarea agriculturii, a industriei mici, construcțiilor de locuințe și administrarea fondului locativ, la protecția apelor, pădurilor și mediului înconjurător.

Pe baza noilor prevederi din proiectul de lege, consiliile populare au sarcina de a asigura pe raza lor de activitate condițiile necesare dezvoltării creșterii animalelor, în vederea acoperirii cerințelor sporite de consum ale populației și nevoilor de materii pri-

me ale industriei, satisfacerii în întregime a nevoilor de consum de legume, cartofi și fructe. În acest sens se fac o serie de precizări privind rolul consiliilor populare în creșterea contribuției gospodăriilor populației la sporirea producției agricole vegetale și animale, în stabilirea sarcinilor concrete pentru fiecare gospodărie privind cultivarea tuturor suprafețelor, plantarea cu pomi și arbuști fructiferi, livrarea de legume, fructe, carne, ouă, lapte la fondul de stat, în aprovizionarea ritmică și buna servire a populației, dezvoltarea și diversificarea gamei de produse și servicii, îmbunătățirea calității acestora.

Pentru aplicarea fermă a noului mecanism economico-financiar în activitatea economico-socială pe plan local și asigurarea autofinanțării comunelor, orașelor, municipiilor și județelor, proiectul de lege prevede obligația consiliilor populare de a lua măsuri pentru buna gospodărire și folosire a mijloacelor materiale și financiare ce le sînt încredințate și sporirea continuă a veniturilor proprii la bugetul local, de a asigura desfășurarea unei activități economice rentabile, de a spori beneficiile și a întări regimul de economii în toate unitățile productive și social-culturale.

Pentru realizarea sarcinilor ce le revin în dezvoltarea economică, social-culturală și edilitar-gospodărească a județelor și localităților, consiliile populare trebuie să-și întemeieze întreaga activitate pe întărirea continuă a legăturii cu cetățenii, pe consultarea largă a acestora, pe stimularea inițiativei și pe participarea directă și responsabilă a fiecărui cetățean la înlăuntrirea programului general de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. În acest spirit, semnificativ sub raportul largirii democrației este obligativitatea consiliilor populare de a organiza semestrial adunări cetățenești în care să raporteze în fața cetățenilor asupra modului în care cei aleși își îndeplinesc mandatul încredințat cu privire la hotărârile adoptate, executarea la timp și în bune condițiuni a lucrărilor edilitar-gospodărești, asigurarea aprovizionării populației, întreținerea și gospodărirea fondului locativ, repartizarea locuințelor. Totodată, consiliile populare sînt obligate să informeze permanent cetățenii, prin toate mijloacele de informare în masă, asupra activității desfășurate și hotărârile adoptate, să-i consulte și să stimuleze participarea lor directă la întreaga activitate economico-socială.

Prin largile competențe date consiliilor populare și în domeniul educației învățămîntului, culturii și sănătății publice, acestea răspund practic de întreaga activitate de dezvoltare economico-socială a localităților patriei.

INVESTITE cu aceste prerogative, corelativ va trebui să se țină seama și să se prevadă în mod expres în lege instrumentele juridice adecvate de exercitare a atribuțiilor asupra tuturor unităților economice și social-culturale, indiferent de subordonare, care își desfășoară activitatea pe raza administrativ-teritorială în care a fost ales consiliul popular. În acest context, Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare ar trebui să studieze posibilitatea ca, în cadrul aceluiași număr de personal în aparatul comitetelor (birourilor) executive, să se modifice structura organizatorică a acestuia, în așa fel încît ea să corespundă într-o mai mare măsură atribuțiilor și competențelor sporite cu care vor fi investite consiliile populare. Totodată, considerăm că ar trebui reglementată și răspunderea primarilor și a celorlalte cadre de conducere ale consiliilor populare în fața adunărilor cetățenești pentru nerealizarea atribuțiilor și sarcinilor ce le revin.

Capitolul al treilea din lege privitor la organele executive credem că ar trebui completat cu noi atribuții pentru comitetele (birourile) executive, corespunzător modificărilor propuse pentru consiliile populare. Întrucît și la art. 4 și la art. 22 din proiect se menționează obligativitatea organizării de adunări cetățenești, considerăm că este necesar să se facă precizarea dacă se au în vedere aceleași adunări sau este vorba de adunări diferite. În eventualitatea primei ipoteze ar fi necesar să se suprimă formularea referitoare la aceste adunări de la art. 22.

În legătură cu precizarea de la literale „b” și „c” din art. 4, că la adunările cetățenești din orașe, municipii, respectiv județe, participă deputații consiliilor populare, socotim că, pentru simplificarea formulării, nu mai este necesară menționarea participării comisiilor permanente, deoarece acestea sînt constituite din rîndul deputaților aleși.

Proiectul de lege supus dezbaterii publice, cu îmbunătățirile ce vor fi aduse, se încadrează organic în sistemul nostru juridic actual și, odată adoptat, va constitui un instrument perfecționat și eficient în activitatea de conducere a societății, de participare activă a maselor de oameni ai muncii la rezolvarea treburilor obștești.

Marius COJOCARU

prim-vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular județean Mehedinți

Cerințe ale realizării sarcinilor de plan

Creșterea gradului de utilizare a fondurilor fixe

IN AMPLA ÎNTRECERE care se desfășoară în întreaga țară pentru realizarea integrală a prevederilor planului pe acest an și pe întregul cincinal o atenție deosebită se acordă utilizării la un grad înalt a întregului potențial tehnic disponibil în întreprinderi. În acest cadru, colectivul întreprinderii „Electromagnetica” din Capitală a reușit să încheie cele 3 trimestre ale anului cu realizări demne de consemnat: la produsele industriei electrotehnice planul la producția fizică a fost îndeplinit în proporție de 103%, iar la mijloace de automatizare electrotehnică în proporție de 101,5%. De asemenea, planul la export pe această perioadă a fost realizat în proporție de 105,1%. Eforturile depuse au făcut posibil ca sarcinile planului cincinal la producția industrială să fie realizate încă din ziua de 10 august 1980. Aceasta creează posibilitatea obținerii unei producții suplimentare, până la sfârșitul anului, de peste 750 milioane lei.

Preocuparea permanentă pentru folosirea din plin și la indici înalți a mașinilor și utilajelor s-a materializat atât în perfecționarea organizării producției și a muncii, a fluxurilor de fabricație, cât și în aplicarea sau extinderea unor procedee tehnologice moderne. Importante rezerve de creștere a indicelui de folosire a mașinilor, utilajelor și instalațiilor au fost și sînt puse neconținut în valoare prin organizarea judicioasă a activității de executare a reparațiilor de gradul I și II, cât și a celor capitale. Așa cum rezultă din tabelul nr. 1, în trimestrul III al acestui an indicele planificat de 87,5 a fost depășit nu numai la principalele grupe de utilaje, ci și pe total întreprindere; importanța unei asemenea evoluții este demonstrată de faptul că creșterea cu numai 1% a acestui indice echivalează cu realizarea unei producții de peste 5 milioane lei.

În prim plan : obiectivele prioritare

CREȘTEREA GRADULUI DE UTILIZARE A FONDURILOR FIXE a făcut necesară concentrarea eforturilor pe cîteva obiective prioritare.

Astfel, s-a urmărit ca, odată cu efectuarea reparațiilor capitale, să se execute și un volum considerabil de operații de modernizare a unor mașini sau instalații; acestea au drept scop fie mărirea randamentului, fie realizarea unor economii de energie electrică. La agregatele de găurit și filetat miez oval, de pildă, au fost înlocuite acționările electro-pneumatice cu mecanisme pe bază de came. În acest fel a fost eliminată posibilitatea unor defecțiuni ce se produceau în timpul funcționării — defecțiuni pentru a căror înlăturare trebuiau să intervină muncitori cu o pregătire superioară. În plus, randamentul acestor utilaje a crescut cu 8%. În primele 9 luni ale acestui an au fost

modernizate în întreprindere, cu prilejul efectuării reparațiilor capitale, 30 de utilaje.

O atenție deosebită în activitatea de reparații se acordă reducerii perioadei planificate de staționare a unor utilaje (tabelul nr. 2) și calității lucrărilor, în așa fel încît să se asigure funcționarea normală a mașinilor și utilajelor, potrivit normativelor în vigoare. În acest scop, pe lângă specializarea muncitorilor, au crescut, deopotrivă, exigențele maștrilor și ale C.T.C. Apoi, se acordă garanții după reparații, în sensul că orice defecțiune apărută în termenul de garanție este remediată de aceeași echipă care a efectuat reparația, fără a fi din nou retribuită. Creșterea calității reparațiilor este ilustrată de următorul fapt: dacă în primele 9 luni din 1979 s-au înregistrat 22 ore stagnare pe utilaj datorate defecțiunilor mecanice sau electrice, în perioada corespunzătoare din acest an timpul de stagnare pe utilaj a fost numai de 17 ore.

Ca în orice domeniu productiv, și în cel al reparațiilor trebuie urmărită sistematic reducerea costurilor, ridicarea eficienței economice. În perioada analizată, la un număr de 10 mașini și utilaje la care s-au executat reparații capitale, economia obți-

Soluții pentru o mai activă mobilizare a rezervelor

REALIZĂRILE OBTINUTE în primele 9 luni de către colectivul întreprinderii „Electromagnetica” pe linia sporirii producției și productivității muncii, utilizării la indici înalți a mașinilor și utilajelor nu epuizează rezervele încă disponibile. În acest sens ne referim la faptul că secția mecano-energetică nu a reușit să realizeze în cele 9 luni din acest an întregul volum de reparații curente și nici întreaga cantitate de piese de schimb, înregistrînd rămăneri în urmă. Această situație se datorează, în primul rînd, deficitului de muncitori, ca număr și calificare corespunzătoare.

Există unele greutăți și în ce privește aprovizionarea cu piese de schimb. Aici se disting mai multe aspecte. Mai întii, deși necesarul de piese de schimb se întocmește în funcție de planul de reparații, reparațiile sînt de obicei sub necesar. De pildă, pentru repararea compresoarelor s-au solicitat piese de schimb în valoare de 83 557 lei, dar s-au repartizat numai piese în valoare de 32 802 lei. Apoi, unii furnizori nu contractează la timp comenzile cu piesele

Tabelul nr. 1

Indicele de utilizare a mașinilor-unelte de bază în perioada
1 iulie — 30 septembrie 1980

Plan = 87,5

Denumirea principalelor grupe de mașini	Lunile			Cumulat total trimestrul III
	iulie	august	septembrie	
Strunguri paralele	90,9	91,4	91,5	91,2
Strunguri automate	91,9	88,2	92,3	90,8
Freze verticale	81,6	90,1	93,0	88,2
Mașini de rectificat	87,9	88,6	89,2	88,9
Total întreprindere	87,8	86,7	88,5	87,7

nută a fost de 21 000 lei, iar la cele 659 utilaje la care s-au efectuat reparații curente de gradul I și II economiile s-au ridicat la 102 000 lei. Cel mai important factor care a condus la obținerea de economii a fost acela al recondiționării unor piese, respectiv a aducerii acestora (prin prelucrare mecanică sau încărcare cu sudură etc.) la parametrii prescriși ai pieselor scoase din uz. În primele 9 luni ale anului au fost recondiționate 750 piese pentru care s-au cheltuit 450 000 lei, în timp ce valoarea lor (dacă s-ar fi executat piese noi) s-ar fi ridicat la mai bine de 800 000 lei. O altă sursă de economisire a constituit-o executarea în întreprindere a unor piese de schimb, care în trecut erau aduse din import. Astfel, s-au executat garniturile de cauciuc cu inserție, palete și rotoare de pompe hidraulice, aparatură electrică pentru termostatare, cilindri și pistoane pentru mașini hidraulice și multe altele. În total au fost executate în întreprindere piese de schimb în valoare de 1 milion lei, iar valoarea celor din import la 150 000 lei valută.

solicitate. Pentru acest an nu au fost încă întocmite contractele pentru unele piese de către întreprinderea de strunguri Arad, întreprinderea mecanică Sibiu, deși pentru cantitățile respective au fost emise repartiții. În sfîrșit, sînt și numeroase cazuri cînd unele unități furnizoare întîrzie livrările. Deși trebuia să livreze în trimestrul III unele piese de schimb pentru repararea pompelor, I.U.P.S. Botoșani nu le-a livrat nici la sfîrșitul lunii septembrie.

În legătură cu procurarea pieselor de schimb, necesare utilajelor, se mai ridică și alte aspecte. De pildă, întreprinderile furnizoare editează cataloage cu piesele de schimb pe care le execută. Aceste cataloage însă — așa cum afirmă specialiștii din secția mecano-energetică a întreprinderii — nu cuprind cele mai reprezentative piese de uzură și, deci, acestea nu pot fi comandate.

Gh. IONAȘCU

(Continuare în pag. 12)

Adunările generale ale oamenilor muncii pentru dezbaterile și aprobarea planului pe 1981

TRIMESTRUL HOTĂRÎTOR pentru racordarea la noile sarcini

REALITATEA demonstrează justetea măsurii ca planurile anuale de dezvoltare economico-sociale ale unităților să fie dezbătute de către oamenii muncii în adunări generale speciale, la hotărârea dintre trimestrele III și IV ale anului precedent, pentru ca — așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — „oamenii să poată, într-adevăr, să discute, să analizeze, să poată hotărâ în mod corespunzător, îndeplinindu-și astfel rolul pe care îl au ca proprietari, producători și beneficiari, să participe cu toată capacitatea lor la adoptarea hotărârilor care să corespundă cel mai bine condițiilor din întreprindere respectivă”.

Adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii de la **Întreprinderea de aparate electronice de măsură și industriale București** a beneficiat din mai multe puncte de vedere de acest devans :

— pregătirea planului pe 1981, începută cu câteva luni în urmă, a ajuns de la faza ipotezelor de lucru la cea a certitudinilor de acțiune. Dimensionați la nivelul unei optime valorificări a potențialului, indicatorii principali prevăd creșteri, față de realizările preliminate pe acest an, de **6,6 la sută la producția fizică, 8,2 la sută la producția marfă, 10,8 la producția netă** ;

— cele aproape trei luni rămase din 1980 constituie un interval suficient pentru ca, amplificând rezultatele de până acum (planul pe 9 luni realizat la producția globală și marfă, depășit cu 4 procente la producția netă), colectivul să-și netezească trecerea la cotele superioare din anul viitor ;

— în aceeași perioadă se va putea acționa, cu sprijinul centralei industriale, al ministerului, al organelor centrale de sinteză, pentru rezolvarea listei deslășuite de bogate a problemelor aflate încă în suspensie, astfel ca activitatea să se poată desfășura normal din primele zile ale lui '81 ;

— bogatul program unitar de măsură (93 de poziții) în vederea asigurării realizării planului are stabilite, pentru cele mai multe și mai importante sarcini, termene de îndeplinire cuprinse în trimestrul IV, deci condițiile ce depind de întreprindere vor putea fi create în timp util.

IN TRE ACESTE CONDIȚII, participanții la dezbateri au inclus prioritar o serie de domenii în care este necesară îmbunătățirea propriei activități. Secțiile de asamblări, de pildă, lucrează neritmic, concentrând realizarea producției finite mai cu seamă în ultima decadă a fiecărei luni. Dar defecțiunea nu le aparține în totalitate, ea este provocată și din amonte, de secțiile primare, care nu respectă ritmul de livrare a reperelor și componentelor mecanice. Programul de mă-

suri prevede intervenții în domeniul **planificării**, capabile să întărească disciplina : urmărirea planului de producție prin grafice de saturare, extinderea lansării pe calculator a producției, organizarea și pregătirea fabricației sortimentelor planificate pe fiecare decadă ținând seama de baza tehnico-materială existentă și de volumul producției-marfă contractate. S-a propus, de asemenea, ca o cale de reducere a ciclului de fabricație, concentrarea asupra închiderii comenzilor aflate în lucru și neatacarea altora decât dacă toate condițiile de fabricație sunt puse la punct ; s-a cerut cadrelor de conducere a producției la toate esaloanele, dar cu precădere maiștrilor, să asigure — prin asistență tehnică și prin măsuri organizatorice — **ridicarea schimbului II la nivelul de productivitate al primului schimb**.

Ca întreaga industrie electronică, I.E.M.I. cunoaște un ritm înalt de **înnoire a producției**. 83 la sută din gamele și tipurile de aparate aflate acum în producție sunt create sau modernizate în cursul actualului cincinal : în programul de fabricație pe 1981 apar pentru prima dată încă 27 de produse. Întrucât la ora actuală există unele întârzieri față de programul de asimilare, adunarea generală a stabilit sarcini pentru îmbunătățirea activității de pregătire și execuție, în toate compartimentele ce concurează la realizarea produselor noi — începând de la atelierul de proiectare și, mergând pe fluxul tehnologic, până la secțiile de asamblare. Totodată, trebuie afirmate mai insistent inițiativa și exigența în colaborarea cu institutul de cercetare și proiectare al subramurii, pentru a mări eficiența producției noi și sub aspectul **echilibrării raportului export-import al întreprinderii**, global și pe zone valutare, pe de o parte măbind ponderea produselor cerute și competitive pe piața externă iar pe de altă parte, neadmițând la omologare acele aparate care înglobează mult import. Iar I.S.C.E. „Electronum”, chiar dacă nu a găsit necesar să-și trimită reprezentantul la adunarea generală, nu este scutită de participarea la această colaborare, căci un produs nou, oricât de bun, devine competitiv doar cînd este comercializat.

PARAMETRII funcționali și de fiabilitate ai produselor fac ca marca de fabrică a I.E.M.I. să fie apreciată atât de beneficiarii interni, cât și peste hotare. Participanții la dezbateri au relevat însă că până la sîta controlului final, pe fazele de fabricație, se mai petrec încălcări ale tehnologiilor și ale cerințelor de calitate. Îmbunătățirile ce vor fi aduse sub aspect tehnologic (extinderea sudurii cu undă staționară, metode noi pentru acoperiri galvanice cu metale prețioase etc.), al controlului (valorificarea datelor obți-

nute prin încercările de fiabilitate ale aparatelor de măsură și control : înființarea unor laboratoare de verificări mecanice și analize chimice ; instruirea personalului C.T.C. pentru aplicarea unor metode moderne de control ș.a.) se cer dublate de **întărirea disciplinei și responsabilității la locurile de muncă**, de **ridicarea calificării** celor ce execută operații deosebit de pretențioase, astfel ca să nu se irosească muncă, materiale, capacitate de producție cu executarea unor piese componente ce sînt respinse la control, ca necorespunzătoare.

Programul de măsură adoptat de adunarea generală are în vedere (dar, după opinia noastră, nu într-o măsură acoperitoare) acțiuni menite să ducă la îndeplinirea indicatorilor calitativi stabiliți pentru 1981 — creșterea productivității muncii cu 15 la sută, reducerea cu 7 lei (la costurile materiale — cu 10,4 lei) a cheltuielilor la 1000 lei producție marfă, sporirea volumului beneficiilor cu 12,6 la sută față de cel din anul în curs. Ar fi fost bine dacă, pentru o mai bună edificare și mobilizare a celor chemați să le pună în practică, măsurile referitoare la diminuarea costurilor ar fi avut cuantificată și eficiența economică ce se așteaptă de la ele. Probabil că într-o asemenea ipoteză, luările de cuvînt pe această temă și propunerile ar fi fost mai consistente, relația autoconducere-autogestione s-ar fi afirmat mai puternic ; însă rezultatele pozitive pe care colectivul le înregistrează în acest an, în economisirea muncii vii și trecute, îndreptătesc încrederea că, în continuare, inițiativele nu vor lipsi, că exigențele noului mecanism economico-financiar vor fi satisfăcute cel puțin la fel de bine ca până acum.

PE LINGĂ ASIGURAREA bazei materiale, un punct nodal al discuțiilor l-a constituit problema cooperării. Colaboratori ai I.E.M.I. cum sînt „Conect”, „Electromagnetica” și „Electronica” din București, „Electroarșe” din Curtea de Argeș, Întreprinderea de aparate electrice de măsură Timișoara determină dereglări în producție, prin încălcarea termenelor de livrare a unor componente. (De notat că unele dintre aceste unități fac parte, ca și I.E.M.I., din Centrala industrială de electronică și tehnică de calcul, la nivelul căreia au loc, lunar, discuții de o zi întreagă pentru reglarea detaliilor cooperării ; dar...). Vor fi avînd și acești furnizori dificultățile lor ; de aceea, colaborarea nu trebuie să se rezume la relația comandă-livrare, ci trebuie extinsă și la a **găsi împreună soluții**. Secretarul general al partidului a indicat folosirea unei forme eficiente : **ședințe comune ale consiliilor oamenilor muncii din întreprinderile cuprinse în cooperare**, care ar da posibilitatea ca analizele să se întemeieze nu doar pe cifre și hîrtii, ci în contact nemijlocit cu realitățile producției. Propunem C.I.E.T.C. să ia o astfel de inițiativă.

În acest al doispnezecelea an de activitate, colectivul I.E.M.I. își pregătește startul în noul cincinal cu maturitate și răspundere, încrezător în forțele sale și convins că sprijinul de care are nevoie, în relațiile pe orizontală și pe verticală, va fi materializat în timp util.

Dorin CONSTANTINESCU

Orientări și cerințe prioritare în sporirea efectivelor și producției animaliere

DATORITĂ ROLULUI și importanței produselor furnizate economiei naționale, amploarea și calitatea dezvoltării sectorului zootehnic reprezintă imaginea de marcă a gradului de intensificare, modernizare și eficiență a agriculturii zilelor noastre. Prioritatea acordată dezvoltării zootehniei în cadrul dezvoltării agricole generale reprezintă însăși linia de forță a politicii agrare a partidului și statului nostru, atât în prezent cât și, mai ales, în viitorul cincinal.

Trecerea zootehniei românești la o nouă calitate, radical superioară, va fi rezultatul îmbinării armonioase și organice a celor două căi esențiale, cunoscute dar insuficient valorificate până în prezent: 1) **sporirea efectivelor de animale și îmbunătățirea structurii acestor efective** și 2) **sporirea producțiilor medii pe animal furajat**.

Așa cum prevăd documentele Congresului al XII-lea al P.C.R., efectivele principalelor specii de animale vor trebui să ajungă, până în 1985, la peste 8 mil. bovine, 14—15 mil. porcine, 20—22 mil. ovine și caprine și peste 60 mil. păsări ouătoare.

Încă și mai importantă decât creșterea efectivelor este problema înfăptuirii unui salt radical în sporirea producțiilor medii pe animal (care în sectorul agriculturii de stat, în 1985, vor trebui să atingă 3 500—3 700 l lapte de vacă, 4,6—4,8 kg de lână și 225—230 bucăți de ouă), domeniu în care avem încă notabile rămășiți în urmă față de cerințe, față de condițiile existente și față de rezultatele din agricultura altor țări. Astfel, în 1978, pe total țară se obținea o producție medie de lapte pe vacă furajată de numai 1908 litri (2 833 litri în întreprinderile agricole de stat și 1467 litri în cooperative), ceea ce reprezintă un nivel cu totul necorespunzător — situație aspru criticată, în repetate rânduri, de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

După cum arată calculele, chiar la efectivul actual de vaci de lapte din țara noastră, dacă s-ar obține o producție medie la nivelul celei din întreprinderile agricole de stat, societatea ar beneficia de o producție suplimentară de peste 24 mil. hl. de lapte (115 l în plus pe locuitor), ceea ce ar genera efecte pozitive atât pe linia unei mai bune aprovizionări a populației, cât și în ce privește eficiența economică din unitățile agricole. Sau, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, o creștere numai cu 10% a greutateii medii la tăiere pentru întregul efectiv actual de animale destinat tăierii ne-ar asigura o producție suplimentară de carne de 120—150 mii tone, care s-ar reflecta atât în mai buna aprovizionare a populației, cât și în creșterea disponibilităților pentru export.

Ațit pentru sporirea efectivelor, cât și pentru impulsivarea creșterii producțiilor medii pe animal, o importanță esențială are **organizarea cu adevărat științifică a procesului reproducției animalelor**.

Mutații calitative în organizarea reproducției animalelor

► **PROCESUL reproducției animalelor fiind o componentă *) esențială a sistemului de creștere a animalelor, unitățile agricole în primul rând, dar și ceilalți factori de răspundere din agricultură trebuie să-i acorde o atenție cu adevărat prioritară.**

De reproducție depinde, în primul rând, numărul produșilor obținuți și înțărcați la o fătare de la o femelă-mată. Din acest punct de vedere, ritmul de sporire a efectivului de animale, posibilitățile de selecție și ameliorare, numărul animalelor cu care se pot popula îngrășătoriile și, respectiv, care pot fi livrate pentru sacrificare, cantitatea de carne ce se obține anual de la o femelă-mată, ritmicitatea producției de carne etc. sînt efecte directe sau indirecte ale dimensiunii, calității și modului de organizare a reproducției. În același timp, costul unui animal la fătare sau la înțărare (vițel, miel, purcel, pui de o zi) depinde,

*) Celelalte componente de bază, **hrănirea animalelor**, i-am consacrat studiul apărut în Revista economică, nr. 33 / 1980

în primul rând, de fertilitatea animalelor-mată și de modul de întreținere a tineretului în perioada de la fătare până la înțărare.

Ar fi greșit să apreciem importanța organizării reproducției animalelor numai prin numărul și costul produșilor obținuți. Sectorul zootehnic prezintă particularitatea că reproducția economică se împletește cu reproducția naturală a animalelor, iar deficiențele tehnico-organizatorice ale reproducției naturale provoacă efecte negative în procesul economic de reproducție, dar și în cel economic general al unității. Practic, fără **ameliorarea continuă a reproducției naturale a animalelor**, procesul reproducției în zootehnie este perturbat, deoarece femelele care nu se încadrează în ciclul normal de reproducție al speciei și rasei dau un număr redus de produși. Producția scade treptat, animalele devin sterile și în același timp neproductive, urmînd a fi reformate, se realizează consumuri mari de furaje și alte materiale, în raport cu producția obținută; scade productivitatea muncii; întreținerea și exploatarea animalelor devin neeconomicoase. Rezultate necorespunzătoare pot apare și datorită menținerii în efectiv a unui număr prea mare sau prea mic de reproducători masculi (în raport cu numărul femelelor de reproducție) sau dacă există defecțiuni în tehnologia însămintărilor artificiale. Toate acestea pledează pentru acordarea atenției cuvenite organizării științifice a reproducției animalelor, ținînd seama de specie, categoria de animale, tehnologia folosită, sistemul de întreținere, starea adăposturilor existente etc.

Reliefînd necesitatea unor măsuri hotărîte pentru mai buna organizare a reproducției animalelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că acest proces trebuie condus cu deosebită competență și nicidecum lăsat la voia întîmplării: **„Trebuie controlat săptămînal procesul tehnologic care asigură fătările și realizarea indicelui de natalitate corespunzător“**.

Pentru realizarea unei reproducții optime a animalelor, proces ale cărui coordonate esențiale trebuie integrate într-un adevărat sistem de interdependențe și corelări, se impune asigurarea introducerii și respectării în practică a următorului set de măsuri:

- planificarea pentru montă a tuturor femelelor-mată și a animalelor tinere care ajung la vîrsta de reproducție;
- gruparea sau eșalonarea montelor în funcție de specie, direcția de creștere, zona agricolă, tehnologia practică etc.;
- organizarea riguroasă a montelor și a întreținerii animalelor gestante (în vederea creșterii indicilor de montă, de fecunditate, gestație, natalitate și de prolificitate);
- asigurarea tuturor condițiilor pentru obținerea unui număr cât mai mare de produși (anual) de la o femelă-mată (creșterea indicelui de fertilitate);
- practicarea înercușărilor industriale și a metisărilor, în unitățile în care tehnologia nu impune creșterea animalelor în rasă pură;
- creșterea cu mare grijă a tineretului de reproducție și folosirea sa rațional-operativă la înlocuirea animalelor-mată reformate, la creșterea efectivului-mată sau la vînzări către alte unități;
- urmărirea continuă a tineretului femel și a femelelor adulte, în vederea stabilirii cât mai exacte a datei montelor și a reformelor;
- elaborarea, de către fiecare unitate cu profil zootehnic, a planului de montă și fătări și încadrarea întocmai în prevederile acestuia;
- organizarea sistemului informațional privind monte, diagnosticarea gestației, fătările, sacrificările, trecerile la alte categorii de animale, livrările de animale, producția, selecția etc.

Aplicarea fermă a tuturor acestor măsuri, ce constituie conținutul de bază al organizării reproducției, nu poate duce decît la sporirea efectivului de animale și a producției animaliere, la ameliorarea indicatorilor de eficiență economică în toate unitățile agricole cu profil zootehnic.

Realizarea saltului calitativ necesar în reproducția animalelor este condiționată de organizarea corespunzătoare a fermelor speciale de reproducție. În această direcție, sînt deosebit de im-

portante indicațiile de a se organiza maternități în toate fermele de vaci, care să fie amenajate într-o parte a grajdului, luându-se măsuri de igienă și supraveghere, pentru a asigura fătarea și îngrijirea corespunzătoare a vițelor. Creșterea tineretului de reproducție se va efectua în ferme specializate, reținându-se, până la prima fătare, întregul efectiv de vițele, eliminarea animalelor necorespunzătoare făcându-se numai după prima fătare.

În ceea ce privește planul de montă și fătare la taurine, trebuie să se țină seama mai mult decît pînă acum de corelația dintre anotimpuri și ciclurile fiziologice, majoritatea fătărilor urmînd să aibă loc primăvara. Totodată, planificarea montelor și fătărilor va trebui făcută diferențiat în funcție de zona agricolă, tehnologia practică, condițiile locale naturale și economice. Astfel, dacă în zonele preroășenești și de aprovizionare a fabricilor de lapte fătările pot avea loc ritmic (în tot cursul anului), în celelalte zone ele trebuie astfel dirijate, încît 70—80 % să aibă loc primăvara, pînă în luna mai. Între avantajele fătărilor de primăvară, la taurine, pot fi enumerate: creșterea procentului de natalitate la vaci, obținerea unor vițele mai sănătoși, dezvoltarea mai viguroasă a acestora, scăderea indicelui de morbiditate și a celui de mortalitate la vițele, utilizarea mai eficientă a masei verzi de pe pășunile naturale sau cultivate, atingerea greutății optime de sacrificare la o vîrstă mai redusă, sporirea cantității totale de lapte (întrucît virful curbei de lactație coincide cu producția maximă de masă verde), prelungirea lactației, obținerea unor randamente sporite pe un animal și la costuri unitare mai mici.

Perfecționarea organizării selecției

UNA DIN CAILE de sporire rapidă a efectivelor și producției animale a constitui modificarea sistemului de selecție a animalelor, în sensul creșterii întregului efectiv de tineret femel pînă la vîrsta montei, selecția făcându-se numai după producția obținută la primul ciclu. În acest mod se asigură un număr sporit de femele pentru reproducție, o producție superioară de lapte și carne, o bază mai largă pentru selecția animalelor.

În creșterea taurinelor, problema esențială, uneori contradictorie, o constituie interdependența dintre producția de lapte și cea de carne. Majoritatea raselor de taurine crescute pe plan mondial au o specializare mixtă, producînd atît lapte, cît și carne. Se poate spune că producția de lapte implică neapărat o producție de carne de vițel, de lapte și de carne din vaci reformate, iar producția de carne nu poate fi realizată în condiții de eficiență economică sporită fără cea de lapte. Datele statistice evidențiază corelația directă între producția de carne de bovine și ponderea vacilor și junincilor în totalul efectivului.

Producția cărnii de tineret taurin depinde de numărul vițelor supuși îngrășării, de vîrsta și greutatea la care se face sacrificarea și de sporul mediu zilnic realizat la îngrășare. Cantitatea de carne de la taurinele adulte (reformate) depinde de greutatea medie de sacrificare a animalelor și de numărul animalelor adulte sacrificate anual — sau, mai exact, de procentul de înlocuire a măcii și de modul de organizare a selecției.

În țara noastră, specia taurină (menținîndu-și vocația pentru lapte) este și va fi solicitată în proporție din ce în ce mai mare pentru sporirea producției de carne. Această presupune, printre altele, modificarea opticii specialiștilor în ce privește organizarea reproducției animalelor, promovarea unor acțiuni menite să intensifice exploatarea animalelor în direcția producției de carne. Astfel, relativ la taurine, în afară de metodele comune tuturor speciilor (cum sînt: sporirea efectivului total, a randamentului mediu zilnic, a greutății medii de sacrificare, practicarea îngrășării industriale, îngrășarea animalelor reformate destinate sacrificării etc.), se impun atenției și anumite metode specifice, de o mare actualitate și importanță economică, cum sînt:

- reținerea pentru prăsilă a întregului efectiv de tineret femel (indiferent de perspectivele acestuia ca producător de lapte) pînă la prima lactație;
- reducerea vîrstei medii la prima lactație;
- realizarea unui interval mediu între fătări de cel mult 365 de zile;
- mărirea procentului de reformă anuală a vacilor la 20—25%, folosind ca principal criteriu de selecție performanțele proprii ale vacilor primipare la diferite perioade din prima lactație.

Dintre toate aceste metode tehnico-organizatorice, cele mai disorganizatoare și eficiente sînt reținerea pentru prăsilă a întregului efectiv de tineret femel pînă la prima lactație și ridicarea procentului de înlocuire anuală a vacilor.

Reținerea pentru reproducție a întregului efectiv de vițele presupune generalizarea selecționării vacilor de lapte după per-

formanțele proprii din prima sau a doua lactație și anume: intervalul dintre fătare și prima montă, intervalul dintre fătare și momentul diagnosticării gestației, data încheierii lactației. Totodată, se analizează performanțele proprii privind producția de lapte (cantitativ și calitativ) și se ia decizia definitivă referitoare la reținerea în fermă, vînzarea ca animal de reproducție într-o altă fermă sau destinarea pentru sacrificare după prima sau cea de-a doua fătare. Procentul mai ridicat de înlocuire anuală a măcii urmărește un dublu scop: pe de o parte, se realizează sporirea intensității selecției și, prin urmare, ameliorarea mai rapidă a măcii în direcția producției de lapte sau a producției mixte, iar pe de altă parte, sacrificarea adultelor la o vîrstă la care greutatea corporală și calitatea cărnii dau maximum de eficiență.

Prin creșterea ponderii junincilor în efectivul măci pînă la 20% și creșterea indicelui de reformă la adulte pînă la 20% (față de situația actuală, cînd se reformează anual numai 10% din adulte și se cresc numai junincile necesare înlocuirii reformelor) se ajunge la o creștere de cea două ori a aportului măcii la asigurarea producției de carne de taurine (vezi tabelul).

Cantitatea de carne de taurine ce se poate obține anual (la 100 vaci) prin diferite sisteme de selecție

Explicații	U/M	Selecție în		% sistemul nou față de cel clasic
		Sistem clasic	Sistem nou	
Ponderea junincilor în totalul efectivului de taurine	%	10	25	250
Indicele de reformă la vaci	%	10	20	200
Greutatea totală a vacilor reformate anual	kg.	5 000	10 000	200
Indicele anual de natalitate	%	80	90	113
Vițele obținute anual	nr.	80	90	113
Greutatea totală a vițelor la naștere	kg.	2 800	3 150	113
Vaci reformate după prima fătare	nr.	—	5	—
Greutatea vacilor reformate după prima fătare	kg.	—	2 500	—
Total carne obținută la 100 vaci	kg.	7 800	15 650	200
Diferența în plus la noul sistem de selecție	kg.	—	7 850	—

Față de 7 800 kg carne (greutate vie) cît se poate obține, în medie, la 100 vaci prin sistemul clasic de selecție și de organizare a reproducției, cantitatea de carne crește la 15 650 kg în cazul noului sistem de selecție; influența pozitivă a noului mod de organizare a selecției nu se limitează numai la producția de carne, ci se manifestă și asupra celei de lapte, atît prin sporirea totalului acestuia (ca urmare a creșterii numărului de vaci), cît și prin creșterea randamentului mediu, exploatarea cu maximum de eficiență economică a vacilor făcîndu-se aproximativ pînă la a cincea lactație, respectiv pînă la 8—9 ani de viață.

Ținînd seama de marile avantaje ale noului sistem de organizare a reproducției și selecției animalelor, conducerea de partid și de stat a hotărît generalizarea acestuia. Referindu-se la această problemă, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Nici o vițea, nici o junică nu va mai fi dată la reformă. Abia după o fătare vom face selecția, în raport de producția de lapte și vom stabili care din animale trec la reformă și care rămîn pentru reproducție“. De asemenea, din iunie a.c. s-au adus modificări Legii nr. 40/1975 privind creșterea și îngrășarea animalelor, prin care s-au stabilit pentru crescătorii de animale obligația de a reține și crește pentru reproducție toate vițelele, ca și de a lua toate măsurile pentru creșterea în cele mai bune condiții a junincilor pînă la montă și asigurarea (pentru toate junincile) a montei cu rase corespunzătoare, specifice zonei respective. Sacrificarea vițelelor este interzisă, ea putîndu-se face numai în cazuri cu totul excepționale (afecțiuni incurabile, care le fac inapete pentru reproducție) și numai cu aprobarea organelor în drept.

Într-o intervenție viitoare vom aborda problemele ce se ridică în privința ameliorării raselor de animale, pe linia asigurării creșterii efectivelor și producțiilor animale.

Nicolae DAVID

ELEMENTE NOI ÎN EFECTUAREA PLĂȚILOR ÎNTRE UNITĂȚILE SOCIALISTE

ÎN TRIMESTRUL II a.c. s-au aprobat și pus în aplicare în mod experimental, pe timp de un an Normele metodologice nr. 2/1980, privind efectuarea plăților între unitățile socialiste. Aceste norme au fost elaborate în baza prevederilor Legii Finanțelor nr. 9/1972, modificată și completată prin Legea nr. 2/1979.

La elaborarea noilor norme metodologice s-a ținut seama de sarcinile sporite care revin aparatului financiar-bancar în urmărirea realizării de către fiecare unitate economică a unei înalte eficiențe economice în condițiile folosirii integrale și cu randament sporit a mijloacelor materiale și bănești, în întărirea ordinii și disciplinei în gospodărirea acestor mijloace; în acest scop s-au introdus unele reglementări care să contribuie la întărirea răspunderii fiecărei întreprinderi în administrarea fondurilor încredințate, la consolidarea autoconducerii și desfășurarea cu eficiență maximă a întregii activități de producție și economico-financiare.

ȚINÎND SEAMA de aceste cerințe deosebite și de răspunderea băncilor în organizarea decontărilor în economie, s-a procedat, pentru prima dată, la elaborarea unor norme comune aplicabile de toate unitățile băncilor și de toate unitățile socialiste deservite de acestea. Ca urmare, aceste norme conțin, pe lângă reglementări comune tuturor ramurilor din economie, și unele particularități ale unităților din agricultură, construcții, comerț exterior. Prin această măsură se va realiza aplicarea unitară a noilor reglementări de către toate unitățile socialiste și de unitățile băncilor. Pe lângă noutățile introduse prin completările aduse la Legea Finanțelor noile norme includ și toate completările sau noutățile apărute în alte acte normative care au legătură directă cu efectuarea decontărilor cum sînt: Legea nr. 3/1979 pentru modificarea și completarea Legii contractelor economice nr. 71/1969, Legea nr. 5/1978 cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, precum și alte acte normative apărute din 1976 și pînă în prezent, adică de la ultima reglementare a modului de efectuare a plăților între unitățile socialiste și pînă la noua reglementare pe care o prezentăm în acest articol.

Trebuie semnalată o raționalizare importantă, constînd în abrogarea unui număr important de circulări, scrisori-circulări elaborate de Banca Națională și băncile specializate în perioada 1976—1980; cu ocazia redactării actualelor norme acestea au fost reanalizate, sistematizate și preluate în măsura în care se mențineau în actualitate. Această măsură a contribuit la concentrarea într-o singură normă a întregii materii a decontărilor, fapt ce va de-

termina o ușurare importantă în ce privește cunoașterea și aplicarea corectă a acestora de către organele de inspecție ale băncilor, cit și de către personalul muncitor din compartimentele financiare și de contabilitate ale unităților socialiste.

PENTRU a înlesni cunoașterea noilor prevederi, vom arăta mai jos care sînt cele mai importante și, în măsura necesară, și cauzele care au determinat introducerea lor.

Înainte de toate, trebuie subliniat faptul că în normele de decontări s-a stabilit sfera de aplicare a unor prevederi noi din Legea Finanțelor, făcîndu-se unele precizări și stabilindu-se modalitățile tehnice pentru realizarea și aplicarea unitară a acestora. De asemenea, s-au delimitat mai strict unele competențe ale unităților bancare prin nominalizarea unor funcții cărora le revin anumite atribuții de control prealabil asupra documentelor de decontare, asupra refuzurilor sau amînărilor de plată etc.

● În ce privește deschiderea de conturi și subconturi prin care se efectuează plățile între unitățile socialiste, trebuie subliniată o simplificare importantă adusă prin noile norme, care constă în contopirea în contul curent al întreprinderilor industriale și de construcții a contului de împrumut pe documente în curs de încasare, necesarul de credite pentru documente de decontare fiind asigurat prin plafonul de credite stabilit la contul curent.

De asemenea, de menționat că fondurile cu destinație specială, care pot fi constituite de întreprinderi și centrale potrivit Legii nr. 5/1978 și Legii Finanțelor (ca, de exemplu, fond pentru cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și introducerea progresului tehnic, fond pentru acțiuni sociale și altele), pentru care în perioada anterioară apariției noilor norme exista posibilitatea păstrării în conturi distincte la bănci s-a reglementat — în scopul administrării lor unitare și pentru întărirea autogestiei întreprinderilor — ca acestea să se păstreze tot în contul curent. Pe lângă consolidarea autogestiei, măsurile arătate mai sus au contribuit la reducerea numărului de conturi și respectiv la reducerea numărului de operațiuni de virări între acesta atît la bancă cit și la întreprinderi.

● Pentru activitatea de investiții s-a admis deschiderea, la băncile finanțatoare, de conturi separate, pentru fiecare fond în parte (fond de dezvoltare economică, fond pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social, fondul propriu al centralei pentru finanțarea investițiilor la unitățile noi cu personalitate juridică și pentru finanțarea dezvoltărilor importante, fondul de organizare de șantier și alte

fonduri potrivit normelor de finanțare și creditare a investițiilor).

● În scopul de a ușura folosirea dispoziției de încasare de către furnizori și a elimina o serie de excepții și derogări în ce privește limita valorică minimă de la care se poate folosi acest instrument de decontare s-a stabilit o limită unică de minimum 500 lei pentru folosirea atît a dispoziției de încasare cu și fără factură (limita anterioară a fost de 5 000 lei), cit și pentru folosirea dispoziției de plată. Cecul de decontare, cu și fără limită de sumă, se poate emite în continuare de la limita minimă de 250 lei.

Pentru a veni în sprijinul unităților socialiste de a lichida unele debite de valori mărunte de orice valoare s-a admis decontarea cumulată trimestrială a acestora cu dispoziție de plată din inițiativa plătitorului, iar în cazul că nu se achită de debitor cu acest instrument s-a reglementat și dreptul creditorului de a introduce în ultima lună din semestru dispoziție de încasare cu extras de cont neconfirmat, care se supune avizării. Chiar în cazul neacceptării, măsura respectivă îl va ajuta pe creditor, dîndu-i posibilitatea acționării debitorului la arbitraj.

PORNIND DE la necesitatea accelerării decontării unor produse ce se consumă imediat după primire, prin Legea Finanțelor s-a reglementat ca documentele care se introduc pentru astfel de produse să se deconteze imediat după preluarea lor de către beneficiar, dacă părțile au convenit prin contracte în acest sens și au acordul băncilor. Prin norme s-au exemplificat produsele care pot fi de această natură și s-a stabilit și sfera de aplicare a acestor prevederi, precum și competența unităților bancare teritoriale de a aprecia și alte produse ca fiind cu consum imediat. De menționat că, în afara produselor alimentare în stare proaspătă, s-a admis decontarea imediată, fără avizarea plătitorului, și a livrărilor de apă, energie electrică și termică, gaze, produse petroliere, ale căror consumuri se înregistrează prin contoare sau alte aparate de măsură și care la data solicitării plății sînt deja consumate. Subliniem faptul că pentru eventuale diferențe încasate necuvenit de furnizor, plătitorul are dreptul de a introduce refuz de plată ulterior, care se decontează, de asemenea, fără a fi supus avizării. De această modalitate de decontare beneficiază numai produsele, nu și executările de lucrări și serviciile — care se vor deconta în continuare numai cu acceptarea plătitorului. Trebuie adăugat și faptul că, în cazul în care se constată nerespectarea condițiilor legale sau abuzuri, s-a reglementat dreptul băncii de

a interzice furnizorului utilizarea acestui sistem de decontare, urmînd ca documentele de decontare să fie supuse avizării plătitorului.

● O altă problemă care și-a găsit reglementarea în norme este aceea a **condițiilor ce trebuie îndeplinite la prezentarea documentelor de decontare în cazul livrării de utilaje, mașini și instalații tehnologice, înainte de termenele contractuale.** S-a prevăzut astfel obligativitatea prezentării de către furnizori — ca anexă la documentele de decontare — a copiei de pe acordul scris al unității beneficiare de investiții și al băncii finanțatoare dat în condițiile Legii Finanțelor. De menționat că noile formulare de factură conțin și o rubrică specială în acest sens, intitulată „termenul de livrare prevăzut în contract”, pe care furnizorii sau beneficiarii, după caz, au obligația de a-l completa.

Unitățile băncilor finanțatoare au obligația, la rîndul lor, de a verifica și stabili dacă utilajele, mașinile și instalațiile tehnologice se livrează la termen sau în devans pe baza termenului de livrare contractual prevăzut în factură. În cazul în care la documentele de decontare nu se anexează acordurile menționate, precum și în cazul în care în factură nu se completează termenul de livrare prevăzut în contract, acestea se restituie emitenților. Obligații revin și beneficiarului, care — cu ocazia acceptării — trebuie să verifice exactitatea termenului de livrare contractual completat în factură, iar în cazul în care livrarea în devans a utilajelor, mașinilor și instalațiilor se face fără acordul prealabil al acestuia, are datoria să refuze plata pînă la termenul prevăzut în contract.

● Un element nou este și cel privind reglementarea **modului de primire în bancă a documentelor pentru decontarea proiectelor, din fonduri de investiții,** care trebuie însoțite de procesul verbal de constatare a executării lucrărilor de proiectare, încheiat între proiectant și beneficiar, prin care se atestă realizarea lucrărilor și decontarea acestora pe baza aprobărilor legale.

Ținînd seama de prevederile legale, care dau dreptul unităților economice furnizoare să pretindă clienților care întîrzie în mod repetat plata, să le asigure anticipat sumele necesare efectuării plăților și să ceară unităților băncii să dea relații cu privire la posibilitățile de plată ale clienților, în norme s-a prevăzut modalitatea de încunoștințare și s-a dat în anexă și un model de scrisoare. Potrivit acestui model, elementele ce trebuie comunicate se referă la volumul total al plăților restante ale clientului la data cînd se face comunicarea, volumul creditelor nerambursate la scadența la aceeași dată și perspectivele situației economico-financiare în următoarele 20—30 zile, adică dacă sînt perspective de redresare a situației, de obținere a unor credite sau dacă se prevede o accentuare a greutăților. Această comunicare se întocmește de compartimentul operativ contabil în colaborare cu resortul de credite.

● Tot o noutate este și modalitatea de prezentare la bancă sau de acceptare a documentelor de decontare, care se referă la **aprovizionări de produse cu restricții la plată la unitățile economice la care s-a instituit controlul prealabil asupra efectuării plăților.** În norme se arată — pe baza procesului verbal în-

tocmit de inspector, în care s-au stabilit produsele supuse restricțiilor de plată — că unitățile economice plătitoare aflate în această situație sînt obligate să prezinte băncii documentele de decontare care se referă la materiile prime și materialele supuse restricțiilor de plată, însoțite de o scrisoare, din care să rezulte denumirea materialelor respective și valoarea acestora, furnizorul, numărul și data facturii, indicîndu-se și poziția din factură, precum și scadența dispoziției de încasare.

În continuare, normele prezintă tehnica de respingere de la plată a acestor documente și modul de evidențiere a acestor operații, precum și modalitatea de lichidare a acestor documente, operație care este posibilă doar dacă unitatea economică face dovada lichidării imobilizărilor care au determinat aplicarea acestei măsuri restrictive.

● Pentru unitățile aflate în incapacitate de plată, s-a prevăzut posibilitatea de a solicita, în scris, unităților băncilor la care au deschise conturile, de a le rezerva, cu 24 ore înainte de data planificată pentru plata retribuției și a altor plăți asimilate, încasările din activitatea curentă, pînă la nivelul drepturilor respective.

În legătură cu ordinea legală a plății la unitățile aflate în incapacitate de plată, noile norme asimilează dobînzile și comisioanele bancare cu rambursările de credite, iar plățile de penalități datorate de unitățile economice pentru nerespectarea contractelor economice au fost încadrate în ultima ordine de plăți, deoarece nu sînt considerate plăți accesorii la livrarea de mărfuri, la execută-

Gh. MARCU
B.N.R.S.R.

(Continuare în pag. 21)

Creșterea gradului de utilizare a fondurilor fixe

(Urmare din pag. 7)

Apoi, nu există o concordanță între cataloagele editate și cărțile tehnice ale mașinilor în ce privește codificarea pieselor (în carte există un cod, în cata-

rie de întreprinderi nu mai execută piese de schimb pentru unele utilaje fabricate înainte de anul 1970. Este vorba, de exemplu, de presele mecanice PELI de 40 tone și de 63 tone de la Întreprinderea mecanică Sibiu, de fie-

Tabelul nr. 2

Scurtarea perioadei planificate de staționare în reparații a unor utilaje în primele 9 luni din 1980

Denumirea utilajului	— în zile —		
	Timpul planificat de reparații	Timp efectiv realizat	Timp economisit
Fierăstrău alternativ FA 250	9	7	2
Foarfecă ghilotină	13	9	4
Strung revolver	13	11	2
Strung automat Ø 6	13	10	3
Mașină de frezat universală	15	11	4
Presă mecanică PELI 25 t	13	10	3
Presă mecanică UNIO 16 t	13	11	2
Mașină de sudat prin puncte	13	9	4

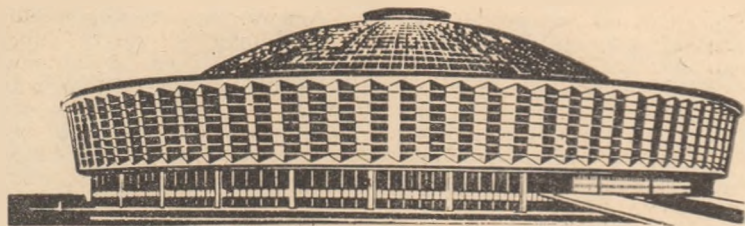
loage alt cod) : în acest mod pot fi cu greu identificate toate piesele (exemplul cataloagelor de la strungurile paralele SN 250, SN 320 și SN 400). O se-

răstraiele alternative de la Întreprinderea mecanică Suceava, de mașinile de rectificat plan de la Întreprinderea mecanică Cugir.

Pentru o mai bună desfășurare a lucrărilor de reparație a utilajelor, pentru ridicarea acestei activități la nivelul cerințelor, specialiștii secției mecano-energetic au făcut unele propuneri, care merită să stea în atenția factorilor de decizie :

● ar fi oportun ca la nivelul centrelor industriale să se organizeze, după specific, unități specializate pentru realizarea centralizată a reparațiilor capitale la mașinile-unelte cu pondere mare în cadrul centralei (strunguri paralele, mașini de frezat, piese mecanice etc.). În acest mod întreprinderile ar avea posibilitatea să se specializeze în repararea utilajelor specifice procesului lor de producție și, deci, să le execute la termen, de calitate și cu costuri reduse;

● în scopul recondiționării unui număr mai mare de piese de schimb și în condiții de eficiență ridicată, ar fi necesar ca la nivelul centrelor industriale sau al municipiilor și județelor să se organizeze unități specializate de piese de schimb unicate și de recondiționare a acestora, mai ales atunci cînd se impune aplicarea unor tehnologii deosebite (încărcarea automată circulară, metalizare, sudură și încărcare cu arc electric și mediu CO₂ etc.).

TIB '80

9 – 18 octombrie

Înalta competitivitate – caracteristică a programului de export prezentat de România

ÎN URMA CU 10 ANI, Uniunea Internațională a Tîrgurilor aproba înființarea Tîrgului Internațional București — cu sediul în Capitala României.

Aflat la a 6-a ediție a sa, T.I.B. — găzduit în modernul complex expozițional din Piața Scintei — și-a cucerit în ultimul deceniu un binemeritat prestigiu internațional, ca un cadru fertil pentru dezvoltarea comerțului și cooperării economice internaționale, cu un rol important în dezvoltarea relațiilor economice internaționale ale României cu partenerii de pe toate continentele.

Pentru o țară cum este România, care înregistrează ritmuri de dezvoltare industrială dintre cele mai înalte în lume, conștient de substanțiale modificări în structura industriei și în general în structura pe ramuri a economiei, prezentarea noutăților în oferta de export și cooperare industrială constituie o necesitate vitală pentru antrenarea sa tot mai largă în circuitul economic mondial.

Prin înființarea Tîrgului Internațional București, prin participarea în fiecare an, cu pavilion național, la peste 40 de tîrguri și expoziții de peste hotare, exportatorii români își exprimă voința de a pătrunde pe piața internațională „pe ușa din față”, printr-o susținută activitate de promovare și nu „pe ușa din spate”, prin concesiile la prețuri.

În mod deosebit trebuie subliniată importanța activității de promovare în domeniul de profil al Tîrgului Internațional București, — mașini, echipamente, instalații din domeniul construcțiilor de mașini, care constituie în același timp unul din sectoarele cele mai dinamice ale industriei noastre, și grupa de produse cu ponderea cea mai importantă (peste o treime), în structura comerțului exterior al României.

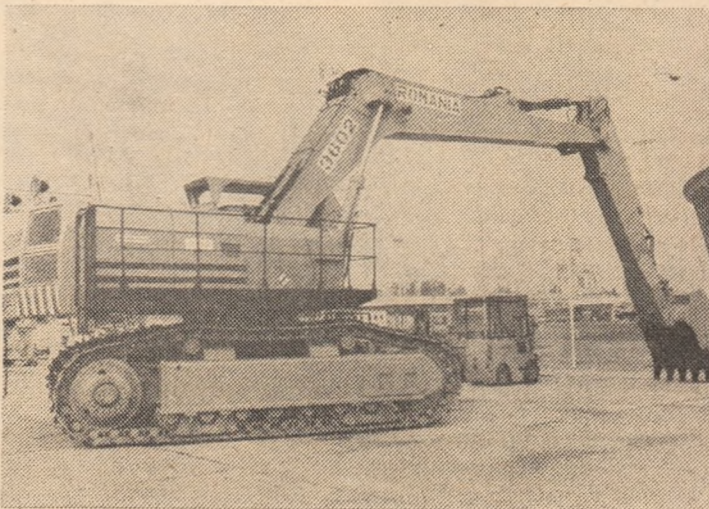
O retrospectivă pe ultimii 15 ani, privind ritmurile de creștere în industria construcțiilor de mașini comparativ cu ansamblul industriei, evidențiază linia strategică constantă de dezvoltare cu prioritate a acestei ramuri.

Ramura industrială	Ritm anual de creștere (%)		
	1966— 1978	1971— 1978	1976— 1978
Construcții de mașini și prelucrări mecanice	16,2	16,5	13,9
din care :			
— construcții de mașini	16,8	12,4	13,6
— echipament electric și electronic	19,3	18,6	13,6
— structuri metalice și produse din metal	16,1	14,0	14,2
Total industrie	12,1	12,2	11,0

Astăzi, industria constructoare de mașini a României — deținând o pondere de 34 la sută în producția globală a întregii industrii — asigură mai mult de trei sferturi din echipamentul tehnologic necesar proiectelor de investiții, pentru ansamblul economiei naționale. Menținerea unui nivel ridicat de competitivitate al produselor se asigură printr-o puternică forță de creație tehnică, astfel că circa 90 la sută din engineering-ul aplicat în această ramură este original, românesc.

În ultimii ani au intrat în funcțiune în construcțiile de mașini obiective economice importante, dotate cu echipamente de înalt nivel tehnologic, cum sînt întreprinderile de utilaj greu

de la București, Iași, Cluj-Napoca, Craiova și Timișoara, care au lărgit mult gama de fabricație și export în domeniul mașinilor de prelucrare a metalelor pentru piese de dimensiuni gigantice (greutate de pînă la 150 t, lungime de pînă la 16 m și înălțime pînă la 10 m): turbine cu abur, turbo-agregate de înaltă putere (pînă la 330 MW), turbine hidraulice de tip Pel-

Excavator de mare capacitate pe șenile S-3602 din familia excavatoarelor hidraulice mari cu capacitate de încărcare a cupei între 2,5—5,0 mc., realizate de Întreprinderea Progresul-Brăila. În prezent asemenea utilaje se găsesc și în dotarea șantierelor Arcom din străinătate

ton, Francis și Kaplan, laminoare pentru tablă groasă cu lățimi între 1 000 și 3 500 mm; s-a dezvoltat și diversificat producția de utilaj tehnologic; au fost date în exploatare noi capacități de fabricație pentru echipament de automatizare și electronic ș.a. Rezultatul concret pe planul comerțului exterior este creș-

O nouă realizare tehnică a Întreprinderii de strunguri — Arad, strungul „BF” pentru burlane de toraj, ce prelucrează piese de pînă la 10 000 mm lungime și 1 000 mm diametru, destinat fabricării de utilaj petrolier

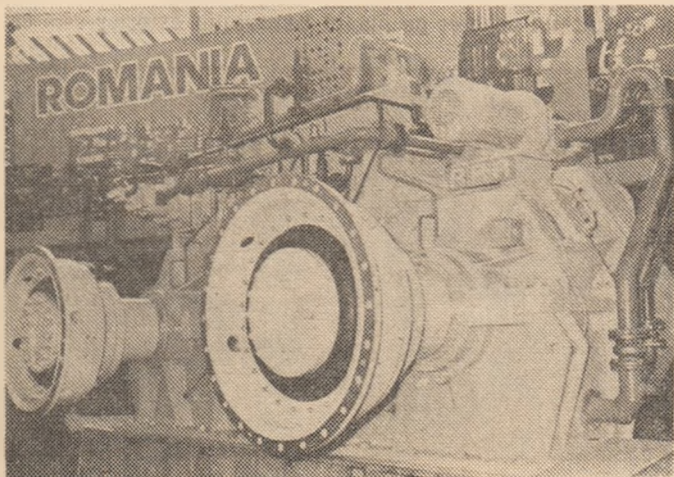
Intreprinderea „Infrătirea“ Oradea, cu experiență de peste 25 de ani în domeniul exportului de mașini-unelte prezintă la T.I.B.'80 o nouă realizare tehnică de prestigiu — mașina de frezat cu cap revolver și comandă numerică de conturare FR 500 NCC, executând programe complexe de prelucrare cu o precizie ridicată

țerea exportului construcțiilor de mașini de 2,3 ori în primii 4 ani ai actualului cincinal.

Țara noastră dispune azi de un nomenclator de export de mașini-unelte dintre cele mai largi din lume, deși industria de mașini-unelte este creată, în linii generale, în ultimele 3 cincinale. Astfel, în intervalul 1965—1979 producția de mașini-unelte a crescut de 27 de ori, iar exporturile de 32 de ori. Dacă în 1965 producția se cifra la 15 milioane dolari, din care exportul reprezenta 4 milioane dolari, în 1979 producția a fost de 403 milioane dolari, din care exportul a reprezentat 130 milioane dolari. Mașini-unelte grele, mașini-unelte cu comandă program, cu performanțe tehnice ridicate, se exportă azi în S.U.A., R.F. Germania, Italia, Franța, Japonia.

Din gama produselor electrotehnice și electronice incluse în programul de export pe care-l prezintă România la actuala ediție a T.I.B. amintim: echipament electronic — atât profesional cât și pentru automatizarea proceselor de producție, componente electronice moderne, echipament electronic medical, aparatură de telecomunicații, relee, centrale telefonice, motoare electrice, transformatoare, microscopie electronice.

Cei peste 100 de ani de experiență în domeniul forajului și exploatarea petroliere fac ca echipamentul petrolier românesc să fie cotate azi printre cele ce oferă în exploatare un grad deosebit de ridicat de siguranță, o ofertă completă de instalații — de la 1 200 metri pînă la 10 000 metri adîncime de foraj — în întregime de concepție originală, românească.

Societatea mixtă de producție româno-vestgermană Reșița-Renk expune reductoare navale de mare putere, apreciate pentru calitatea lor atât în țară cât și în străinătate

Printre beneficiarii instalațiilor românești de foraj se numără azi zeci de țări, cum sînt Algeria, Brazilia, Cehoslovacia, R.P. Chineză, R.D. Germană, India, Libia, Pakistan, Siria, Turcia, Ungaria, U.R.S.S.

Producția de utilaj tehnologic pentru industria metalurgică, energetică, industria alimentară etc., sînt prezentate în strășturile centralelor industriale de profil prin machete ale unor obiective construite în țară sau în străinătate.

Larga tematică a tîrgului internațional, ce se va desfășura la București între 9 și 18 octombrie, sub deviza „Comert-cooperare-dezvoltare“, a atras participarea a peste 1 000 de firme românești și de peste hotare.

Țara noastră va fi reprezentată de centrale industriale de profil, institute de cercetări, întreprinderi producătoare pentru export, ce-și prezintă atât produse din nomenclatorul curent de export, cât și noutăți realizate în ultimii 2 ani.

Oferta străină este prezentată de peste 800 de firme, în 31 de pavilioane și pe platforme în aer liber. Din cele 26 de țări care expun alături de România, 19 sînt reprezentate prin pavilioane oficiale — și anume: Anglia, Austria, Bulgaria, Cehoslovacia, Danemarca, Elveția, Finlanda, Franța, R.D. Germană, R.F. Germania, Italia, Israel, Iugoslavia, Japonia, Norvegia, Polonia, S.U.A., Ungaria, U.R.S.S.

Alte 150 de firme din Austria, Belgia, Elveția, Franța, R.F. Germania, Italia, Japonia, Marea Britanie, Suedia, Olanda.

Intreprinderea de utilaj petrolier — Tirgoviște prezintă noi tipuri de instalații de foraj și intervenție pe pneuri cu performanțe deosebit de ridicate (reducerea consumului de metal cu pînă la 50%)

Lichtenstein, Spania, Filipine, Peru dețin în cadrul tîrgului standuri de expunere individuală, directă. Remarcăm, ca de obicei, prezența a numeroase firme de prestigiu internațional cum sînt: SKF, Hewlett-Packard, Rhode & Schwarz, Iver Karl Rajik, din Austria; Brown-Boveri, Gitec, din Elveția; Merkel, Rexroth, Hofmeister, Blocher, din R.F. Germania; Renault, Union Industrielle, din Franța; Aerospace, Lea Grant, din Anglia; Fiat, Bonvicini, Sismu, Sias Acciai, din Italia; Mitsubishi, din Japonia; Esab, Flygt, din Suedia; Philips, din Olanda; Bell Telephone, din Belgia; Balzers, din Liechtenstein.

Alături de oferta românească, larga participare a firmelor străine constituie o garanție pentru specialiști, tehnicieni și comercialiști, că actuala ediție a T.I.B. va prilejui un util schimb de experiență tehnică, de fructuoase tranzacții comerciale.

C. MIRCESCU

Corelația dezvoltare-urbanizare

Condițiile de locuit — expresie a îmbunătățirii calității vieții

DEZVOLTAREA armonioasă în profil teritorial încorporează, ca o componentă de primă însemnătate, cu adânci implicații asupra nivelului de trai al oamenilor muncii, ridicarea continuă a gradului de urbanizare a localităților patriei. Există o corelație evidentă între dezvoltare, urbanizare, condiții de locuit cu efecte esențiale asupra calității vieții. În legătură cu acest obiectiv aflat permanent în atenția partidului nostru, secretarul general al partidului sublinia la Congresul al II-lea al consiliilor populare: „**În acești ani au fost create noi localități urbane, numărul municipiilor și orașelor sporind de la 148 în 1950 la 365 în acest an, iar populația urbană ajungând să reprezinte mai mult de jumătate din totalul locuitorilor țării. Satele au fost constituite în comune mai puternice, numărul acestora reducându-se de la 4400 la 2570, iar ca rezultat al reorganizării administrativ-teritoriale s-au creat condiții pentru dezvoltarea mai rapidă a tuturor localităților, pentru înflorirea întregii țări, pentru asigurarea unui nivel de viață mai ridicat constructorilor socialismului din patria noastră**”.

Urbanizarea poate fi privită, cu deplin temei, ca una din expresiile sintetice cele mai reprezentative ale dimensiunilor economice și social-umane ale dezvoltării. Relațiile dintre industrializare și utilizarea spațiului urban, amplasarea rațională a zonelor de activitate economică și a celor rezidențiale, efectele creșterii urbane asupra zonelor limitrofe etc. constituie tot atâtea puncte de contact, elemente de joncțiune ale economicului cu socialul. Armonizarea lor, în funcție de specificitatea fiecărei zone geografice, de criteriile raționalității economico-sociale constituie obiective prioritare ale factorilor de conducere în procesul planificării și dezvoltării teritoriale la nivel de comună, oraș și județ.

Tocmai pentru a crea un cadru corespunzător în această direcție, Programul-directivă de dezvoltare economică-socială a României în profil teritorial în perioada 1981—1985 prevede dezvoltarea cu precădere a localităților mai mici, în vederea creării rețelei de orașe și centre urbane, repartizate echilibrat pe întregul teritoriu ca, pînă la finele cincinalului viitor, în fiecare județ să existe cel puțin 9 centre urbane; se va realiza o intensificare a legăturilor dintre orașe și sate, fiecărui oraș revenindu-i în medie un număr de 4—6 comune înconjurătoare, pe o rază de 15—20 km.

O rețea încheagată de localități

JUDEȚ din inima țării, Sibiu, situat în zona de confluență a râurilor Cibin — Hîrtibaci — Olt, a constituit din cele mai vechi timpuri o zonă de convergență a numeroase căi principale — rutiere și feroviare — de legătură dintre centrul țării și zonele sudice (Oltenia și Muntenia). Oltul, Tirnavele și munții s-au aflat dintotdeauna în inima populației de pe aceste meleaguri: masivul Făgărașului, cu numeroase virfuri de peste 2200 metri, cu văi scurte și adînci, culmi ascuțite și circuri glaciare; munții Cibinului și Lotrului, cu altitudini medii de 1800—2000 metri, cu văi relativ largi ce permit pătrunderea în munți a drumurilor și chiar a cătorva localități.

Urmele de așezări paleolitice și neolitice și din perioada daco-romană sînt completate de atestări documentare ale unor vechi așezări omenești existente și în prezent: satul Ighiș, de exemplu, menționat în 1192 sub denumirea de „Ighișu vechi” și satul Săliște, consemnat într-un document din anul 1383 ca sat mare (Magna Villa). Activitatea pastorală de tradiție, cu trăsături specifice în zona de la poalele munților Cindrel a dat naștere — în secolul XVI — așezării Poiana Sibiului și a făcut să se dezvolte salba de sate din zona „Mărginimea Sibiului” — Jina, Poiana, Tilișca, Săliște, Orlat, Rășinari, Sadu.

Dezvoltarea complexă a funcțiunilor economice ale județului în anii socialismului a dus la formarea unei rețele de localități puternice, încheagăte, judicios repartizate în teritoriu. Județul

Sibiu este al doilea dintre județele țării, după județul Brașov — și excluzînd Bucureștiul — ca pondere în formarea producției globale industriale a ramurii construcțiilor de masini și a prelucrării metalelor, primul la industria textilă și al doilea la industria sticlei, porțelanului și faianței. Se manifestă preocupări susținute de dezvoltare intensivă a producției industriale, de creștere susținută a productivității muncii. Industrializarea socialistă a atras după sine o importantă creștere a numărului de personal muncitor în industrie, sporul total în perioada 1965—1979 fiind de peste 50 000 persoane.

Rețeaua de localități a județului cuprinde două municipii — Sibiu și Mediaș, cinci orașe — Copșa Mică, Cîsnădie, Agnita, Dumbrăveni și Ocna Sibiului, cinci comune suburbane și 50 comune cu 163 sate. Județul este caracterizat printr-un nivel ridicat de urbanizare, 61% din populația sa locuind în mediul urban, față de 48% media pe țară. Mai mult de jumătate din populația urbană a județului locuiește la Sibiu, reședință de județ, principal centru industrial și social-cultural, cu funcțiuni complexe și rol de coordonare și servire de importanță județeană și interjudețeană.

Eficiență maximă în utilizarea terenului urban

CA URMARE, a sarcinilor trasate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ediliile orașelor au făcut eforturi deosebite pentru a asigura utilizarea fiecărui metru pătrat de pămînt, a limita dezvoltarea în teritoriu a orașelor și a crea condițiile folosirii eficiente a terenului urban prin creșterea densităților de locuire. Astfel, dacă zonele construite ale celor două municipii și cinci orașe însumau în 1973, înainte de acțiunea de perimetrare, 6 073 ha, suprafața căreia îi corespundea o densitate de 39,0 locuitori/ha, după perimetrare suprafața s-a redus la 5 185 ha (cu o densitate de 45,6 locuitori/ha), pentru ca la revizuirea perimetrelor construite, efectuată în 1976, suprafața construibilă să ajungă la 4 950 ha, cu o densitate corespunzătoare de 55,2 locuitori/ha.

În același timp, suprafața cuprinsă în perimetrul construibil al satelor (fostele vetre), inclusiv satele comunelor suburbane, care era de 10 938 ha înainte de perimetrare, a ajuns după încheierea acestei acțiuni la 9 692 ha. Densitatea populației în suprafața construibilă a crescut astfel de la 20,2 locuitori/ha, la 22,9 locuitori/ha, în ipoteza regrupării populației în perimetrele propuse*).

Cu totul remarcabil este efortul organelor locale de partid și al administrației locale, care a dus la reducerea sensibilă a suprafețelor ocupate de industrie în cadrul perimetrului construibil al orașelor și municipiilor. În cazul municipiului Sibiu de pildă, din totalul de 2 474 ha de teren cuprins în perimetrul construibil, numai 406 ha teren sînt ocupate de industrie; aceasta reprezintă un procent de 16,4%, cifră care se situează mult sub media pe țară — care este de 27,8%. În mod asemănător, la Mediaș, terenul ocupat de industrie reprezintă 15,1% din suprafața cuprinsă în perimetrul municipiului. În ambele situații producția globală industrială se situează mult înaintea consumului de teren.

Utilizarea cu maximum de eficiență a terenului urban este strîns legată de organizarea corespunzătoare a zonelor funcționale și spațiilor verzi, a lucrărilor edilitare și transporturilor. Ansamblurile de locuințe și de dotări social-culturale s-au realizat pe baza detaliilor de sistematizare, urmărindu-se constituirea unor legături bune între zonele de locuit și locurile de muncă, scurtarea distanțelor de transport, rezolvarea economică a utilităților pentru oraș și industrie, fiind în acest fel în con-

* Trebuie remarcată însă deosebita dificultate a acestei operațiuni, datorită numărului mare de gospodării rămase în afara perimetrelor — 2 756 gospodării, din care 1 027 gospodării în satele supuse dezafectării și 1 442 gospodării în satele perimetrare.

cordanță cu prevederile Programului-directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial.

Amplasarea noilor obiective industriale s-a făcut în zone și pe platforme special delimitate. Municipiul Sibiu, de exemplu, are două zone industriale distincte, zona Sibiu est, cu o suprafață de 190 ha, cu unități profilate pe ramura construcțiilor de mașini (întreprinderile „Balanța”, „Independența”, de piese auto) și zona Sibiu vest, cu o suprafață de 104 ha, al cărei specific îl constituie industria alimentară și depozitele (fabrica de pîne, cea de lapte și produse lactate, întreprinderea Vinalcool, întreprinderea „Frigoriferul”). Amplasarea, dincolo de riul Cibin, a zonei Sibiu est permite evitarea nocivităților, datorită direcției favorabile a vinturilor dominante. În același timp, unități industriale care nu prezintă pericol din punct de vedere al nocivității sînt amplasate în lungul riului Cibin (întreprinderile „Flamura roșie”, „13 Decembrie”, „7 Noiembrie”), scurtîndu-se astfel distanțele de transport.

Cartierele de locuințe sînt amplasate astfel încît să fie în relație directă și facilă cu industria — cartierele „Mihai Viteazu” și „Vasile Aron” în zona Sibiu est și cartierul „Ștrand” în zona Sibiu vest. De asemenea, noul cartier Turnișor se va dezvolta în strînsă legătură cu zona vest. Pentru viitor se prefigurează variante de amplasare a unor noi zone de locuit spre Cușterița și Șelimbăr, zone cu adinci rezonanțe istorice.

Valorificarea superioară a fondului locativ

UN ELEMENT fundamental al îmbunătățirii condițiilor de locuit ale populației îl constituie volumul, respectiv dinamica construcțiilor de locuințe. Din acest punct de vedere, județul Sibiu se remarcă prin realizări însemnate (vezi tabelul). Ceea ce este important de subliniat este și faptul că desfășurarea construcției de noi locuințe a fost realizată pe întreaga rețea de localități a județului, îmbunătățirea nivelului general de locuit al cetățenilor constituind o medie compusă din valori apropiate.

Locuințe date în folosință din fondurile statului, ale organizațiilor cooperatiste și din fondurile populației, construite cu sprijinul statului și cu forțe proprii în județul Sibiu

Anul	Total locuințe	Din fondurile statului și ale unităților și organizațiilor cooperatiste	Din fondurile populației	
			cu sprijinul statului	cu forțe proprii
1970	2 820	1 129	728	963
1975	2 966	1 085	1 170	711
1976	2 871	1 334	904	543
1977	3 008	1 304	1 342	362
1978	3 419	1 491	1 600	328

Construcția de locuințe în județul Sibiu se realizează în condițiile unei eficiențe economice corespunzătoare, prin folosirea rațională a resurselor materiale, financiare și umane prin creșterea productivității muncii, reducerea costurilor de producție, valorificarea superioară a materiilor prime, aplicarea progresului tehnic, a cercetării și organizării științifice în acest domeniu. Tocmai pe această bază se urmărește îmbunătățirea confortului și a gradului de utilizare a locuințelor.

Realizarea obiectivelor în perspectivă în acest sens, cu efecte între cele mai însemnate asupra ridicării nivelului de trai și a îmbunătățirii vieții locuitorilor județului Sibiu (volumul de construcții-montaj ce se va executa în cincinalul care urmează reprezintă o creștere de 2,5 ori, din care 72% pentru locuințe), impune în continuare eforturi deosebite în plan organizatoric, depistarea unor soluții constructive eficiente. În această direcție

se va acorda o atenție deosebită reducerii consumurilor materiale, precum și utilizării superioare a forței de muncă. Prin aplicarea cuceririlor progresului tehnic, a rezultatelor cercetării, îmbunătățirea sortimentelor și a calității materialelor de construcții și o mai bună gospodărire a șantierelor, se estimează obținerea unor reduceri importante ale consumurilor specifice: la oțel beton cu 18,7%, ciment cu 8% — la nivelul anului 1990 față de 1975 —, în ce privește metalul folosit în instalații, reducerea fiind de 76% prin folosirea în special a tablei presate. În același timp, se va acționa cu hotărîre în vederea reducerii substanțiale a manoperei pe șantier care se va diminua, ca pondere, cu 54,3% în 1990 față de 1975. În urma acestor măsuri productivitatea muncii în construcții urmează să crească în 1990 de 2,2 ori față de 1975 — condiție hotărîtoare a realizării obiectivelor în construcția de locuințe.

Orientările privind reducerea înălțimii construcțiilor și realizarea locuințelor de regulă pînă la 4 niveluri plus parter sînt îndeplinite în condiții eficiente. Clădirile înalte — fapt bine cunoscut — presupun consumuri sporite de oțel beton și ciment, necesită dotări suplimentare costisitoare. Constructorii sibiieni au experimentat și construcții de locuințe înalte dar și blocuri cu parter și două pînă la patru etaje, ca în cartierul Ștrand, care se pot generaliza în funcție de amplasament și tehnologia folosită. În amplasamente dificile pentru locuințe, în zone restrînsse ca suprafață, se pot aplica soluții adaptate condițiilor respective prin inserarea noilor locuințe într-un ansamblu existent, cuprins între patru străzi, locuințele noi ocupînd spațiul amplu din interior, pe locul vechilor grădini și terenuri nefolosite.

Proiectele secțiunilor de locuit pot fi tipizate și executate în regie proprie, cu materiale locale, cu tehnologii relativ simple și cu economisire de muncă socială și efort organizatoric. Astfel, la un număr total de 168 apartamente, cu număr mediu de 3 caturi și dezvoltat pe un teritoriu de 1,84 hectare, se obține un nivel de utilizare a terenului superior chiar celor prevăzute în lege, respectiv 4 232 m² locuibile/ha. Avantajele unor asemenea rezolvări sînt multiple: reducerea consumurilor în exploatare, datorită dimensiunilor mici ale instalațiilor de încălzire și eliberarea personalului de întreținere, reducerea directă a unor cheltuieli de investiție, care de regulă sînt necesare pentru construcția centralelor termice (cu depozite de combustibil), a canalelor termice și rețelelor de pe teren, care folosesc materiale de izolare scumpe etc. În sfîrșit, regimul mai mic de înălțime al locuințelor, alături de realizarea acestora în condiții de bun gust, pot oferi o imagine urbană mai diversificată și o arhitectură în care specificitatea locală să fie pusă în evidență.

Reciclarea fondului locuibil existent constituie o altă cale de sporire a eficienței utilizării fondului construit. Tocmai de aceea edilii Sibiului sînt permanent preocupați de posibilitățile de creștere a suprafeței locuibile. Vechile locuințe pot fi transformate, readaptate, modernizate. De multe ori, gospodarii înșiși și-au realizat fundații puternice, cu gîndul să mai construiască deasupra un etaj atunci cînd familia va spori și resursele financiare le vor permite. Credem că pe baza unor expertize tehnice judicioase se poate accepta în unele cazuri o astfel de intervenție, care aduce o serioasă economie în problema locuințelor.

O atenție deosebită se acordă corelării dezvoltării economice cu dezvoltarea fizică teritorială, implementării unei politici științifice de sistematizare a centrelor urbane. Comisia județeană de sistematizare intervine rapid și eficient acolo unde apar probleme ale dezvoltării sistematizate a localităților. De pildă, pentru rezolvarea unor probleme specifice și cu caracter local, la Cisnădie, întreaga comisie de sistematizare s-a deplasat la fața locului, acționînd eficient pentru înlăturarea obstacolelor din calea dezvoltării.

În realizarea acțiunilor de sistematizare teritorială și urbanizare, de înfrumusețare a localităților, de păstrare și punere în valoare a locurilor și monumentelor de valoare istorică deosebită sînt permanent antrenați toți cetățenii — beneficiarii direcți ai condițiilor tot mai bune de trai și de civilizație ce se asigură în fiecare oraș și comună.

Piața Unirii din Sibiu, cu arhitectura elegantă a Casei de cultură a sindicatelor și a hotelului și magazinului universal „Dumbrava”, este una din cele mai frumoase piețe din țară. Prin încheierea acțiunii de construire a centrelor administrativ-politice ale reședințelor de județ, prevăzută în Programul-directivă de dezvoltare economico-socială în profil teritorial, Sibiuul va beneficia de un frumos sediu politico-administrativ pe amplasamentul de lângă hotelul „Bulevard”, care va fi completat urbanistic cu un teatru amplu, creînd astfel o a doua alveolă în spațiul Pieții Unirii, punctată de statuia lui Mihai Viteazul, eroul primei uniri naționale.

Mircea ENACHE

MAISTRUL ȘI FOLOSIREA FORȚEI DE MUNCĂ

100 de maiștri răspund la întrebarea:

CUM VĂ FOLOȘIȚI PROGRAMUL DE LUCRU ?

La conducerea formației de lucru este nevoie nu de un funcționar tehnic, ci de un meseriaș priceput și bun organizator

DOCUMENTELE de partid și Legea nr. 6/1977 definesc **maistrul ca organizator și conducător nemijlocit al formației de muncă, răspunzind de activitatea de producție și de realizarea sarcinilor de plan.**

În acest context, maistrul trebuie să-și direcționeze activitatea în următoarele domenii :

- **organizarea superioară a producției**, respectiv : urmărirea producției pe sortimente ; pregătirea condițiilor de fabricație și organizarea fiecărui loc de muncă ; aprovizionarea locurilor de muncă ; folosirea completă a capacităților de producție ; valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor și reducerea consumurilor ;

- **asigurarea calității produselor sau lucrărilor executate de către formația de lucru**, respectiv : aplicarea corectă a tehnologiilor de fabricație ; controlul permanent al calității, pentru a se asigura parametrii calitativi prevăzuți ; verificarea calității materiilor prime, materialelor și sculelor utilizate în fabricație etc. ;

- **creșterea productivității muncii**, prin : folosirea judicioasă a timpului de muncă ; asigurarea condițiilor tehnice și organizatorice la fiecare loc de muncă ; fundamentarea științifică a normelor de muncă ; aplicarea formelor de retribuție care conduc la creșterea cointeresei materiale a lucrătorilor ; cunoașterea personalului în subordine, motivarea și folosirea lui în funcție de capacități și aptitudini ;

- **ridicarea continuă a calificării profesionale a personalului** din formația de lucru, la nivelul cerințelor progresului tehnic, ca și **educarea lui** în spiritul disciplinei socialiste a muncii — în acest sens răspunzând de : formarea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor necesare executării în bune condiții a sarcinilor de producție ; formarea unei atitudini favorabile față de muncă, de respectare a reglementărilor privind ordinea, disciplina tehnologică și în muncă.

Pentru a compara direcțiile în care trebuie să-și orienteze activitatea, cu ceea ce de fapt realizează zilnic, s-a solicitat unui număr de 100 de maiștri din diferite întreprinderi de prelucrare a lemnului să-și autofotografieze ziua de muncă.

În urma prelucrării datelor furnizate a rezultat că durata medie a unei zile de lucru a maistrului este de 510 minute, timp care este folosit astfel :

— inspecția de dimineață a locurilor de muncă, controlul prezenței și repartizarea sarcinilor zilnice	7%
— aprovizionarea locurilor de muncă, predarea între formații și la magazia centrală a semifabricatelor sau produsului final	22%
— ședințe	10%
— lucrări de birou, pontaje, bonuri de lucru, de magazie, fișe-limită etc.	13%
— conducerea și organizarea producției	37%
— predarea între schimburi și urmărirea curățirii locurilor de muncă	5%
— participare directă, prin executarea unor operații pe mașini complexe	1%
— perfecționare profesională	2%
— cooperare între secții	3%
— diverse	1%
Din totalul timpului de muncă, pentru conducerea și organizarea producției se folosesc 37%, ceea ce reprezintă 3 ore — folosite astfel :	
— urmărirea folosirii la capacitate a utilajelor	4,5%
— controlul calității producției pe flux	19%
— organizarea locului de muncă	22%
— urmărirea respectării tehnologiei de fabricație	19%
— urmărirea producției pe flux, privind realizarea reperelor pe fiecare sortiment	17%
— rezolvarea unor probleme ce privesc raporturile de muncă și influențează producția	18,5%

Din analiza datelor prezentate rezultă că pentru atribuția sa de bază, aceea de a organiza și coordona activitatea lucrătorilor din cadrul formației de muncă, maistrul folosește doar o parte din timpul său de lucru ; antrenarea lui în probleme de altă natură (aprovizionarea locurilor de muncă, dotarea cu scule, funcționarea utilajelor etc.) face ca ore întregi să nu poată fi găsit în interiorul procesului de muncă, unde intervenția sa este permanent necesară pentru gospodărirea rațională a resurselor materiale și umane ce i se pun la dispoziție în vederea realizării sarcinilor de producție.

Îndeosebi preocupările sale privind folosirea eficientă a resursei umane sînt cu mult sub așteptări ; or, tocmai această resursă este cea care stă direct la îndemîna maistrului, cu care poate obține rezultate remarcabile atunci cînd este conștient de potențialul ei și știe să-l folosească bine.

Din cei 100 de maiștri în rîndurile cărora s-a făcut sondajul, numai 7 au afirmat că au preocupări ce privesc calificarea și perfecționarea forței de muncă ; ceilalți le-au inclus în activitatea zilnică de control, ceea ce înseamnă constatarea unor abateri după apariția influenței negative și a consecințelor, și nu prevenirea lor, prin creșterea competenței profesionale.

Pentru cunoașterea personalului în subordine, a gradului în care aptitudinile muncitorilor corespund posturilor de muncă la care lucrează, a motivațiilor care determină creșterea conștientă a aportului fiecărui lucrător — în general pentru tot ce ține de domeniul relațiilor umane — maistrii nu folosesc, în medie, decît maximum 6% din timpul lor, și aceasta mai mult pentru rezolvarea unor condiții de muncă, la solicitarea lucrătorilor. Considerăm dăunătoare o astfel de optică, atitudinea acelor maștri care își concentrează atenția prioritar asupra materialelor, neglijînd să observe oamenii cu care lucrează, să le asculte opiniile și propunerile, să analizeze împreună cu ei acțiunile.

Unii maștri manifestă tendința de a lăsa pe seama brigadierilor și șefilor de echipă activitatea de conducere și organizare a lucrătorilor ; în aceste condiții pierd contactul cu oamenii, nu mai sînt conducători nemijlociți ai formației de muncă.

Legea nr. 6/1977 prevede obligația maistrului de a **participa direct la realizarea unui volum de produse sau lucrări, prin executarea unor operații complexe**. Din sondajul efectuat a rezultat că numai 2 din cei 100 de maștri au asemenea preocupări. Unii dintre cei investigați consideră chiar că maistrul este un funcționar tehnic, concepție total eronată și contrară prevederii din lege, că maistrul participă direct, alături de muncitorii din subordine, la procesul de producție și face parte din categoria de personal tehnic **productiv**.

ANUL 1981 și întregul viitor cincinal pun în fața economiei naționale sarcini sporite privind economisirea muncii vii și a muncii trecute. Această economie se realizează pe diferite căi, în care contribuția executantului este deosebit de importantă ; de aceea, trebuie sporit interesul lucrătorilor pentru munca bine făcută, pentru a ști cum să lucreze economic — respectiv să crească ponderea timpului de muncă operativ, să gîndească procesul de muncă în complexitatea lui și să ia, cu orice preț, atitudinea omului conștient de importanța muncii sale. Or, tocmai aici — în alimentarea, fundamentarea și exprimarea acestui interes — se situează principalul rol al maistrului.

Se poate considera că în etapa următoare, activitatea și modul cum își utilizează timpul de muncă maistrii din industria prelucrării lemnului trebuie revizuită, în sensul că ei trebuie să se aplece în interiorul procesului de muncă, să cunoască oamenii cu care lucrează și performanța ce trebuie să o obțină de la fiecare dintre aceștia, să fie conștienți de necesitatea instruirii profesionale permanente a colaboratorilor lor, să caute și să aplice noi metode care să conducă la creșterea continuă a eficienței fiecărui lucrător.

Stilul de muncă al maistrului trebuie să asigure **implicarea, consultarea și participarea tuturor lucrătorilor la obiectivele grupului**, fiind totodată caracterizat prin exigența necesară pentru ca resursele ce i-au fost puse la dispoziție să fie bine gospodărite.

Este un fapt verificat că acolo unde maistrii sînt bine pregătiți — în dubla calitate pe care o au, de **specialiști și conducători** — și își materializează în practică aceste calități, folosind rațional timpul de muncă, rezultatele sînt bune și se reflectă în creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor de orice natură și creșterea calității produselor.

Importanța maistrilor în procesul de producție impune măsuri ce privesc, pe de o parte, o mai bună **selecție** a lor, iar pe

CONDUCERE-ORGANIZARE

de altă parte **indrumarea** lor, pentru a ști să lucreze metodic ; să li se creeze condiții și să fie obligați să-și desfășoare ziua de muncă în mijlocul formației ce o conduc, să-și axeze acțiunile pe obiectivele principale și să fie degrevați de alte sarcini, care îi rețin prea mult timp în afara formației de muncă.

Din analize făcute în unele întreprinderi și din consultarea unor cadre cu experiență bogată am putut contura, ca posibilă și necesară, următoarea **repartizare medie a zilei de lucru a maestrului**, care să nu depășească programul de 480 minute :

● 30 minute — verificarea prezenței, informare, stabilirea sarcinilor de muncă ;

● 45 minute — aprovizionarea locurilor de muncă și predarea de semifabricate, produse etc. ;

● 35 minute — lucrări de birou ;

● 10 minute — predare-primire între schimburi și verificarea curățeniei locului de muncă ;

● 30 minute — ședințe ;

● 330 minute (circa 2/3 din program) — **conducerea și organizarea formației**, interval compus din :

— 60 minute — instruirea lucrătorilor sub aspectul pregătirii profesionale ;

— 60 minute — **prestarea efectivă de lucrări** de mare complexitate și pentru a îmbunătăți ritmul de muncă ;

— 90 minute — organizarea locurilor de muncă ; acțiuni ce privesc simplificarea muncii, economia de mișcări, protecția și igiena muncii etc. ;

— 60 minute — relații umane, raporturi de muncă ;

— 60 minute — calitatea și urmărirea producției.

De bună seamă că programarea în timp a exercitării atribuțiilor și răspunderilor nu poate, ea singură, să garanteze nivelul calitativ al îndeplinirii acestora. Dar ea este utilă măcar pentru a crea obișnuința cuprinderii echilibrate a problemelor. Principalul rămâne de domeniul **cunoștințelor și calităților maestrului** — însușite în școală, rodite și sedimentate în practică, în contactul cu oamenii, perfecționate prin cursuri periodice și mai cu seamă stimulate să se manifeste, printr-un sistem de relații ierarhice și de cooperare în care maestrul să-și poată realmente realiza rolul de organizator și conducător la eșalonul de bază al structurii întreprinderii.

Remus MICU

*Centrul de perfecționare profesională
Buzeni al M.E.F.M.C.*

COLABORAREA

ÎNTE MAISTRU ȘI NORMATOR

ÎN EXERCITAREA atribuțiilor sale, maestrul este dator, printre altele :

— să organizeze și coordoneze aplicarea tehnologiilor îmbunătățite, a inovațiilor etc.

— să se preocupe de organizarea locurilor de muncă, utilizarea intensivă a capacităților și suprafețelor de producție, folosirea rațională a timpului de muncă de către membrii formației conduse ;

— să decidă asupra operațiunilor suplimentare, a remediilor, regimurilor de lucru etc.

Abordarea și rezolvarea acestor probleme implică, în afară de cunoștințele necesare, multiple colaborări, printre care un loc prioritar trebuie acordat **colaborării cu normatorul**. Maistrul trebuie să privească activitatea de normare nu numai ca mijloc pentru regularizarea fișelor de pontaj, ci ca un instrument la care să apeleze cu încredere, dacă dorește să abordeze și să rezolve în mod eficient sarcinile ce-i revin.

Aproape întotdeauna, analiza oricărui proces de fabricație începe cu analiza planului de operații sau a fișelor tehnologice de fabricație a produselor respective, pentru că aceste documente conțin elementele esențiale necesare desfășurării procesului de producție. Astfel, în ele găsim date privind mărimea seriei, utilajele sau mașinile pe care se va lucra, sculele ce trebuie folosite, calitatea care trebuie să fie obținută, elementele asupra costurilor (manoperă) etc.

Uneori, materia primă nu corespunde tehnologiei stabilite și este nevoie să se prevadă operații suplimentare sau, datorită unor defecțiuni ori strânguturi în procesul de fabricație, trebuie folosite alte mașini decât cele prevăzute etc. În astfel de situații maestrul trebuie să solicite sprijinul tehnologului și normatorului.

Preocuparea pentru îmbunătățirea continuă a tehnologiei și a organizării locurilor de muncă fiind și trebuind să fie o sar-

cină permanentă pentru maestru, se impune colaborarea lui continuă cu normatorul. Dar, în frecvente cazuri această colaborare suferă deoarece :

— uneori timpul de care dispune maestrul este insuficient pentru rezolvarea problemelor care implică folosirea unor tehnici sau metode ce impun multe ore de observare continuă a procesului de muncă respectiv ;

— nu toți maistrii cunosc și stăpinesc tehnicile și metodele adecvate pentru analiza și organizarea activităților ce se desfășoară la locul de muncă ;

— unii maistri sînt tentați să îmbunătățească procesele de producție, fără a-l preveni pe normator de modificările aduse — aceasta pentru a obține o rezervă de manoperă, pe care să o folosească la alte operații, unde au depășiri ce nu pot fi justificate ;

— majoritatea maistrilor se opun aplicării unor metode de măsurare a timpului, deoarece nu le cunosc, în suficientă măsură, avantajele și inconvenientele.

O necesară „nivelare a terenului“ colaborării s-ar putea obține prin familiarizarea maistrilor existenți în prezent (prin programele de perfecționare) și a celor ce se pregătesc pentru această funcție (în cadrul școlilor de specialitate) cu diverse metode de studiu al timpilor. Cunoșcîndu-le domeniul de aplicare, avantajele și dezavantajele, maestrul va ști ce să ceară normatorului și ce să aștepte de la el, cum să poată amîndoi să-și coordoneze eforturile pentru dimensionarea sarcinilor de producție ale muncitorilor în funcție de condițiile reale de lucru în vederea creșterii productivității muncii.

Iată cîteva din aceste metode :

● **Timpii anterior stabiliți.** Constă în a utiliza timpii stabiliți anterior, pentru sarcini identice. Avantaje : nu este necesar nici un studiu. Dezavantaje : timpii pot conține unele abateri ce au fost făcute la vremea respectivă de operații suplimentare, randament scăzut etc.

● **Cronometrarea simplă.** Este o metodă utilizată frecvent și constă în a defalca activitatea în operații și faze, apoi a executa un anumit număr de cronometrări. Avantaje : îl pune pe normator în contact cu executantul și obligă la o analiză a metodelor de muncă. Dezavantaje : necesită alegerea de executanți ce lucrează în ritm normal de muncă ; implică multe cronometrări (întrucît momentul efectuării acestora poate să nu coincidă cu cel în care executantul lucrează în ritm normal).

● **Cronometrarea cu evaluarea ritmului.** Constă în a stabili, odată cu timpul, și ritmul în care lucrează executantul. Avantaje : poate fi cronometrat orice executant, indiferent în ce ritm lucrează. Dezavantaje : normatorul trebuie să cunoască bine metoda și să aibă practică în aplicarea ei.

● **Observările instantanee.** Această metodă, bazată pe legile calculului probabilităților, permite măsurarea muncii prin sona și observări discontinue. Ea constă în a efectua rapid anumite observări, în momente alese la intimplare, asupra unor elemente de muncă și a deduce prin calcule concluziile referitoare la acea muncă, sub forma unor procente care sînt chiar procente de timp. Avantaje : permite analiza activității unui mare număr de persoane, mașini, utilaje ; nu necesită observare continuă. Dezavantaje : e nevoie de un mare număr de observări, pentru a obține o precizie satisfăcătoare.

● **Analiza și măsurarea timpului pe bază de timpi predeterminați.** Este o metodă analitică, aplicabilă la procese sau părți ale proceselor de muncă manuale. Constă în a defalca procesul de muncă sau operația în mișcări elementare, pînă la gesturi și a acorda fiecărei mișcări un timp predeterminat, ce ține seama de natura mișcării și de condițiile în care aceasta se desfășoară. Avantaje : nu este nevoie de cronometrare sau de evaluarea ritmului ; este o metodă foarte precisă ; timpii pot fi stabiliți încă din faza de proiectare. Dezavantaje : se aplică doar la activități repetitive ; cere o bună pregătire a normatorului și necesită mai mult timp.

Întrucît în majoritatea întreprinderilor, personalul de normare cunoaște (sau ar trebui să cunoască) aceste metode, s-ar putea lesne organiza, cu ajutorul său, o instruire sumară a maistrilor, ceea ce ar necesita o oră de instruire teoretică și cîteva aplicații practice, făcute împreună cu normatorul, chiar în timpul și la locul de producție.

Maistrul va putea, în aceste condiții :

— să participe efectiv și creator la **stabilirea și reexaminarea normelor** ;

— să interpreteze corect **situația realizării normelor**, cauzele eventualelor neîndepliniri și rezervele pe care le ascund depășirile prea mari ;

— să intervină în consecință, prin **măsuri de organizare** la locul de muncă ;

— să manifeste o atitudine activă în **lămurirea muncitorilor** asupra importanței pe care o prezintă, pentru societate și pentru ei înșiși, crearea și valorificarea condițiilor pentru o productivitate sporită și îmbunătățirea continuă a normelor.

Traian DUMITRESCU

Centrul de perfecționare al M.I.M.

Puncte de vedere

PREȚURILE INTERNE ȘI UTILIZAREA COEFICIENTULUI VALUTAR UNITAR

ÎN CELE ce urmează ne propunem să expunem câteva considerații privind introducerea în practica economică a coeficientului unitar de raportare a prețurilor externe la cele interne, respectiv caracteristici și consecințe ale utilizării acestui instrument în mecanismul de funcționare a economiei planificate. Apreciem că examinarea mai aprofundată a problematicii implicate de utilizarea unui asemenea coeficient care permite „...realizarea unei legături mai directe între prețurile și tarifele interne ale mărfurilor de export-import și prețurile lor externe...”¹⁾ se înscrie ca o direcție de investigație prioritară pentru cercetarea economică românească, chemată să ofere suporturile teoretice praxisului din sfera relațiilor economice externe; acest lucru, în condițiile în care, în țara noastră, în perspectiva anului 1990, se prevede „realizarea unei balanțe comerciale excedentare, a unei balanțe de plăți echilibrate și crearea condițiilor pentru trecerea la convertibilitatea monedei naționale”²⁾.

Este un fapt unanim recunoscut că pe măsură ce un complex economic național își intensifică legăturile comercial-financiare și de cooperare în producție cu străinătatea, utilizarea unui instrument adecvat de evaluare a efortului intern — în toată structura sa cantitativă și calitativă — în raport cu cele cu care intră în competiție (conurență) pe piața mondială, devine stringentă, condiționând eficacitatea angajării complexului național în circuitul economic internațional.

Se ridică însă o întrebare importantă: este oare posibil un coeficient unitar optim și o deschidere avantajoasă cât mai largă către exterior — măsurată îndeosebi prin cota din produsul social final care se realizează prin mijlocirea schimburilor externe — în indiferent ce mod de prețuire relativă a bunurilor și factorilor de producție? În ce privește existența unui coeficient unitar optim, răspunsul pozitiv implică, punerea în corespondență a fiecărei componente a muncii sociale naționale (produsului social final / producției nete naționale) cu un etalon în valoare externă; aceasta ar însemna că fiecare bun produs înăuntrul spațiului național ar putea intra în circuitul economic internațional, sau, cel puțin, i s-ar putea estima o utilitate care depășește frontierele naționale. Cu alte cuvinte, coeficientul unic ar putea fi evaluat prin raportarea producției naționale nete la corespondentul ei în valori externe³⁾. În acest sens, nu dispunem de o soluție cu un grad rezonabil de convenabilitate, metodologică și de aplicabilitate. Referitor la avantajele oferite de o deschidere amplă către piața externă, viața demonstrează că valorificarea lor este în măsură decisivă condiționată (determinată) de existența unor prețuri interne care să reflecte cu fidelitate „costurile naționale”⁴⁾ reale. Adică, să exprime cadrul de desfășurare a producției, nevoia socială în raport cu stocul național de factori de producție, condițiile pentru asigurarea reproducerii pe scară largită.

În continuare vom încerca să aducem câteva argumente în favoarea tezei privind o strinsă intercondiționare între posibilitatea existenței unui coeficient unitar optim și practicarea în economie a unor costuri naționale reale. Pentru analiza noastră, vom nota nivelul optim al coeficientului cu R_r . Dacă vom numerota cu de la 1 la n totalitatea bunurilor realizate de aparatul productiv al complexului național, ordonarea acestora în funcție de eficiența exportului⁵⁾ fiecăruia în parte poate fi ilustrată prin figura 1.

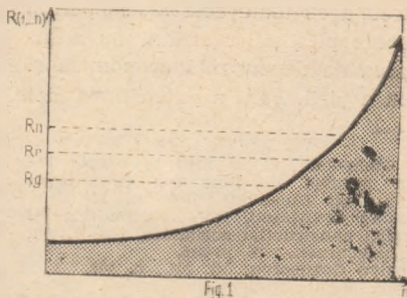

Fig. 1: Curba eficienței exportului prin raportarea valorii (prețului) interne a bunului la valoarea sa externă

În realitate, R_r nu operează nici în cazul economiilor in-

tegrate masiv circuitului internațional de valori materiale și servicii și la care prețurile interne sînt extrem de sensibile față de mișcările prețurilor în spațiul mondial. În fapt, avem de-a face cu un coeficient real R , diferența dintre acesta și R_r putînd să atingă mărimi substanțiale în cazul că sistemul de prețuri interne nu reflectă corect înzestrarea cu factori a complexului național și structura nevoii sociale așa cum este revelată de deciziile (preferințele) agenților economici⁶⁾. Variația în sus sau în jos a lui R este ilustrată de R_h și, respectiv, R_g (vezi fig. 1). Cei doi reprezintă coeficienți unitari stabiliți la niveluri diferite de cel care ar fi fost indicat de un sistem de prețuri adecvat. Cu privire la importanța acestuia din urmă, în contextul discutat, elocventă ni se pare opinia lui Em. Dobrescu care, referindu-se la premisele trecerii la convertibilitate consideră necesară „...perfectionarea sistemului de prețuri, ce trebuie să reflecte cât mai corespunzător costurile reale de producție”⁷⁾.

Dacă ne referim la primul caz, în care $R=R_g(R_r$, în mod automat, acest coeficient impune o politică de promovare la export, numai a acelor bunuri pentru care nivelurile particulare R_i sînt inferioare lui R_g . Prin urmare, s-ar putea spune că, fără să aibă un caracter deliberat, politica este restrictivă, în sensul excluderii de la export a unor produse care, în mod normal, ar trebui valorificate de piața externă — avîndu-se în vedere R_r ⁸⁾. Paradoxal este faptul că, la prima vedere, o asemenea politică ar putea să pară convenabilă, ea obligînd producătorii la efectuarea de exporturi cît mai avantajoase. Exportul total ar căpăta astfel o aură de eficiență. Dar această imagine nu ar ascunde oare adevărul? Răspunsul nostru la această interogație este afirmativ. Restrîngerea nejustificată a gamei produselor exportabile ar ignora veritabilele interese ale complexului național aflat într-un intens proces de dezvoltare.

În realitate, orice considerație privind eficiența exportului trebuie să pornească, în primul rînd, de la modul în care acesta servește nevoilor de dezvoltare, pe toate planurile, al structurilor economice naționale. Activitatea de export nu se desfășoară, mai cu seamă pentru un complex național aflat în plin proces de dezvoltare, ca un scop în sine. Ea are ca obiectiv imediat, procurarea de mijloace de plată în vederea obținerii din alte spații naționale de bunuri finite, îndeosebi de mijloace de producție capabile să potențeze sau să întregască aparatul productiv intern. Ca atare, pe deplin justificată ni se pare o orientare a exportului — cantitativ și calitativ — într-o fază inițială, în funcție de necesarul obiectiv de import. Fără îndoială că, pe măsură ce economia națională cîștigă o serie de atuuri tehnologice ce-i facilitează intrarea într-o competiție avantajoasă în circuitul economic mondial, controlul riguros al activității de export, poate fi relaxat în mod gradual; aceasta și ca urmare firească a angajării din ce în ce mai active a unităților productive din spațiul național pe piața externă

Daniel DAIANU

(Continuare în pagina 24)

¹⁾ Din hotărîrea C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare, 22-23 martie, 1978.

²⁾ Din proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al P.C.R. privind dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981-1985 și orientările de perspectivă pînă în 1990.

³⁾ Vezi și articolul autorului „Eficiența comerțului exterior și consumurile cumulate de resurse”, Revista de Statistică, nr. 5/1979.

⁴⁾ Pentru clarificări suplimentare privind conținutul termenului vezi Em. Dobrescu, Optimumul Economiei Socialiste, Ed. Politică, 1976, p. 163.

⁵⁾ Eficiența exportului este calculată prin raportarea valorii (prețului) interne a produsului la valoarea sa externă. Astfel, bunurile pentru care $R_i < R_r$ ($i=1, \dots, r-1$), sînt evident competitive la export, oferind posibilitatea economisirii de muncă socială. În schimb, produsele pentru care $R_j > R_r$ ($j=r+1, \dots, n$), nu sînt competitive la export, randamentele lor de obținere fiind inferioare productivității medii a întregului efort (muncă) național. Bineînțeles că ordonarea poate fi reală numai în măsura în care prețurile interne sînt corecte.

⁶⁾ Inclusiv consumatorul este considerat într-o asemenea ipostază, asumîndu-se din partea lui un comportament rațional.

⁷⁾ Op. citate, p. 374.

⁸⁾ Este vorba de gama de produse pentru care $R_i > R_r$ ($i=g+1, \dots, r-1$)

MONOPOLURILE STRĂINE — FACTOR DE FRÎNARE A DEZVOLTĂRII ECONOMICE ÎN ROMÂNIA ANTEBELICĂ (II)

EXPLOATAREA țării de către capitalul străin, de către puterile imperialiste, s-a realizat și pe calea împrumuturilor externe. În acest caz exploatarea era exercitată prin nivelul ridicat al dobânzilor, prin cursul scăzut la care erau, de regulă, obținute împrumuturile — existind astfel o mare diferență între suma reală și suma nominală a împrumuturilor (la aceasta din urmă se plăteau dobânzile), diferență ce intra tot în profitul creditorilor și mijlocitorilor — precum și prin pretențiile suplimentare ce condiționau aproape fără excepție acordarea împrumuturilor solicitate (concesionări, achiziții de mărfuri de la creditor la prețuri favorabile lui, reduceri de tarife etc.). Nu lipseau în destule cazuri, nici clauze politice.

Între 1862—1902, adică în curs de 40 de ani, după cum arăta M.A. Lupu, citind cifrele lui Gh. Dobrovici, România a primit efectiv împrumuturi de 1 601,3 milioane lei, pentru care a plătit ca anuități (capital restituit + dobânzi) o sumă superioară, de 1 614,7 milioane, rămânând mai departe datoare cu o sumă de 1 419 milioane lei, fără a mai socoti concesiile acordate. Caracterul aproape cămătăresc al acestei situații apare evident, iar cazurile particulare ale unor anumite împrumuturi externe contractate de România (cum ar fi primul, „împrumutul Stern“ din 1864, „împrumutul Oppenheim“ din 1866 sau altele) nu fac decât să-l confirme.

Deși eram o țară independentă din punct de vedere politic, capitalul străin — profitând de slăbiciunea noastră economică, de nevoile țării, ca și de unele vinovate interesări autohtone, iar, pe de altă parte, de forța lui net superioară — izbutea să impună României și o seamă de opțiuni sau orientări politice.

PRIMUL RĂZBOI mondial și anii care i-au urmat constituie două faze noi și în privința raporturilor României cu capitalul străin.

Războiul a schimbat datele problemei, dar nu și esența ei. La scurtă vreme după intrarea țării în război — alăturându-se, din rațiuni naționale proprii și legitime, la tabăra Antantei — partea ei de sud — (Oltenia, Muntenia, Dobrogea) a fost invadată și ocupată, aproape doi ani, de trupele germane și austro-ungare. Ocupația a constituit un imens prilej de jaf economic pentru armatele invadatoare și capitalurile străine ce stăteau în spa-

tele lor. „Statul major economic“ și celelalte organisme create de ocupanți au supus populația țării și resursele ei unei stoarceri sistematice și de mari proporții. Din agricultură au fost „exportate“ — adică trimise fără echivalent în Germania și Austro-Ungaria — 2 161 905 tone de produse agricole, în afară de cantitățile consumate pe loc de armata de ocupație. Din industrie s-a procedat la fel cu 57 475 tone de mașini și utilaje, demontându-se fabrici, s-au „exportat“ 1 140 809 tone de produse petroliere, 201 153 tone lemn și multe altele.

Acest comportament, ca și condițiile de pace pe care au vrut să le impună prin tratatul (rămas nesancționat) de la Buftea-București denotau clar intenția imperialiștilor germani și aliaților lor de a distruge industria românească, de a reduce țara la o stare de „hinterland“ agrar.

După terminarea războiului și încheierea tratatelor de pace — în condițiile în care avusesse loc desăvârșirea procesului de unificare statală a României — țara noastră a putut recupera extrem de puțin din pagubele suferite în timpul conflagrației mondiale (numai pagubele noastre recunoscute de Conferința de pace se ridicau la peste 31 miliarde lei aur). Și aceasta deoarece problema despăgubirilor convenite României și problema propriilor ei datorii — contractate în timpul și din cauza participării la război — n-au fost tratate în mod conex, cum era firesc, ci separat. Ca urmare, în timp ce despăgubirile pe care aveau să le plătească țările învinse au fost, de-a lungul anilor, reduse, datoriile de război ale României n-au suferit nici o diminuare, ba chiar au sporit prin „aranjamentele“ încheiate ulterior. Aceasta a dus la creșterea datoriei noastre externe cu peste 14 miliarde lei.

În schimb, imperialiștii din tabăra învingătoare se arătau foarte grijulii să nu piardă nici o centimă din datoriile pe care le avea la ei fosta monarhie austro-ungară, căutând să le repartizeze asupra statelor succesore, între care și asupra României. Tratatul de pace de la Saint-Germain și Trăianon obligau țara noastră să preia 1,61% din datoria publică austriacă și 21,8% din datoria publică ungară⁶⁾. Solicitățile de plată a datoriei externe, vechi și noi, au făcut ca anuitatea acesteia să crească de la 599,59 milioane lei în bugetul pe 1922—23, la 5 955,5 milioane în bugetul pe 1927—28, apăsând tot mai greu asupra maselor de contribuabili.

După război s-a produs și o redistribuire a capitalului străin în economia românească, în sensul că pozițiile deținute anterior de capitalul german și austro-ungar au fost preluate de imperialiștii din tabăra învingătoare, iar în parte și de capitalul din țară. În aceste împrejurări s-a accentuat opoziția mării burghezii autohtone împotriva capitalului străin, a avut loc o întărire a poziției sale într-o serie de ramuri ale industriei și circulației. Cu toate acestea, monopolurile internaționale dețineau încă o pondere importantă în economia României⁷⁾.

UN NOU interval de sporite dificultăți pentru România în raporturile sale cu capitalul străin l-a constituit perioada mării crize de supraproducție dintre 1929—1933, dificultăți ce se vor repercuta și asupra anilor următori. În timpul crizei a avut loc „creșterea datoriei externe ale țării, acapararea unor întreprinderi importante de către capitalul străin, scăderea catastrofală a prețurilor produselor destinate exportului, concomitent cu menținerea la un nivel ridicat a prețurilor produselor importate“⁸⁾. Ca atare, au sporit și posibilitățile capitalului internațional, ale puterilor imperialiste de a jefui țara pe calea împrumuturilor, a investițiilor directe (sau numai a simplor „preluări“), cit și pe calea schimbului neechivalent, a „foarfecii prețurilor“. Astfel, la 1 ianuarie 1933 datoria publică externă a României atingea considerabila cifră de 126,83 miliarde lei⁹⁾. În ce privește urmările schimbului neechivalent, autorii „Enciclopediei României“ scriau că „economia românească începe, odată cu declanșarea crizei mondiale, să piardă anual între 12 și 25 miliarde lei stabilizați. Pierderea totală datorită poziției foarfecelui agricol în perioada 1930—1938 însumează nu mai puțin de 159 miliarde lei stabilizați“¹⁰⁾.

Împreună cu toate acestea, concesiile acordate capitaliștilor străini au adâncit starea de dependență economică și politică a țării. Fără a putea intra aici

⁶⁾ M. Malevschi, Contribuții la istoria Finanțelor publice ale României (1914—1944), Ed. științifică, București, 1957, p. 164.

⁷⁾ Nicolae Ceausescu, România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste, vol. 1, Ed. politică, București, 1968, p. 355.

⁸⁾ Nicolae Ceausescu, op. cit., p. 362.

⁹⁾ „Enciclopedia României“, vol. IV, p. 809.

¹⁰⁾ Idem, p. 488.

în detalii, vom spune numai că aspecte grave ale acestei dependențe le-au constituit „Acordul de colaborare tehnico-consultativă” încheiat la 28 ianuarie 1933 între guvernul român și Societatea Națiunilor (cunoscut și sub denumirea de „Planul de la Geneva”), precum și venirea în țară a „consilierilor” străini, instalați în poziții cheie: la Ministerul de Finanțe, la Banca Națională și la Căile ferate. Reprezentanții puterilor imperialiste ajung astfel să dicteze în mare măsură politica internă și externă a României¹⁴.

După 1933, odată cu instaurarea regimului hitlerist, capitalul monopolist german a căutat să-și recâștige pozițiile pierdute, să-și realizeze visata expansiune spre Sud-Estul Europei. Dar numai după 1938 străduințele lui de penetrație vor da rezultate, cu consecințe extrem de grave pentru economia românească, pentru poporul român, pentru integritatea teritorială a țării.

Sub presiunea crescândă a Germaniei hitleriste — accentuată după 15 martie 1939, când trupele hitleriste au trecut la cucerirea întregii Cehoslovacii și au ajuns la hotarul României — țara noastră a fost constrinsă să cedeze și să accepte o seamă de pretenții ale agresorului. Pe această „bază”, de mare tensiune politică și de amenințări ultimative, au fost încheiate tratativele — pînă atunci tergiversate deliberat de partea română — care au avut ca rezultat semnarea, la 23 martie 1939, a așa-numitului „Tratat asupra promovării raporturilor economice între Regatul României și Reichul german”. Prevederile acestui tratat, ca și ale protocolului său confidențial, erau, în ansamblu, o expresie tipică a tendinței de expansiune spre est („Drang nach Osten”) a imperialismului german. Prin el se impunea României „un plan economic pe mai mulți ani” care să orienteze economia românească în conformitate cu interesele Germaniei, să-i

permită pătrunderea evasinelimitată în diferite ramuri ale economiei românești, să subordoneze comerțul exterior al țării noastre față de „cerințele de import germane”. Cum se remarcă, pe drept cuvînt, toate prevederile lui „erau elemente ale unui „tratată” economic puțin obișnuit, care îi confereau, dacă ținem seama de condițiile în care a fost impus, mai mult caracterul unui „dictat”¹⁵. Dar, ceea ce era, poate, chiar mai grav, este faptul că modul cum a fost conceput textul tratatului alcătuia o bază juridică deosebit de favorabilă Germaniei pentru a smulge în viitorul apropiat noi concesiuni României.

Atît cît a depins de ea, România — deși a semnat acest „tratată” ce-i leza grav interesele economice și suveranitatea politică — a căutat în fapt să tergiverseze și să restrîngă la minim posibil punerea în practică a prevederilor lui. Acest fapt a și atras noi și repetate presiuni hitleriste în perioada următoare.

Tendențele acaparatoare ale imperialismului hitlerist, ale monopolurilor germane și-au atins apogeul în anii dictaturii militarofasciste și războiului hitlerist. Acordurile semnate de Ion Antonescu la Berlin, la 4 decembrie 1940, „concretizau” prevederile „de principiu” ale tratatului economic româno-german din martie 1939. Fiind în fapt o țară ocupată (trupele germane intraseră în țară încă în toamna anului 1940), România a fost supusă unei exploatare prădalnice a resurselor sale naturale (în primul rînd, petrolul), a bogățiilor țării; industria, agricultura și transporturile au fost puse de către regimul de dictatură militarofascistă în slujba războiului agresiv hitlerist. Metodele extraeconomice, bazate pe forță și pe prezența trupelor germane în țară, au avut preponderență netă asupra metodelor economice de penetrație, utilizate prioritar în perioada anterioară. La pierderile imense — peste 100 miliarde lei — provocate de jaful economic hitlerist, s-au adăugat distrugerile și pagubele produse în intervalul 23 august — 25 octombrie 1944 de trupele hitleristo-hortiste pe terito-

riul din Nordul Transilvaniei, pentru a cărui eliberare de sub regimul odios instaurat prin dictatul de la Viena (august 1940) și-au vărsat singele ostași români.

NUMAI eliberarea țării de sub jugul fascist, prin actul istoric de la 23 August 1944, va marca un punct de radicală cotitură și în problema capitalului străin. Odată cu trecerea la construcția socialismului, cu reorganizarea corespunzătoare a politicii sale externe, România a pus capăt și îndelungatei epoci de dominare și exploatare a țării de către capitalul monopolist străin, de către puteile imperialiste. Consecințele acestei dominații și exploatare asupra gradului de dezvoltare economică a țării, asupra nivelului de viață — consecințe acumulate în timp — nu au putut fi însă integral lichidate într-un termen prea scurt.

Conștient de mărețele înfăptuiri, ca și de distanțele ce-l mai despart, sub anumite aspecte, de nivelurile atinse de alții, poporul nostru privește cu mîndrie la luptele purtate pe lungul drum al descătușării sale istorice de sub diversele apăsări, împilări și exploatare. El este departe de a-i „invidia” pe cei care au atins cotele la care se află azi nu numai prin forțe proprii ci și printr-un transfer masiv de substanță economică rezultată din exploatarea și jefuirea altor țări și popoare.

Abolind definitiv perimatele „modele” de dezvoltare — izvorite din vechea ordine economică și politică internațională — poporul nostru privește, totodată, înainte cu demnitate și încredere, cu certitudinea, fondată pe rezultate, că se află pe un drum just, jalnat de prevederile programatice ale documentelor Partidului Comunist Român, acest drum pe care avansează prin munca, creația și eforturile sale proprii, spre orizonturile largi ale societății socialiste multilateral dezvoltate, spre făurirea comunismului.

Vasile BOZGA

PLĂTILE ÎNRE UNITĂȚILE SOCIALISTE

(Urmare din pag. 12)

rile de lucrări sau prestările de servicii. De asemenea, s-a mai reglementat dreptul titularilor de cont de a putea solicita, în cadrul termenului legal de prescripție, rectificarea omisiunilor sau erorilor apărute în extrasele de cont și după expirarea celor 10 zile în care respectivii sînt obligați să verifice temeinicia operațiilor înregistrate în conturi.

În scopul asigurării unui circuit direct al documentelor și accelerării plății între unitățile socialiste, noile norme prevăd folosirea ca prioritate a in-

strumentelor emise din inițiativa plătitorilor. În legătură cu aceasta este de arătat că — pentru a se asigura un control riguros asupra datei primirii de la furnizor a dispozițiilor de plată cu factură, ce se remit direct acestuia și respectiv pentru asigurarea încasării într-un termen cît mai scurt a contravalorii mărfurilor livrate — s-a prevăzut posibilitatea ca remiterea documentelor să se facă prin scrisori recomandate cu confirmare de primire. În acest mod, plătitorul va trebui să efectueze plata imediat după recepție, furnizorul avînd un mijloc de control asupra da-

tei primirii documentelor, care poate fi utilizat și pentru pretinderea de penalități în cazul că se ajunge la litigii la arbitraj.

Mai semnalam faptul că în activitatea de investiții se menține decontarea la cererea furnizorului, prin instrumente care se supun acceptării pentru lucrările de construcții-montaj executate și pentru utilajele, mașinile și instalațiile tehnologice livrate.

Reține, de asemenea, atenția măsura de interzicere a folosirii cecurilor din carnetele cu și fără limită de sumă pentru achitarea borderourilor de mandate sau a mandatelor simple pentru remiteri de sume prin oficiile poștale sau pentru plata mijloacelor fixe, a obiectelor de inventar de natura mijloacelor fixe, a aprovizionărilor sau a altor cheltuieli pentru care s-a instituit controlul prealabil asupra plăților.

BAZA de energie și materii prime necesare dezvoltării industriei naționale trebuie cit mai rațional utilizată, aceasta constituind o condiție esențială a progresului industriei noastre – fără „abundența” de resurse caracteristică unor economii dezvoltate – se remarcă în (unele) studii și lucrări. În acest cadru, între principiile fundamentale chemate să ghideze politica energetică a țării erau considerate necesar să se afle „Folosirea în cele mai bune condițiuni a resurselor de energie, pentru a trage maximum de folos pentru economia națională” ca și „Economisirea resurselor de energie epuizabile (erau incluse aici petrolul, gazele, etc.) pentru a forma rezerva economică a viitorului”.¹³⁾

În același sens, industria de prelucrare, practic întregul program de industrializare a țării, aveau menirea să asigure valorificarea înaltă a bogățiilor naționale în condițiile economisirii, cit mai mult posibil, a materiei prime, forței de muncă și capitalurilor disponibile. O contribuție însemnată în atingerea acestui scop erau chemate să o aducă realizarea de produse „cit mai perfecționate și fine”, precum și utilizarea „pină la maximum” a deșeurilor și reziduurilor.

Desigur, asemenea idei vădind însemnată acordată factorului „resurse” în orientarea și dimensionarea dezvoltării sînt mult răspindite astăzi – firește, în forme îmbogățite cu noi componente și accente – în condițiile crizei mondiale de energie și resurse care impune modificarea însăși a modelului fundamental de creștere economică. Chiar în pofida unor analize incomplete care le-au însoțit, formularea ideilor respective în teoria economică românească atunci cînd, în general, chiar în cele mai cunoscute școli de gîndire economică problemelor de „economia re-

Economiști români din perioada interbelică despre direcțiile dezvoltării economiei (III)

surselor” li se acordă o considerație mai redusă în ecuațiile dezvoltării, ne apare cu atît mai notabilă.

Consistența unor raționamente economice este vădită și de alte argumente. Între acestea faptul că obținerea unei eficiențe economice ridicate, afirmarea industriei naționale erau privite în strînsă legătură cu capacitatea de adaptabilitate la exigențele tehnice și de organizare în continuă schimbare ale timpului, cu capacitatea industriei și economiei de a răspunde la duritatea competiției mondiale. Tocmai în acest sens I. N. Angelescu scria că „Cine nu merge cu timpul său este înlăturat de la viață și altul îi ia locul”.¹⁴⁾ Deopotrivă se releva condiționarea hotărîtoare dintre eficiență și dimensionarea întreprinderilor potrivit condițiilor și cerințelor de dezvoltare ale industriei naționale. Se remarcă suplețea care trebuie imprimată industrializării, faptul că aceasta era necesar să fie privită ca un proces nelimitat în timp, permeabil modificărilor și îmbunătățirilor în funcție de cerințe.

Una din problemele cărora economiștii amintiți le-au consacrat o atenție deosebită o reprezintă cea a constituirii resurselor financiare și valutare necesare dezvoltării industriale. Era afirmată în acest

cadru posibilitatea industrializării țării pe baza resurselor financiare interne. Se considera că acestea ar fi putut fi amplificate în condițiile creșterii gradului de întreprindere proprie și sustragerii astfel a unor profituri pe care capitalul străin implicat în industria românească și le înșusea sine die, în condițiile eliminării unor consumuri parazitare etc. Erau privite ca esențiale – așa cum arăta de exemplu Mitiță Constantinescu – utilizarea unei părți mai ridicate din venitul național pentru acumulări, folosirea mai judicioasă a fondului de deșeuri în scopul procurării unor utilaje, de experiență tehnică și materii prime din străinătate. Un aport însemnat la constituirea fondului de deșeuri era chemată să-l aducă însăși industria națională, anvizajindu-se că strădaniile deosebite erau apte să asigure realizarea pe calea exportului a unei părți din producția sa. Chiar Ștefan Zeletin, care concepea dezvoltarea industriei cu precădere pentru satisfacerea necesităților interne, nu excludea, pentru viitor, exportul de produse industriale – promovate de teoria numită a „dublei industrializări” – arătînd că acesta „nu este un gînd chiar atît de aventuros pe cit noi, cu mentalitatea noastră agrară înrădăcinată, am inclina să credem”.¹⁵⁾

Poziția economiștilor neoliberali față de capitalul străin era delimitată, în general, de lozincă „prin noi înșine”, care practic excludea acest capital din ramurile de bază ale economiei, și pină la teza lui Zeletin: porți închise pentru fabricate străine dar deschise pentru capital străin și capacități străine (urmind ca ulterior capitalul străin să fie cu prudență preluat de propria burghezie), teză relevînd necesitatea unui acces mai direct al industriei românești la tehnologiile avansate ale țărilor occidentale. O ase-

FIȘE

Radu Florian

PROCESE SOCIALE CONTEMPORANE

1980

Editura politică
București

● Problematika deosebit de complexă a formelor și metodelor de făurire a societății socialiste – domeniu ce încorporează zi de zi noi fapte de viață, noi experiențe istorice – suscită un viu interes în rîndul cercetătorilor din domeniul științelor socia-

le. Între autorii preocupați să înțeleagă fenomenele în profunzimea lor, să ofere explicații inedite, se numără și Radu Florian, prezent în librării prin volumul recent tipărit la EDITURA POLITICĂ, „PROCESE SOCIALE CONTEMPORANE”. Lucrarea cuprinde, în primele sale capitole, considerații mai largi privind teoria socialismului științific, dialectica dezvoltării societății capitaliste, privind elementele definitorii ale revoluției socialiste deopotrivă cu relevarea specificului înfăptuirii revoluției populare în România. În capitolele finale ale volumului, autorul se oprește a supra unor procese ce caracterizează edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră în etapa actuală.

Tradiții și metode agricole moderne

● Comentînd, în articolul „La production agricole s'accroit sans cesse” publicat în numărul 8 1980 al revistei „LA CORÉE D'AUJOURD'HUI”, succesele obținute de poporul coreean în dezvoltarea agriculturii în anii construcției socialiste – o creștere

a producției cerealiere de la 2790 000 tone în anul 1949 la 9 milioane tone în 1979 – Hang Bong Tchan include, printre factorii de bază, și orientarea realistă spre utilizarea unor metode agrotehnice adaptate condițiilor pedoclimatice locale. În această direcție, subliniază autorul, deopotrivă cu introducerea și extinderea mecanizării lucrărilor agricole din această ramură de bază a economiei, agricultorii coreeni valorificînd resursele hidrologice existente, au realizat un vast sistem de irigații care cuprinde peste 1500 de lacuri de acumulare și mii de kilometri de canale de aducțiune. Totodată, au fost utilizate în practică metode care îmbină procedee tradiționale cu descoperiri recente ale științei: cultura pe tulpini de plantă, ameliorarea semintelor din fondul genetic local, cultura semințelor în sere reci etc

Spiritul creativ – suport al eficienței

● Spre deosebire de numeroase domenii ale industriei în care competitivitatea este asigurată de parametri tehnici ai produse-

lor, industria textilă, a faianței, a prelucrării marmurei se bazează, într-o măsură mult mai însemnată, pe aspectul estetic al mărfurilor. Or, în sectoarele amintite, afirmă Claire Blandin în studiul „Les secrets de la créativité italienne” publicat în numărul din 18 septembrie a.c. al revistei „L'USINE NOUVELLE” – întreprinderile italiene deține un loc de frunte în comparație cu întreprinderile similare din țările occidentale. Ce elemente susțin o atare stare de fapt?

Potrivit opiniei exprimate de autoare, spiritul inventiv al italienilor poate constitui una din explicații, dar nu singura. „Secretul” competitivității întreprinderilor din peninsula ar trebui mai degrabă căutat în simbioza originală ce îi unește pe creatori și producători: o disciplină a muncii în care sînt eliminați deopotrivă acei creatori care realizează modele noi fără a urmări o finalitate practică și acei producători care, nereceptivi la dorințele clienților, nu caută să vîndă decît ceea ce se află în fabricație. Totodată, afirmă C.B., acest lanț deosebit de suplu ce

menea optică exprima interesele marii burghezii autohtone, hotărâtă să-și lărgească posibilitățile de a obține un profit cât mai ridicat. Fără îndoială că în comparație cu orientarea reacționară a celor care susțineau necesitatea pătrunderii nelimitate și necondiționate a capitalului străin în economia țării – cunoscuta politică, țărănistă a „porților deschise” – orientările neolibérale răspundeau unor cerințe efective ale dezvoltării, asigurării independenței acesteia.

În întregul context al concepțiilor în discuție privind dezvoltarea industriei naționale, un accent aparte se pune pe problema asigurării forței de muncă necesară împlinirii acestui deziderat. Erau subliniate virtuțile „elementului om”, apte să ofere șanse serioase de reușită acestei întreprinderi. Latura pozitivă a acestor teorii se vădea cu atât mai marcantă cu cât ele se aflau într-o strânsă confruntare cu acele teze care promovau o filozofie fatalistă asupra „inaptitudinilor” românului de a munci în industrie, arătându-se că, pasămi-te, „sufletul românesc, bogat în expansiuni subiective” nu posedă disponibilitățile trebuincioase, nu putea realiza disciplina necesară în acest scop.

Desigur, în tezele industrialiste amintite nu se treceau cu vederea dificultățile de natură economică sau socială pe care le comporta imperativul asigurării forței de muncă trebuincioasă dezvoltării. Pregătirea oamenilor „este cea mai grea problemă” – releva cu francheță N. P. Arcadian, „dar trebuie odată pentru totdeauna rezolvată”. Pentru aceasta era solicitată intervenția statului, adaptarea corespunzătoare a sistemului de învățământ și pregătire; posibilitățile forței de muncă autohtone de a se califica și progresa la nivelul cerințelor impuse

de constituirea unei puternice industrii naționale erau condiționate de imbinarea culturii tehnice a specialistului cu cea economică, de înlăturarea viziunii abstracte asupra problemelor, de cultivarea abilității și dezvoltarea prin pregătire a capacității profesionale a lucrătorilor*).

Trebuie făcută, desigur, precizarea că multe din ideile economiștilor burghezi la care ne referim, idei privind conținutul procesului de industrializare a României, urmăreau realizarea profitului pe seama unei politici dure, puternic antidemocratice, a exploatării crâncene a maselor muncitoare. În optica respectivă tiparul ales era, firesc, cel al capitalismului occidental. „Nici o țară nu și-a putut crea o industrie națională decît întrebuintînd în acest scop puterea politică și punînd îndărătul intereselor capitalului forța organizată a statului” – scria astfel Șt. Zeletin.¹⁵⁾ Puterea politică destinată să înfăptuiască industrializarea României era, după părerea lui Zeletin, dictatura oligarhiei financiare, industrializarea urmînd a fi realizată de aceasta printr-un regim de privilegii și favoruri, toate în folosul unei oligarhii și în dauna bugetului, printr-un regim de exploatare a contribuabilului.¹⁷⁾ Promotor al doctrinei reformist burgheze a solidarismului social-economic, este drept că I. N. Angelescu releva necesitatea ca în procesul de dezvoltare a industriei, burghezia să facă unele concesii claselor „de jos”. Ideea respectivă era promovată însă în scopul atenuării conflictelor sociale, însăși pentru ca burghezia să nu piardă partida politică în fața maselor ce luptau pentru desființarea proprietății private, pentru socialism.

În condițiile României interbelice, relațiile sociale vădeau posibilități limitate pentru dezvoltarea economică în general și a industriei naționale în special. Burghezia încetase lupta împotriva acestor relații, considerînd – după cum arăta Lucrețiu Pătrășcanu – „menținerea neștirbită a „sfîntului drept de proprietate” drept o măsură de bună prevedere într-un timp în care lupta și gîndirea socialistă făceau atât de repede progrese”.¹⁸⁾ Situația concretă a României în cadrul capitalismului internațional, interesele ale unor cercuri conducătoare autohtone ca și imperialiste din străinătate deteriorau în și mai mare măsură posibilitățile de dezvoltare industrială, de creștere a economiei țării: Sint elemente care explică limpede de ce idei valtase în sprijinul industrializării naționale, care răspundeau unor cerințe obiective de progres și pentru care existau însăși condiții materiale de realizare, nu au putut prinde viață; de ce măsuri de politică economică inspirate de asemenea idei – legea privind comercializarea și controlul întreprinderilor economice ale statului, legea energiei, a minelor, etc. – s-au soldat cu rezultate limitate.

dr. Dan POPESCU

¹⁵⁾ Buletinul Societății Politehnice, nr. 12/1931, p. 2366, citat după Mihai Todossia, op. cit. p. 128.

¹⁶⁾ I. N. Angelescu, Problema financiară, p. 87.

¹⁷⁾ Ștefan Zeletin, Burghezia română, Originea și rolul ei social, Cultura Națională, Buc. 1925, p. 77.

¹⁸⁾ Șt. Zeletin, Neoliberalismul. Studii asupra istoriei și politicii burgheziei române. Ed. revistei Pagini agrare și sociale, București, 1927, pag. 120.

¹⁹⁾ Idem, Frământările partidului liberal. ²⁰⁾ Lucrețiu Pătrășcanu, Un veac de frământări sociale, Ed. Politică, Buc., 1969, p. 339.

* Vezi și Mihai Todossia, op. cit.

unește ideea de produsul nou este susținut de o rețea de întreprinderi mici, adesea concentrate într-un perimetru restrîns, care, pentru a supraviețui, sînt animate de un înalt spirit competitiv.

Economicizarea energiei și competitivitatea

● În contextul actualelor restricții determinate de criza energetică mondială, economicizarea energiei a devenit o componentă intrinsecă a asigurării competitivității produselor – afirmă George Bickerstafle în articolul „Managing energy conservation” publicat în numărul din august a.c. al revistei INTERNATIONAL MANAGEMENT. Binomul „economicizare de energie – competitivitate”, subliniază autorul, se cere proiectat în două planuri distincte: pe de o parte efectele substanțiale – și care, pe măsură ce avansăm în timp, devin tot mai importante – ale reducerii consumului energetic asupra costurilor de producție; pe de

altă parte, afirmarea tot mai puternică a criteriului de economicitate în exploatarea produselor – cu efecte favorabile, deci, asupra beneficiarului – ca un parametru de bază al luptei concurențiale.

Stimularea competitivității din perspectiva economiei de energie afirmă G.B., impune ca, la nivelul unei unități productive, să se elaboreze și pună în practică o strategie unitară, cuprinzătoare și, totodată, indeajuns de detaliată pentru a permite exploatarea tuturor posibilităților, chiar și a celor aparent neînsemnate. Între elementele componente ale unei atari strategii – puse în evidență de practica unor întreprinderi americane înalt competitive – se detașează prin importanța lor: a) îmbunătățirea randamentelor energetice ale utilajelor; b) contabilizarea strictă a tuturor consumurilor pe fluxul tehnologic; c) integrarea indicatorului „consum energetic” chiar din fața proiectării produselor.

Dezbateri științifice

● Pornind de la premisa că perspectivele turismului internațional, pe glob și în țara noastră, nu pot fi prefigurate independent de contextul economic general și, mai ales, de fenomenele ce se manifestă în principalele țări turistice, Secția turism din cadrul Institutului de economia comerțului interior și a turismului, a organizat o dezbateri cu tema „Implicațiile fenomenelor actuale din economia mondială asupra turismului internațional”. La această manifestare științifică au participat specialiști din rețeaua Ministerului Turismului și de la unele institute de învățământ superior din București.

În cadrul dezbaterii a fost subliniată ideea potrivit căreia fenomenele economice, sociale și politice actuale și previzibile, vor acționa mai puțin asupra ansamblului mișcării turistice ca atare, cit asupra unor ele-

FIȘE

mente din interiorul acesteia, și anume: asupra orientării principalelor fluxuri turistice (în acest sens manifestîndu-se tendința de creștere a ponderii turiștilor care se îndreaptă spre destinații apropiate); asupra alegerii mijloacelor de transport pentru efectuarea călătoriei (trenul cu vagoane confortabile și la o viteză sportivă, urmînd să-și îmbunătățească poziția); asupra duratei sejurului într-o țară etc. Pentru România, țară cu pondere încă redusă la sosirile de turiști străini, efectele negative ale fenomenelor menționate vor putea fi depășite – potrivit celor mai multe păreri exprimate în cadrul dezbaterii –, în condițiile ridicării continue a calității prestațiilor turistice și ale aplicării de tarife competi-

COEFICIENTUL VALUTAR UNITAR

(Urmare din pag. 19)

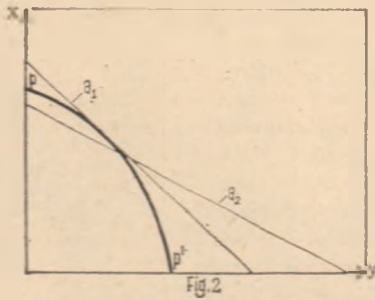
Dacă coeficientul unitar este stabilit la un nivel mult prea ridicat ($R=R_h R_r$), el nu are suport economic, conducând în fapt la pierdere de efort național printr-o indezirabilă stimulare a exportului unor bunuri la care randamentele naționale sînt scăzute față de standardele internaționale. În ce privește importul, aplicarea lui R_h are efecte pernicioase care pot fi evitate numai printr-o intervenție costisitoare a organelor în drept. În lipsa unei asemenea intervenții — concretizată sub formă de subsidii și taxe — se produce o creștere artificială a prețurilor interne ale bunurilor importate⁹⁾.

Din cele subliniate mai sus rezultă că starea diferită a lui R de R_r poate să nu își aibă originea în maniera de implementare a politicii macroeconomice de restructurare a aparatului productiv intern; ea poate fi consecință a modului defectuos de stabilire a coeficientului. Drept urmare, în circumstanțele menționate, doar cu foarte mare aproximație se pot estima avantajele comparative¹⁰⁾ statice și, mai ales, cele dinamice ale complexului național, alternativele de evoluție optimizabile.

Este situația în care costurile naționale¹¹⁾ reale nu sînt clar evidențiate de sistemul de prețuri interne, ceea ce face să se poată ajunge la un R insuficient de apropiat de R_r , deformîndu-se astfel realitățile economice.

Maniera în care adoptarea unui coeficient diferit de cel optim distorsionează imaginea costurilor comparative ale complexului național, poate fi ilustrată de următorul exemplu care, deși rudimentar prin construcție, servește scopului nostru. Pre-

Fig. 2 : Ratele de transformare a_1 și a_2 pe plan intern și, respectiv, pe plan internațional la bunurile X și Y. Curba posibilităților de producție PP'.

supunînd că în lăuntru spațiului național raportul de transformare¹²⁾ real între bunurile X și Y este de a_1 , acesta din urmă va fi comparat cu corespondentul său de pe piața internațională, a_2 (fig. 2).

Dacă $a_1 > a_2$ și $R=R_r$ în condiții ceteris paribus, complexul na-

⁹⁾ Dacă $R < R_r$ are loc deflaționarea (subestimarea) prețurilor bunurilor importate, deci în ambele cazuri includerea lor în circuitul intern prin ignorarea costurilor reale de obținere pe piața externă.

¹⁰⁾ Referindu-se la măsurarea eficienței economice a comerțului exterior prin considerarea costurilor comparative, Em. Dobrescu arată că „...important este, după părerea noastră, nu a repudia costurile comparate, ci a depăși limitele acestei categorii, care suferă de unilateritate (avînd ca obiect grupe de mărfuri determinate) și de abordare statică...”. Op. citate, p. 170.

— opinii similare sînt susținute și de colectivul de cercetători de la Institutul de Economie Mondială în lucrarea „Eficiența economică a comerțului exterior”, Ed. Politică, 1975 față de luarea în considerație a costurilor comparative în procesul de structurare a economiei naționale.

¹¹⁾ După Em. Dobrescu, „costul național reprezintă plata forței de muncă utilizate în întreaga economie națională pentru producerea bunului dat”, Op. citate, p. 346. În părerea noastră, această definiție ridică automat problema comparării eforturilor individuale, a cărei soluționare rămîne încă deschisă.

¹²⁾ Fiind dat de prețurile (costurile) reale ale celor două bunuri, el exprimă opțiunea făcută în cadrul economiei naționale privind structura producției în condițiile existenței unui anumit stoc de factori de producție. Dealtfel, curba posibilităților de producție PP' arată tocmai alternativele de valorificare cu maximum de eficacitate a totalității resurselor disponibile. O tratare teoretică largă a acestor probleme face Aurel Iancu în „Eficiența Economică Maximă”, Ed. Politică, 1972, p. 46—120.

¹³⁾ În acest sens vezi și articolul autorului „Cu privire la teoria comerțului internațional”, Tribuna Studentului Economist, nr. 6—7/1974.

¹⁴⁾ Sintem de opinia că coeficientul unitar precizat de Em. Dobrescu în lucrarea citată, p. 171, reprezentînd „costul intern al factorilor de

producție pentru realizarea unității valutare la export“ $(K) K = \sum c_i C_i$

nu oferă puncte de sprijin suplimentare deoarece are la bază o incertitudine; evaluarea comparativă a factorului „numitor comun”, munca, $\bar{L}_x =$ exportul total pe economie exprimat în valută; $C_i =$ partea din produsul final al ramurii i destinată exportului; $C_i =$ costul național al producției în ramura i .

¹⁵⁾ Mai cu seamă atunci cînd estimarea lui R nu este legată de observarea mișcării prețurilor.

¹⁶⁾ Ed. Științifică, 1972.

¹⁷⁾ Ipoteză prezumțioasă dacă se are în vedere că R_r nu este cunoscut, ci numai presupus.

țional ar beneficia de un avantaj relativ în producerea lui X în raport cu Y. Deci specializarea producției în favoarea lui X și valorificarea unei cantități din oferta internă a acestui bun, pe piața externă, la raportul de schimb a_2 ar aduce un câștig complexului național. După cum se poate observa, pentru moment am lucrat cu costuri reale și un nivel optim al coeficientului unitar. Dacă însă, $R \neq R_r$ nevoia de a ține seama și de avantajele absolute devine imperativă. Spre exemplu, dacă complexul național va apare ca deținînd avantaje absolute la ambele produse (costurile naționale interne vor fi mai mici decît prețurile externe internalizate prin aplicarea lui R), datorită existenței unui R_h excesiv, se va manifesta tendința de a exporta atît X cît și Y. În mod normal, prin cunoașterea lui R_r decizia macroeconomică ar avea ca obiectiv central economia de muncă socială, realizabilă prin maximizarea avantajelor relative evidențiate de acesta. Distorsiunile provocate de aplicarea unui $R \neq R_r$ sînt amplificate cînd în analiză, în locul costurilor reale, se introduc prețuri interne nerelevante, deformîndu-se astfel și raporturile de transformare (a_2), a_1 cînd în realitate situația este inversă).

Nu trebuie totuși să absolutizăm această remarcă din urmă, mai ales dacă avem în vedere importanța pe care o prezintă pentru strategia dezvoltării economiei naționale, prefigurarea traiectoriilor de modificare a unor avantaje (dezavantaje) comparative¹³⁾. Prin urmare, dinamizarea analizei devine de neeludat atunci cînd se pornește de la premisa că restructurarea aparatului productiv intern, în perspectiva unei modernizări continue, accelerate, oferă calea de schimbare a locului pe care îl deține economia națională în ansamblul relațiilor economice internaționale. Și-ar pierde, dintr-o asemenea perspectivă, semnificația avantajele (dezavantajele) statice? Nicidecum. Nimănu-i poate fi indiferent cu ce efort cumulat — pe un segment de timp — se face trecerea la un loc nou în cadrul diviziunii internaționale a muncii. Numai prin cunoașterea profundă a situației prezente se poate anticipa și, mai ales, programa o poziție viitoare.

În relație indisolubilă cu problema identificării avantajelor relative actuale și viitoare este deci cea a modului în care prețurile interne reflectă înzestrarea cu factori a economiei naționale, condițiile de producție și de reproducție, structura cererii finale. Fără aplicarea unor prețuri corecte, utilizarea coeficientului unitar la export și import în vederea trecerii la convertibilitatea valutei naționale prezintă riscuri și inconveniente majore. Perfecționarea sistemului de prețuri constituie astfel cheia de boltă a întregii problematice de raționalizare a activității de valorificare a efortului intern pe piața externă. În acest sens credem că se înscriu preocupările constante ale organelor de resort din țara noastră, pe linia stabilirii de raporturi cît mai veridice — prin prețuri — între diversele eforturi interne. În această viziune, posibilitatea și utilitatea aplicării coeficientului unitar în perspectiva trecerii la convertibilitate, presupune determinarea în practica economică a unor prețuri care să exprime cît mai fidel consumurile socialmente determinate de muncă vie și trecută¹⁴⁾.

Desigur, s-ar putea replica că nu întotdeauna existența unui sistem de prețuri adecvat este indicul relevant pentru decidenți în ce privește recurgerea la coeficientul unitar de schimb¹⁵⁾. Ajungînd la acest punct, se cuvine să subliniem că un anumit lucru îl reprezintă adoptarea coeficientului unitar la export și import (vezi și M. Kalecki în „Schită a teoriei creșterii economiei socialiste”, p. 33—36)¹⁶⁾ și un altul înregistrarea unei utilități veritabile de pe urma funcționării acestuia. Este o distincție între actul subiectiv și condițiile obiective economice ce ar revendica o asemenea decizie. Admițînd că se găsește o metodologie de estimare a lui R cît mai apropiat de R_r ¹⁷⁾, iar trecerea la convertibilitatea valutei naționale nu este un obiectiv proximal al politicii economice, inconveniente legate de lipsa de relevanță a unor prețuri interne, constituie în continuare un obstacol în calea asimilării cu efecte pozitive în practică a respectivului coeficient. Avînd în vedere că probabilitatea recurgerii la o astfel de metodologie este extrem de redusă, iar asimilarea coeficientului unitar de schimb își are justificare numai ca măsură — în sfera relațiilor economice externe — integrată ansamblului de orientări privind îmbunătățirea mecanismului economic, perfecționarea sistemului de prețuri interne constituie proces-premisă al acțiunii de trecere la convertibilitate.

În spiritul argumentației noastre, utilizarea favorabilă a lui R nu poate devansa perfecționarea corespunzătoare a prețurilor bunurilor și factorilor în lăuntru spațiului național, fiind de fapt facilitată de aceasta din urmă. O devansare ar putea avea consecințe indezirabile; echilibrarea balanței de plăți ar fi forțată ca de altfel și trecerea la convertibilitatea valutei naționale — fie ea într-o formă specifică.

Sesiunea anuală a F. M. I. și a Băncii Mondiale

Sub semnul agravării crizei și al adâncirii decalajelor economice dintre state

CA ÎN FIECARE TOAMNĂ de 33 ani încoace, zilele trecute s-au desfășurat la Washington sesiunile anuale reunite ale Fondului Monetar Internațional (F.M.I.) și Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (B.I.R.D.), denumită și Banca Mondială, cele două organisme specializate ale O.N.U. care domină peisajul, atât de contradictoriu și controversat, al marii finanțe internaționale. Într-unul din 141 de state, concentrând fonduri de peste 100 de miliarde dolari, beneficiind de cea mai vastă experiență în materie de finanțare internațională, aceste organisme îndeplinesc un rol de cea mai mare importanță în rezolvarea unor probleme vitale pentru omenirea contemporană.

Pentru cele câteva mii de participanți, sesiunile anuale devin prilejul unor ample dezbateri, pe baza documentelor difuzate în prealabil de cele două organisme, cu privire la activitatea lor trecută și la perspectivele finanțării internaționale.

Pe ordinea de zi a sesiunilor sînt înscrise întotdeauna trei teme principale de discuție: (a) situația economică mondială, (b) reglementarea, supravegherea și sprijinirea prin credite a raporturilor monetare dintre state, sintetizate în balanța plăților (domeniul de activitate al F.M.I.) și (c) asistența financiară pentru dezvoltare (domeniul de activitate al B.I.R.D.).

Ordinea de zi a sesiunii din 1980 nu s-a abătut de la această tematică tradițională. Pe schema ei stereotipă, evenimentele din fiecare an pun însă acele accente care definesc o anumită configurație a fenomenelor economice și o comportare corespunzătoare a factorilor financiari. Sesiunea din acest an și-a desfășurat lucrările sub semnul dezechilibrelor crescînde provocate de actuala ordine economică internațională a capitalismului, indiferent dacă ele se numesc criza economică, criza energetică, alimentară, a materiilor prime, monetară sau a mediului înconjurător, precum și al încheierii fără rezultate a sesiunii speciale a O.N.U. consacrată înlocuirii acestei ordini cu o nouă ordine mai bună.

O evoluție descurajantă a economiei mondiale

RAPOARTELE F.M.I. și B.I.R.D. care au fost supuse dezbaterii în sesiunea din acest an și care au fost apreciate în general pozitiv, arată că între începutul anului 1979 și mijlocul anului 1980, situația economiei mondiale a fost caracterizată prin trei factori negativi: inflația în curs de accelerare, scăderea accentuată a ritmului de dezvoltare a producției în țările industrializate, care amenință să oprească expansiunea economiei mondiale și să ducă la o nouă escaladare a crizei economice, însoțită de creșterea proporțiilor șomajului, și marile excedente și deficite ale balanței plăților curente a multor țări, ceea ce dă loc la îngrijorări serioase cu privire la capacitatea acestora, îndeosebi a țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol, de a găsi soluții convenabile de echilibrare a acestei balanțe.

Simțind nevoia unei contraponderi, rapoartele menționează și unele aspecte favorabile. Astfel, se consideră că efectele secundare ale prețurilor de import mai ridicate nu au pătruns încă în structura costurilor interne și a veniturilor. Încetinirea activității economice ar fi avut, după părerea experților F.M.I., și un efect favorabil, în sensul că a contribuit la frînarea ascensiunii prețurilor. Reciclarea fondurilor excedentare ale țărilor exportatoare de petrol spre țările cu mari deficite nu a mai avut loc în condiții de mare competiție între țările industrializate și cele în curs de dezvoltare. De asemenea, cursurile valutare ale principalelor monede n-au mai prezentat probleme dificile, deși modificările de curs ale citorva din monedele principale au fost substanțiale.

Rapoartele afirmă că **ritmul ridicat al inflației** din țările industrializate se datorește unui număr de factori care au acționat de-a lungul mai multor ani, principalul fiind politica monetară și fiscală expansionistă a celor mai puternice state capitaliste, în condiții obiective foarte dificile.

Încetinirea activității economice, arată rapoartele, este limpede: o creștere de circa 4% anual după recesiunea din 1975, o previziune de circa 1% pentru 1980, îndeosebi din cauza scăderii ciclice a activității economice din S.U.A., iar pentru 1981 se prevede o situație similară. **Posibilitatea unei noi re-**

cesiuni internaționale — adaugă experții celor două organisme — nu este exclusă.

Balanțele plăților curente ale țărilor exportatoare de petrol ca grup vor avea un excedent de circa 115 miliarde dolari în 1980, comparativ cu 68 miliarde în 1979 și cu numai 5 miliarde în 1978. Între timp, balanțele plăților curente ale țărilor industrializate au avut în total un excedent de 33 miliarde dolari în 1978, un deficit de 10 miliarde în 1979, iar pentru 1980 se estimează un deficit de peste 50 miliarde. Cît privește țările în curs de dezvoltare neexportatoare de petrol, acestea au înregistrat un deficit de 36 miliarde dolari în 1978, de 53 miliarde în 1979 și unul de circa 70 miliarde în 1980, iar pentru 1981 se prevede un deficit considerabil mai ridicat.

Datoriile externe ale multor țări în curs de dezvoltare sînt de pe acum extrem de mari, iar capacitatea unora dintre acestea de a suporta costurile unor datorii și mai mari este cu un semn de întrebare. În același timp, considerente de prudență determină băncile particulare să nu mai continue în același ritm politica de creditare a țărilor în curs de dezvoltare. Din această cauză, se arată în raportul F.M.I., a fost inițiată studiarea posibilităților de facilitare a mișcării de fonduri spre țările care nu au acces suficient la sursele particulare, adică la piețele de capital.

Unul din principalii factori care au determinat actuala situație a economiei mondiale l-a constituit **influența creșterii prețurilor petrolului** din 1979 și 1980. Prețul mediu al petrolului a fost majorat între 1973 și 1980 cu circa 18,50 dolari pe baril (de la circa 13 la 31,25 dolari barilul), ceea ce înseamnă o majorare de circa 190 miliarde dolari a încasărilor din export ale țărilor exportatoare de petrol, adică un spor de circa 155 miliarde dolari al facturii petroliere a țărilor industriale și de circa 35 miliarde a țărilor în curs de dezvoltare net importatoare de petrol. Aceste mari fluxuri sînt, potrivit rapoartelor citate, principalele răspunzătoare de dezechilibrele de balanță arătate mai sus. Influența directă a creșterii prețurilor la petrol asupra celorlalte prețuri este estimată la 4,5%, implicînd o creștere anuală a inflației de 2,25%.

Din păcate, deși eforturile de conservare a energiei, îndeosebi a petrolului, și de accelerare a investițiilor pentru diversificarea producției de energie constituie imperative de prim ordin, ele sînt de abia într-un stadiu incipient, din cauza insuficienței stimulentei și a problemelor de mediu, provocate de sursele alternative de energie. Întrucît este vorba despre mari investiții, soluțiile de perspectivă trebuie, dealfel, să se bazeze pe o evaluare atentă a costurilor și riscurilor.

Evoluția comerțului mondial din 1978 încoace indică mari modificări ale prețurilor și condițiilor de schimb, asociate cu o expansiune moderată în 1979 și cu semne de încetinire în 1980. Creșterea medie a prețurilor de comerț exterior (valori pe unitate) între 1978—1979 a fost de circa 18,6% în dolari și 15% în D.S.T., iar în 1980 au loc creșteri și mai mari.

Ca urmare în primul rînd a creșterii prețurilor, valoarea totală a comerțului mondial a sporit în 1979 mai mult decît în oricare an din 1974 încoace. În 1979, prețurile materiilor prime (exceptînd petrolul) au crescut ceva mai mult decît cele ale bunurilor industriale, dar nu suficient pentru a preveni deteriorarea cu 2,5% a condițiilor de schimb ale țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol.

Deși creșterea valorică a comerțului mondial în 1978—1979, a fost determinată în primul rînd de mișcările de prețuri, creșterea volumului a fost cea mai puternică din 1976 încoace: 6,5% în comparație cu 5—5,5% în anii precedenți. Nu trebuie însă uitat că în perioada de zece ani care a expirat în 1972, creșterea medie anuală a volumului comerțului mondial a fost de 9%.

Previziunile pe 1980 și 1981 sînt pesimiste. Pentru 1980 se așteaptă o creștere zero a volumului comerțului mondial, dacă nu chiar o scădere. Această perspectivă descurajantă este determinată de recesiunea din S.U.A. și de reducerea probabilă a cererii globale de import a celorlalte țări industrializate. Singurele cereri de import care se așteaptă să rămînă masive sînt cele ale țărilor exportatoare de petrol.

În ce privește **balanțele plăților curente**, principala contrapartidă a creșterii excedentului în țările exportatoare de petrol

a constituit-o trecerea de la excedent la deficit a balanței țărilor industrializate care sînt primii importatori de petrol, iar pentru 1980 se așteaptă în continuare o deteriorare substanțială. Balanțele țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol s-au echilibrat printr-un import masiv de capital în condiții deosebit de spoliatoare.

Deși țările industrializate suportă cea mai mare parte din deficitul creat prin creșterea excedentului de balanță al țărilor exportatoare de petrol, capacitatea lor de a face față deteriorării pozițiilor externe este mult mai mare decît aceea a țărilor mai slabe pentru două motive: sînt mai bogate, iar fondurile excedentare ale țărilor exportatoare de petrol sînt plasate inițial, pentru un timp, în instituții financiare și pe piețe tocmai în țările industrializate, ceea ce înseamnă că acestea nu întîmpină dificultăți prea mari în finanțarea deficitelor lor de balanță. Este însă adevărat, adaugă rapoartele, că în ultima vreme, fluxul de capital și de fonduri de rezervă provenind din țările exportatoare de petrol nu s-a îndreptat spre toate țările industrializate, ci spre cîteva centre financiare mai importante.

Cu privire la **cursurile valutare**, rapoartele menționează că în perioada de la criza din octombrie 1978, principalele valute s-au caracterizat printr-o stabilitate remarcabilă, deși nu neîntreruptă. Excepție au făcut lira sterlină, care s-a depreciat cu circa 19% din noiembrie 1978 pînă la mijlocul lui iulie 1980, și yenul japonez care inițial s-a depreciat, pentru a recîștiga teren apreciabil în ultimele trei luni.

Luna octombrie 1978 apare ca o cotitură pentru cursurile valutare ale principalelor monede. Pentru dolarul S.U.A. și canadian, precum și pentru lira italiană, ea a marcat trecerea de la o perioadă îndelungată de depreciere la una de mișcări ușoare, ascendente și descendente. La mijlocul lui iulie 1980, fiecare din aceste monede se afla la o distanță de circa 2% de nivelul lunii noiembrie 1978, în timp ce diferența de curs dintre ianuarie 1977 și noiembrie 1978 a fost de 10—18% (în sensul deprecierei). Pentru lira sterlină, tendința anterioară și posterioară lui octombrie 1978 a fost inversă: doi ani de stabilitate relativă, urmată de deprecierea arătată înainte. În ce privește yenul, contrastul dintre cele două perioade este și mai frapant: deprecierea din cele 17 luni care au precedat lui aprilie 1980 a premers unei deprecierei de circa 50% în 1977 și primele zece luni din 1978. Numai francul francez și marca vest-germană au avut din octombrie 1978 încoace o tendință constantă: o depreciere lentă a mărcii și un curs virtual neschimbat al francului francez.

Ceea ce remarcă rapoartele este stabilitatea relativă a dolarului S.U.A. Climatul îmbunătățit al piețelor valutare se datorește și intervențiilor substanțiale care au fost necesare pentru evitarea unor fluctuații prea supărătoare. La aceasta se adaugă intrarea în vigoare, în martie 1979, a sistemului monetar vest-european care pînă în prezent a funcționat fără prea mari eforturi din partea țărilor membre (cu o ajustare a cursurilor în ultimele luni ale lui 1979).

Deficite crescînde, finanțate cu tot mai mari eforturi

UN CAPITOL SEMNIFICATIV al raportului F.M.I. îl constituie analiza modului în care țările în curs de dezvoltare nepetroliere și-au acoperit deficitul balanței plăților curente. Întregul grup al acestor țări și-a acoperit acest deficit din trei surse: împrumuturi externe (între 1978 și 1979 o creștere de 14 miliarde dolari, ajungînd la un total de 33,5 miliarde); fluxuri de fonduri care nu generează datorii (în total 19 miliarde în 1979, îndeosebi investiții și transferuri) și reduceri de rezerve valutare proprii, de la o reducere de 18 miliarde în 1978, la una de 11 miliarde dolari în 1979. Pentru 1980 se prevede o nouă creștere de mărime similară a împrumuturilor nete și o nouă reducere a acumulării de rezerve.

Finanțarea deficitului balanței plăților curente a țărilor în curs de dezvoltare nepetroliere
1973—1979, în miliarde de dolari

	1973	1975	1977	1978	1979
Deficit total	11,5	45,9	28,6	35,8	52,9
Acoperirea deficitului *)					
prin:					
— împrumuturi externe	1,7	34,2	14,2	19,6	33,5
— reducerea rezervelor valutare proprii	-9,3	2,0	-11,9	-18,2	-11,7
*) Restul deficitului se acoperă prin investiții directe, drepturi speciale de tragere etc.					

În condițiile actuale de pe plan internațional, un număr tot mai mare de state vor fi confruntate cu problemele financiare inerente scurtării termenelor de plată și creșterii dobînzilor, care au provocat o ascensiune periculoasă a serviciului datoriei. Îndeosebi statele cu venituri reduse vor avea mari difi-

cultăți din acest punct de vedere. Faptul că o proporție crescîndă din deficitul total al balanței plăților curente este acoperit prin împrumuturi externe (15% din 1973, 50% în 1977, 63% în 1979) denotă pe de o parte lipsa tot mai acută a altor posibilități mai avantajoase de echilibrare a balanței plăților, iar, pe de altă parte, înglodarea progresivă a țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol în datorii față de străinătate, care nu o dată au fost contractate în condiții cîmătărești.

Ritmul progresiv al împrumuturilor pe termen lung contractate de țările în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol s-a reflectat în umflarea crescîndă a **volumului global al datoriei publice și al datoriei garantate de stat**, enormă și fără aceste adosuri recente. Aceste datorii luate împreună se apropiau de 250 miliarde de dolari la sfîrșitul anului 1979 și vor crește fără îndoială cu cîteva zeci de miliarde la sfîrșitul anului 1980. Însăși cifra de la sfîrșitul lui 1979 era de două ori mai mare decît aceea de la sfîrșitul lui 1975 și de peste trei ori mai mare decît aceea de la sfîrșitul lui 1973.

Ce înseamnă aceste cifre comparativ cu puterea economică a țărilor în cauză? Datoria de plată reprezenta circa 70% din exportul de bunuri și servicii în 1973, 76% în 1975 și 80% în 1979. Pentru țările cu venituri mici, povara datoriei este mult mai mare: în anii 1978 și 1979, proporția dintre datoria de plată și export a fost de aproape 200%, o proporție exorbitantă.

În deceniul 70 s-au produs schimbări îngrijorătoare nu numai din punct de vedere cantitativ, ci și calitativ, adică al structurii datoriei. O proporție tot mai mare din această datorie a fost contractată de țările în curs de dezvoltare pe piața capitalului, deci față de capitaliștii particulari, și una tot mai mică față de creditorii oficiali. În timp ce în 1973, proporția datoriei contractate la particulari a fost de ceva mai mult de o treime din totalul datoriei, în 1979 ea a fost de aproape 50%. Chiar dacă unele considerente ale furnizorilor de fonduri cu privire la solvabilitatea unor țări în curs de dezvoltare vor frîna sau opri această tendință, capitalul particular va continua să aibă un rol important în finanțarea dezvoltării.

Este știut că împrumuturile pe piețele de capital poartă o dobîndă mai mare și au termene mai apropiate, astfel încît tendința de trecere de la împrumuturile din surse oficiale la împrumuturile din surse particulare, specifică deceniului 70, a însemnat practic plăți apreciabil mai mari pentru dobîndă și pentru ratele scadente, independent de creșterea generală a dobînzilor. Cu începere din 1977, atît plățile în contul dobînzilor, cît și cele în contul amortizării datoriei au crescut abrupt în cazul țărilor cu venituri mici.

În condițiile internaționale care sînt de așteptat în viitorul apropiat, un număr tot mai mare de țări vor fi confruntate cu dificultățile provocate de scurtarea termenelor de plată și ascensiunea dobînzilor. Avînd în vedere că aceste țări nu dispun de posibilități interne de a absorbi o creștere în continuare a poverii serviciului datoriei, viitorul apare grevat de probleme de o deosebită gravitate.

Sprijin insuficient din partea organismelor internaționale

MAI MULT CA ORICÎND, sesiunea din 1980 a F.M.I. — B.I.R.D. a lăsat să se întrevadă nemulțumiri ale unor țări în ce privește activitatea acestor organisme.

În ce privește F.M.I., este știut că funcțiile lui de reglementare și disciplinare a relațiilor monetare dintre statele membre s-au redus odată cu lichidarea sistemului monetar internațional de la Bretton Woods, cu întreruperea în 1971 a lucrărilor de reformă a acestui sistem și cu a doua modificare a statutului F.M.I., prin care statele membre au fost autorizate să adopte regimul valutar care le convine, inclusiv flotarea cursurilor valutare. Din această cauză, în ultimii ani accentul a căzut pe cealaltă funcție a Fondului, aceea de acordare de sprijin financiar țărilor care înregistrează deficite temporare ale balanței plăților curente.

Avînd în vedere frecvența acestor deficite, ca urmare a condițiilor de criză în care se desfășoară relațiile economice internaționale, este firesc ca statele, îndeosebi cele în curs de dezvoltare, să solicite tot mai des sprijinul F.M.I. La rîndul său, acest organism a luat măsuri pentru întărirea rolului încredințat de statut privitor la acordarea de asistență financiară directă pentru echilibrarea balanței plăților. O primă măsură a constat în adoptarea unei rezoluții în decembrie 1978 de creștere a capitalului F.M.I. cu 50%, de la 39 miliarde D.S.T. la 58,5 miliarde. A doua măsură a fost aceea privitoare la o nouă alocare de D.S.T., prima din 1972 încoace. Timp de trei ani, începînd din 1979, țările membre vor bene-

di. Costin C. KIRIȚESCU

(Continuare în pag. 29)

TENDINȚE CONJUNCTURI

Extinderea folosirii înlocuitorilor zahărului

Potrivit aprecierilor Departamentului agriculturii al S.U.A. siropul de porumb cu conținut ridicat de fructoză a ajuns de la 1,6 mil. t în 1978 la o producție de 1,9 mil. t anul trecut în Statele Unite. Consumul total al S.U.A. de înlocuitori pe bază de porumb ai zahărului a fost anul trecut de 3,7 mil. t față de 3,4 mil. t în 1978. Acești înlocuitori le revine aproape 30 la sută din consumul național de produse de îndulcit, iar zahărului rafinat — 70 la sută. Anul trecut,

49 la sută din consumul de înlocuitori de zahăr din porumb a revenit siropului cu conținut mare de glucoză, 41 la sută siropului cu conținut ridicat de fructoză și 10 la sută dextrozei. Se estimează că în următorii doi ani ponderea siropului cu conținut ridicat de fructoză va depăși 50 la sută.

În prezent, afirmă sursa citată, se construiesc noi capacități pentru obținerea de sirop de porumb, întreprinderie producătoare fiind actualmente în imposibilitatea satisfacerii cererii, în special la siropul cu conținut mare de fructoză. Capacitățile medii anuale pentru obținerea înlocuitorilor sint estimate la 2-2,3 mil. t.

așteaptă niveluri scăzute și chiar reduceri ale investițiilor în construcții, ale puterii de cumpărare și ale investițiilor în străinătate.

Rata șomajului pe ansamblul țărilor O.C.D.E. a înregistrat o medie de 6 la sută în trimestrul II 1980 — față de 5-5,5 la sută în ultimii doi ani și jumătate — cu creșteri ușor de prerăzut pentru perioada următoare.

Creșterea prețurilor se așteaptă să ajungă la 13 la sută în 1980, sperându-se ca în anul viitor cifra corespunzătoare să nu depășească 9 la sută. Nici comerțul exterior nu va rămâne neinfluențat de efectele recesiunii: dacă pentru anul în curs creșterea totală ajunge la 4 la sută, în 1981 se pare că această cifră nu va mai putea fi atinsă.

Referitor la situația balanșelor de plăți, preziziunile indică deficite în creștere în cazul țărilor din O.C.D.E. și excedente majore pentru țările exportatoare de petrol, în condițiile în care creșterile la prețul petrolului prezizibile pentru anul viitor vor aduce acestora din urmă beneficii suplimentare însemnate, fără ameliorări sensibile în ceea ce privește recidivarea petrodolarilor.

Programe de dezvoltare

R.D.P. Laos: Construirea treptată a unei noi structuri economice

CEA MAI tinără republică socialistă din sud-estul continentului asiatic, Republica Democrată Populară Laos depune eforturi susținute pentru valorificarea resurselor naturale ale țării (vaste întinderi de păduri, cu specii exotice care asigură aproximativ o treime din export, o gamă variată de rezerve de mineruri de fier, potasiu, cositor și un potențial ridicat de hidroenergie).

Politica economică de dezvoltare promovată de actualul guvern în concordanță cu obiectivele generale ale planului trienal (1978-1980) este ilustrată și de structura bugetului pe 1979, ponderea principală (60%) în cadrul cheltuielilor ocupând-o alocațiile destinate dezvoltării multilaterale și creării bazelor necesare construirii treptate a unei noi structuri economice, de tip „industrial-agrar-silvică”.

Dezvoltarea sectorului industrial (a cărui structură este constituită în principal din prelucrarea inferioară a lemnului, industria textilă, băuturi, țigări, cherestea, placaj, alături de materii prime, cum ar fi cositor și cafea) este afectată de lipsa de tehnologie, materii prime, fonduri financiare și personal calificat. Ca începuturi modeste au fost construite o topitorie, câteva fabrici de cherestea și a fost începută construcția la o țesătorie, o fabrică de cărămizi (la Oudomasy), o fabrică de oxigen (la Vientiane). S-a încheiat, totodată, a doua etapă a construirii digului și hidrocentralei de la Ham Ngum, care va permite creșterea producției de energie electrică de la 30 mii kW la 100 mii kW și irigația a circa 130 mil ha suplimentare de terenuri agricole.

În domeniul agriculturii pe ordinea priorităților figurează extinderea suprafețelor irigate și organizarea țărănimii în cooperative agricole (în număr de 800 în prezent) guvernul prevăzând o serie de măsuri în vederea stimulării activității și creșterii producției. Obiectivul principal îl constituie acoperirea din producție internă a necesarului de produse alimentare în viitorii, cel puțin, 3 ani.

Pași modeste au început și în domeniul îmbunătățirii infrastructurii fiind construită o rețea de drumuri de 830 km și efectuate reparații pe circa 2 000 km din drumurile existente, în special unele care constituie căi la mare prin tranzit, peste teritoriul Vietnamului.

Între Republica Socialistă România și Republica Democrată Populară Laos s-au statornicit și consolidat legături de prietenie, colaborare și solidaritate. Închegate și dezvoltate în condițiile luptei de eliberare a poporului laotian, raporturile dintre cele două țări au cunoscut o nouă etapă după încetarea conflictului laotian și proclamarea Republicii — relațiile cu România înregistrând, după cum s-a evidențiat și cu ocazia întâlnirilor la nivel înalt din 1976 și 1978 (respectiv de la București și Vientiane) un curs ascendent, cu posibilități certe de amplificare și diversificare.

Lucian PRICOP

O.C.D.E.: menținerea recesiunii

Studiul anual al O.C.D.E. referitor la situația economică actuală a țărilor membre

relează faptul că, în condițiile menținerii fenomenelor recesioniste, produsul național total va fi, pe ansamblu, în acest an cu cel mult 1 la sută superior anului trecut iar creșterea anticipată pentru 1981 este de sub 2 la sută. Pentru anul în curs se

Soldul balanșelor de plăți (mrd. dolari S.U.A.)

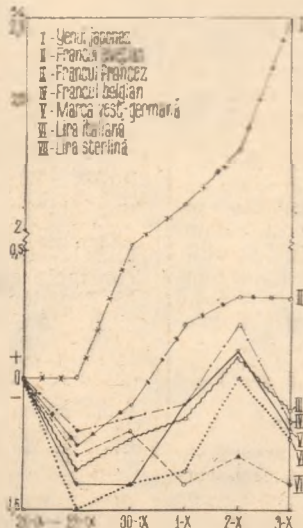
	1979 (estimari)	1980 (preziziuni)	1981 (preziziuni)
Total O.C.D.E.	- 39	- 91	- 95
Alte țări dezvoltate	-	-	- 3
Țări exportatoare de petrol	+ 67	+ 149	+ 174
T.î.c.d. importatoare de petrol	- 32	- 66	- 99

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 29.IX — 3.X.1980 a fost caracterizată printr-o evoluție contradictorie a dolarului S.U.A. față de restul valutei occidentale.

Creșterea dobânzii preferențiale „prime rate” de către principalele mari bănci nord-americane de la 13 la 14% p.a. în acest interval a influențat inițial pozitiv situația dolarului, pentru ca apoi unele critici aduse de administrația S.U.A. Sistemului Federal de Rezervă privind politica sa restrictivă (și deci dobânzii în creștere), — care ar putea periclitiza redresarea economiei americane după recenta recesiune — să fie interpretate ca un prim pas de oprire a creșterii dobânzilor la dolar. Ca urmare, moneda nord-americană a început să piardă din terenul cîștigat.

Yenul japonez a înregistrat o reprecieri destul de accentuată față de dolar, situându-se la finele săptămînii la 207,25 yeni/1 dolar, cu 2,8% peste închiderea din 26.IX.1980 de 213 yeni/1 dolar. În cercurile de afaceri interesate se consideră că această mișcare a fost determinată de faptul că situația economică a Japoniei (caracterizată prin menținerea creșterii economice, concomitent cu reducerea inflației și a șomajului și prin ameliorarea balanșei de plăți externe) este mai bună decît a celorlalte țări occidentale. Francul elvețian a beneficiat de poziția sa de valută de refugiu în situații de incertitudine pe piețele valutare, fiind tranzacționat la închiderea perioadei analizate la 1.6459 franci/1 dolar, față de 1,65 franci/1 dolar (reprecieri de 0,3%). Lira sterlină a evoluat permanent pe o linie descendentă față de dolar, fiind cotată la închiderea din 3.X.1980 la 2.3850 dolari/1 liră, comparativ cu nivelul de 2,3940 dolari/1 liră din 26.IX.1980 (deprecieri de 0,4%).

Lira italiană, sub influența evenimentelor politice cu care este confruntată în prezent Italia, s-a depreciat în relația sa cu dolarul în acest interval cu 0,3% (861,25 lire/1 dolar pe 3.X. față de 859 lire/1 dolar pe 26.IX.1980).

Anunțarea deficitului de 266 mil. D.M. al balanșei globale de plăți al R.F.G. în luna august a.c., după un excedent de 1,22 miliarde dolari cu o lună în urmă, a influențat negativ situația mărcii vest-germane, care se situa la închiderea săptămînii la 1,81 mărci/1 dolar, cu 0,2% sub închiderea din 26.IX.1980 de 1,8065 mărci/1 dolar. Procente apropiate de depreciere au înregistrat și francul belgian (29,05 franci/1 dolar, față de 28,98 franci/1 dolar) și francul francez (4,1975 franci/1 dolar, comparativ cu 4,19 franci/1 dolar).

Dobânzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au avut o evoluție diferită: o creștere cu 0,5% la eurodolari (la 13,875%), menținerea în jurul aceluiași nivel (de 8,75%) la euromărcile vest-germane și o scădere cu 0,25% (la 5,75%) la euromărcile elvețiene.

Prețul aurului la Londra a evoluat permanent pe o linie descendentă, astfel că al doilea fixing din ziua de 3.X.1980 de 860,50 dolari/uncia a fost cu 38,25 dolari/uncia sub cel corespunzător din 26.IX.1980.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 29.IX — 3.X; bază: cursurile din ziua de 26.IX. a.c.

Societățile agroindustriale multinaționale — instrument al exploatării neocolonialiste a țărilor în curs de dezvoltare (III)

DINTRE TOATE regiunile economice ale lumii a treia, cea în care transnaționalele ocupă locul cel mai important este America Latină. Alegerea este explicabilă dacă ținem seama de marile întinderi de teren ce pot fi valorificate cu ușurință, de rezervele de forță de muncă ieftină la sate, de diversitatea condițiilor naturale, care favorizează dezvoltarea agriculturii, de slaba dezvoltare industrială.

După anul 1970 începe o nouă fază a pătrunderii transnaționalelor în agricultura acestui continent, care se caracterizează prin două trăsături: a) este epoca reinvestirii unei părți din profituri și b) se recurge la credit local pentru a dezvolta activitățile transnaționale. Totodată, acest ultim deceniu marchează importante modificări în orientarea activității transnaționalelor și anume:

a) efectuarea de noi investiții pentru promovarea strategiilor unor produse mult solicitate pe piața mondială (soia, carne, fructe și legume);

b) efectuarea de investiții pentru exploatarea directă, prin punerea în valoare de noi terenuri (cazul Braziliei);

c) abandonarea exploatării directe a pământului, cum este cazul cu **Standard Fruit Co.**, (care a cedat o parte din plantațiile sale de banane din America Centrală) și cu **British American Tobacco** în Brazilia;

d) trecerea la exploatarea directă agricolă, ca în cazul lui **King's Ranch** (creșterea animalelor), **Gulf and Western** (trestie de zahăr în Republica Dominicană), precum și al altor societăți în Amazonia (Goiás și Matto Grosso).

În aceste condiții nu este greu de întrevăzut influența restrictivă pe care o are asupra dezvoltării agriculturilor naționale din America Latină (ca din întreaga lume unde acționează), un model care pune accentul pe creșterea agricolă și agroindustrială pe termen scurt, în detrimentul dezvoltării rurale pe termen mai lung¹⁾.

În primul rînd, societățile multinaționale, concentrînd în unități mari cele mai bune terenuri, investițiile, resursele financiare publice și monopolizînd tehnologia avansată, accentuează inegalitățile tradiționale ale sistemului funciar bazat pe binomul latifundia-minifundia.

În al doilea rînd, exploatării fiind orientate spre producerea de materii prime pentru agroindustria și/sau pentru export, provoacă dezechilibre pe scară regională și pe tipuri de produse, neglijînd îndeosebi producerea de alimente de bază cu care se hrănește populația (sporirea spectaculară a producției de soia în Brazilia, de exemplu, nu ajută direct creșterii producției alimentare, soia fiind destinată cu prioritate exportului).

În al treilea rînd, dezvoltarea multinaționalelor are însemnate efecte sociale: degradarea accentuată a agriculturii de subsistență, pauperizarea minifundiilor și a țăranilor fără teren; migrația masivă a acestora spre periferia marilor orașe; introducerea de modele de consum de mai mică valoare energetică și nutritivă; mărirea, adeseori, a prețurilor la produsele alimentare transformate.

Pe ansamblul economiei naționale a diferitelor țări latino-americane, consecințele social-economice ale activității transnaționalelor diferă de la o țară la alta, în funcție de un complex de condiții specifice. Există totuși un numitor comun și anume chiar efectele pozitive asupra alimentației sînt rezervate numai păturilor înstărite ale populației urbane. De regulă însă, activitatea transnaționalelor mărește dependența economiei de piața externă prin sporirea importurilor nu numai de inputuri agricole, ci și de produse agricole (griu, porumb, lapte), importate cu cheltuieli mari, deoarece suprafețe mari de teren sînt deturnate de la culturile alimentare în folosul celor de export. „În general această situație mărește depen-

dența externă a țării și agravează dezechilibrele interne. Apariția de regimuri autoritare în cursul ultimului deceniu coincide, printre altele, în timp, cu alegerea unui model de creștere asociat capitalului transnațional”²⁾.

Urmările practicilor restrictive ale transnaționalelor asupra agriculturii din țările în curs de dezvoltare

ÎN ÎNDUSTRIILE prelucrătoare de materii prime agricole, transnaționalele sînt instrumente de reglementare a pieței. Integrarea pe verticală favorizează practicile restrictive, pentru că plantațiile monopolizează cele mai bune terenuri, sursele de credit, tehnologia și se constituie în societăți agricole atotputernice. Controlul asupra terenurilor a permis plantațiilor să exercite o mare influență asupra vieții sociale, economice și politice a maselor rurale.

Consecința imediată a extinderii culturilor de export (în cadrul plantațiilor mai ales) este diminuarea sau, în cel mai bun caz, stagnarea disponibilităților alimentare pe locuitor din multe țări în curs de dezvoltare. Astfel, în timp ce 55% din suprafața cultivată în Filipine este ocupată de culturi de export, controlate de societăți străine în colaborare cu cîteva familii locale, țăranul filipinez are la dispoziție pentru alimentație numai 1900 calorii pe zi. În Costa Rica, în timp ce, în decurs de cîteva ani, vînzările de carne spre S.U.A., aproape s-au dublat, consumul pe locuitor s-a redus cu peste un sfert. Țările Sahelului, în care foametea a devenit cronică, vînd Europei legume de iarnă și carne de vită. Exportul unor importante resurse alimentare din țările exploatare este completat de cumpărarea produselor la prețuri extrem de joase: edificator este faptul că producătorii de banane primesc numai 11,2% din prețul la care ele sînt vîndute în Europa occidentală³⁾.

Deosebit de negativă este influența transnaționalelor asupra dezvoltării industriale a lumii a treia, chiar și atunci cînd este vorba de ramuri care deservește numai agricultura. Se știe că, în 1966, cînd în statul Bihar a izbucnit o puternică foamete, iar guvernul indian a încercat să-și creeze o industrie proprie producătoare de îngrășăminte chimice, guvernul american a exercitat presiuni amenințînd cu suspendarea ajutorului alimentar, pentru ca guvernul indian să accepte ca uzinele sale să fie construite de firme americane. Acestea au importat tot echipamentul și au ales ca materie primă amoniacul (importat din S.U.A.). Cazul nu este singular, dar arată cum, grație practicilor restrictive ale transnaționalelor, se ajunge la o formă de agricultură dependentă de țările industrializate, foarte costisitoare și care lucrează în principal pentru aceste țări.

Deosebit de restrictive sînt condițiile impuse în cazul transferului de tehnologie dintre țările industrializate și țările în curs de dezvoltare. Lista acestora cuprinde peste 40 de practici restrictive, cum sînt: limitarea politicii și activităților de cercetare și de dezvoltare ale întreprinderii beneficiare, importurile „legate” de inputuri de echipament și de piese de schimb, precum și de personal de conducere, interdicția de a importa de la terți, limitarea accesului la noi dezvoltări tehnologice, interdicția de a adapta tehnologia importată la condițiile locale etc. Întinderea și importanța practicilor restrictive abuzive, care caracterizează acordurile privind transferul de tehnologie spre țările lumii a treia se oglindesc în următoarele cifre: în Argentina 28%, iar în Columbia 80% din contracte cuprindeau restricții teritoriale; în Bolivia 83%, iar în Ecuador 79% din contracte cuprindeau restricții teritoriale și limitări privind cumpărările, producția și vînzarea; în Mexic, din 109 contracte, proporția pe categorii de restricții era de 97% și respectiv 62%; în Mexic — de 32% și 26% (din 251 contracte)⁴⁾. Aceste practici abuzive contribuie la menținerea lumii a treia în stare de subdezvoltare tehnologică, iar datorită superiorității tehnologice, plantația multinațională înlătură cu succes producția țărănească națională.

Într-o perioadă în care reforma agrară este cheia oricărei dezvoltări rurale pentru crearea unei economii independente, boicotarea oricărei încercări de reformă agrară constituie un

¹⁾ Prima parte a acestui articol a apărut în nr. 40 din 3 octombrie 1980

²⁾ Gonzalo Arroyo, Vers la disparition des activités rurales autonomes, Le monde diplomatique, septembre 1978.

³⁾ Gonzales Arroyo, Op. cit.

⁴⁾ Vezi Pierre Castel, Agro-bussines: le racket de la faim, Croissance des jeunes nations, mai 1978.

⁵⁾ Vezi Franck Long, Comment les pratiques commerciales restrictives genent la développement rural, Cerès, janvier-février 1979.

obiectiv de seamă în activitatea transnaționalelor, care menține subdezvoltarea în țările lumii a treia. Boicotarea reformei agrare se face prin cele mai perfide metode: „Agroindustria nu are nevoie de a se exprima sau de a acționa deschis contra reformei agrare. Ea compromite reformele din lumea a treia printr-un proces destul de simplu — expansiunea ultrarapidă a transnaționalelor — care se face pe tăcute de-a lungul zilelor, de-a lungul anilor. Acțiunea lor de contrareformă ține de modul în care operează multinazionalele din agroindustrie”⁵⁾.

Tehnicile economice și neeconomice folosite de transnaționale pentru a împiedica redistribuirea avuției impusă de reforma agrară sînt din cele mai diverse, mai ales că de cele mai multe ori, formal, transnaționalele nu se opun reformei. Ele nu numai că tolerează, dar chiar finanțează exproprierea, atunci cînd e vorba de crearea unei proprietăți medii, beneficiarii fiind numai o minoritate de țărani. Ele agreează chiar crearea (prin reformă agrară) a unor tipuri de proprietate colectivă (denumite „noi forme de proprietate funciară”), care în realitate sînt grupuri de țărani, beneficiarii ai unor credite de grup, pentru că riscurile care decurg din această formă de creditare pentru bănci sînt practic reduse la zero. De asemenea, ele încurajează modelele de colonizare minoră inofensive pentru că ele afectează numai terenuri virgine, în care nici un capitalist nu are încă interes economic sau politic. Dealtfel, nici naționalizarea plantațiilor singură nu rezolvă problema: după ce Sri Lanka a naționalizat plantațiile de ceai, ea a rămas pe de-a întregul dependentă de firmele de export britanice.

Adîncirea dependenței economice a țărilor lumii a treia de societățile transnaționale este însoțită de exploatarea rapace a celor mai bogate resurse de producție agricolă, pentru a obține supraprofituri imposibil de realizat în altă parte. În felul acesta, multinazionalele reușesc ceea ce marii proprietari din agricultura țărilor subdezvoltate n-au reușit să facă: distrug capacitățile productive ale agriculturii nu în 5 sau 8 sau 12 generații, ci în decursul unei singure generații. „Eliminarea ultimelor vestigii ale unei agriculturi familiale, epuizarea accelerată a resurselor productive cu consecințe

⁵⁾ Ernest Feder, *Le bloc de la contre-reforme*. Cerès, nr. 68, mars-avril 1979.

⁶⁾ Ernest Feder, *Op. cit.*

incalculabile pentru viitorul alimentației: acesta este... bilanțul societăților transnaționale care operează în sectoarele agricole ale lumii a treia”⁶⁾.

În aceste condiții, încă din 1945, prin Carta de la Havana s-a făcut prima încercare a comunității mondiale de a controla practicile restrictive ale transnaționalelor. Controlul amintit a devenit un obiectiv însemnat al Programului de acțiune al O.N.U. pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, în care se menționează necesitatea adoptării unui cod de conduită internațională în vederea controlării activității transnaționalelor. În aceeași ordine de idei, Declarația de la Manila, din 1976, a preconizat stabilirea de principii și de reguli echitabile pentru a controla practicile restrictive ale transnaționalelor, problemă reluată și accentuată în Rezoluția 97 (IV) a UNCTAD IV din același an.

Din păcate, majoritatea țărilor în curs de dezvoltare nu dispun de o legislație corespunzătoare pentru a bara calea practicilor restrictive ale transnaționalelor. Iar grație ineficienței legislației, aceste practici au devenit o trăsătură caracteristică a strategiei transnaționalelor, care le-a permis să se consolideze și să-și extindă puterea pe piețele internaționale.

Chiar în aceste condiții, în perioada 1950—1970, multe societăți transnaționale au fost nevoite să răspundă în fața justiției de practicile lor restrictive în agricultura lumii a treia. Cele mai vizate au fost transnaționalele din sectoarele cauciucului, lemnului, bananelor, ceaiului și zahărului, acuzate fiind de practici abuzive în domeniul fixării prețurilor, al controlului filierelor de distribuție, al acordurilor privind împărțirea piețelor și al altor forme de comportament.

Ținînd seama de toate aceste implicații, țara noastră se pronunță cu consecvență pentru realizarea unor înțelegeri corespunzătoare între țările în curs de dezvoltare și cele dezvoltate, între care se înscrie și viitorul cod de conduită a societăților transnaționale, care să ducă la realizarea unor raporturi noi, bazate pe egalitate și echitate, să asigure accesul, în condiții avantajoase, la tehnologiile moderne, la cuceririle științei și tehnicii, de natură să reprezinte un sprijin real pentru țările în curs de dezvoltare.

Oprea PARPALĂ

SESIUNEA ANUALĂ A F. M. I. — B. I. R. D.

(Urmare din pag. 26)

țicia de alocări totalizînd anual cîte 4 miliarde D.S.T. În sfîrșit, a treia măsură privește introducerea în repertoriul F.M.I. a noi facilități de credit, care să înlesnească accesul țărilor la disponibilitățile financiare ale Fondului.

Este adevărat că F.M.I. a întîmpinat unele greutăți în extinderea posibilităților lui de finanțare. Astfel, majorarea capitalului, prin creșterea cotelor de participare ale membrilor, deși hotărîtă în 1978, nu a devenit nici pînă acum o realitate. În dezbaterile din cadrul sesiunii au fost recunoscute dificultățile de care se lovește F.M.I. Aceasta nu a împiedicat pe unii vorbitori să critice Fondul pentru lipsa unei adaptări mai rapide la împrejurările actuale. În afară de insuficiența mijloacelor de finanțare față de uriașele deficite ale balanței plăților curente care caracterizează actuala perioadă, o temă adusă în discuție a fost și politica Fondului față de solicitanții din lumea a treia. Această politică a fost calificată drept rigidă, chiar dură. S-au citat cazuri în care țări în curs de dezvoltare, ca Tanzania sau Jamaica, au renunțat la sprijinul F.M.I. din cauza condițiilor în care s-ar fi acordat acest sprijin. Asemenea incidente sînt regretabile într-o vreme cînd ajutorul oficial pentru dezvoltare, acordat de statele dezvoltate potrivit angajamentului luat în cadrul Deceniilor O.N.U. pentru dezvoltare, stagnează sau chiar se reduce, deși nu a atins niciodată nivelul stabilit, iar povara împrumuturilor contractate pe piața capitalurilor particulare este suportată din ce în ce mai greu de țările în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol.

Reprezentanții F.M.I. au replicat că deși criticile aduse au un simbul de adevăr, obligația acestui organism este aceea de a respecta prevederile statutare acceptate de membri și că, în caz contrar, el n-ar mai fi privit ca un for internațional chemat să aprecieze capacitatea reală de a se împrumuta a țărilor membre, ceea ce n-ar fi în interesul țărilor în curs de dezvoltare.

Această apărare poate avea și ea un simbul de adevăr, însă nu este mai puțin adevărat că problema acută a finanțării țărilor care duc lipsă de mijloace pentru echilibrarea balanței de plăți nu poate fi astfel soluționată.

Pentru ca sesiunea să nu se încheie fără un gest de recunoaștere a dificultăților existente și de schițare a unei so-

luții, F.M.I. a fost autorizat să identifice unele posibilități de a se împrumuta pentru a-și procura mijloacele suplimentare de finanțare.

Aproximativ aceleași aprecieri au fost făcute asupra activității Băncii mondiale care, spre deosebire de F.M.I., se ocupă exclusiv de finanțarea dezvoltării. S-a menționat insuficiența fondurilor atît ale Băncii Mondiale, cît și ale filialelor ei, Asociația Internațională pentru Dezvoltare și Corporația Financiară Internațională, condițiile înăsprițe de acordare a împrumuturilor, devenite în cazuri tot mai frecvente aproape prohibitive, fărîmițarea fondurilor pe proiecte, în locul unei finanțări globale a dezvoltării. Singura realizare a sesiunii constă în acordul privitor la crearea unei noi instituții afiliate, destinată finanțării țărilor în curs de dezvoltare în vederea prospectării și exploatarei resurselor minerale și a surselor de energie proprii.

În cursul dezbaterilor au fost abordate și alte probleme indisolubil legate de activitatea organismelor internaționale de finanțare și vitale pentru viitorul omenirii, cum ar fi adoptarea de urgență a unor măsuri de reducere a bugetelor pentru înarmări și alocarea fondurilor astfel economisite pentru finanțarea dezvoltării, sau lichidarea supraîndatorării țărilor în curs de dezvoltare, de exemplu prin anularea datoriei externe a țărilor cu un venit național sub 500—600 de dolari anual pe locuitor, prin reducerea sau reeșalonarea datoriei, prin aducerea dobînzilor plătite de țările în curs de dezvoltare la un nivel rezonabil etc.

Sesiunile anuale ale F.M.I. — B.I.R.D. sînt menite să clarifice poziții ale participanților sau să ratifice soluții elaborate de personalul organismelor în intervalul de timp dintre sesiuni. Recenta sesiune nu a adus nimic de anvergură nici într-un sens și nici în cel de al doilea. Este și acesta un semn al marilor dificultăți pe care le întîmpină cooperarea internațională în condițiile actuale, dificultăți care s-au vădit și cu ocazia sesiunii speciale a O.N.U. consacrată noii ordini economice mondiale.

Aceste dificultăți sînt generate de atitudinea rezervată a țărilor capitaliste industrializate față de orice propunere venită din partea țărilor în curs de dezvoltare pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice internaționale. Așa cum s-a pronunțat în repetate rînduri țara noastră, numai o restructurare de fond, revoluționară, a economiei mondiale va putea rezolva multiplele și gravele probleme care s-au acumulat sub imperiul actualului ordin economic și financiar.

Șomajul în creștere

PUBLICÎND curba alăturată a evoluției șomajului în Franța, în cursul acestui an, revista **L'Usine Nouvelle** semnalează creșterea — începând din luna iunie — a numărului întreprinderilor care concediază o parte din

personalul lor sau prevăd o asemenea măsură în viitorul apropiat. Numeric, această tendință se concretizează în sporirea cu peste 40%, numai în perioada ianuarie-iulie a.c., a efectivului șomerilor din Franța.

Printre ramurile cele mai afectate de șomaj se numără industria ceasurilor, sectorul construcțiilor, industria hirtiei, a încălțămîntei, a aparatului electrocasnice, construcțiile de mașini ș.a. În cadrul acestora din urmă, criza din industria de automobile preocupă în mod deosebit forurile guvernamentale și organizațiile sindicale, numărul persoanelor care au fost sau ur-

volumului producției, de restructurare și modernizare a acesteia, de reducere a personalului ocupat ș.a.m.d.

Concomitent, producătorii de tractoare agricole desfășoară o gamă variată de acțiuni pentru sporirea competitivității produselor lor, pe direcții cum sînt: reducerea consumului specific de carburant (calculat la volumul lucrărilor efectuat în decurs de o oră de funcționare), „electronizarea“ tabloului de comandă, modificarea structurii ofertei, îmbunătățirea service-ului (după vînzarea tractorului) și a aprovizionării cu piese de schimb etc.

U.R.S.S.: mobilizarea resurselor potențiale de forță de muncă

SEMNALÎND apariția unor deficite de forță de muncă în diverse ramuri de activitate și regiuni din Uniunea Sovietică, ziarul **Pravda** sublinia recent importanța utilizării raționale a resurselor existente în acest domeniu. Se apreciază, astfel, că numai în muncile manuale din industrie (nelegate de deservirea mașinilor și instalațiilor) sînt în prezent ocupați circa 9 milioane de muncitori. Calculele arată că există posibilități reale de a reduce — în-deosebi pe calea mecanizării și automatizării — volumul lucrărilor respective, ceea ce ar permite eliberarea, la scara întregii țări, a 1,6 milioane de muncitori, care ar putea fi astfel îndreptați spre domeniile deficitare în această privință. Iar efectul economic obținut prin reducerea muncilor manuale amintite este cu atît mai mare cu cît aceasta are loc în unități industriale amplasate în zone mai puțin valorificate încă (atingînd nivelul maxim în regiunile din Orientul Îndepărtat).

Un rol însemnat se consideră că revine, de asemenea, reducerii pierderilor cauzate de fluctuația forței de muncă, domeniu în care o contribuție crescîndă ar putea avea extinderea activității birourilor de plasare a brațelor de muncă. După opinia specialiștilor, asigurarea redistribuirii forței de muncă prin asemenea birouri orășenești ar determina în eincinalul următor, numai prin micșorarea fluctuației, economii de 219,5 milioane de om-zile. În sfîrșit, este necesar — arată ziarul menționat — să se stimuleze dezvoltarea industriei locale în zonele care dispun de un excedent de forță de muncă (cum sînt regiunea economică a Asiei Centrale și unele republici din Transcaucazia), precum și redistribuire organizată a acesteia în favoarea zonelor în care se resimte un deficit de forță de muncă.

Cehoslovacia: modificari în relația creștere economică — consum de energie

CONFORM unor aprecieri publicate în revista **Politická ekonomie**, în deceniul următor factorul energetic va juca un rol deosebit de important în dezvoltarea economiei cehoslovace. În ultimul sfert de veac volumul energiei consumate a crescut într-un ritm mediu anual de 4%, pentru deceniul care se încheie fiind prevăzută reducerea la jumătate a acestui ritm. Măsuri ca perfecționarea bazei productive, intensificarea proceselor de producție, ridicarea calității și a nivelului tehnic al produselor, alte măsuri de raționalizare a producției au determinat o reducere cvasicontinuuă a consumului resurselor primare de energie, raportat pe o unitate de venit național (vezi tabelul).

(modificări medii anuale, în%)

Indicatorul	1956—1960	1961—1965	1966—1970	1971—1975
Venitul național	+7,2	+2,0	+6,9	+5,7
Consumul de energie (pe o unitate de venit național)	-1,7	+2,3	-3,8	-2,6

mează a fi concediate din ramura respectivă pînă la finele anului fiind evaluat la circa 110 mii. Evoluții, care — după expresia revistei amintite — nu incită deloc la optimism în perspectiva imediată.

După părerea specialiștilor, în perioada următoare o anumită încetinire a dinamicii venitului național va fi însoțită de sporirea consumului de energie pe o unitate de venit național. Printre factorii care vor determina această din urmă tendință figurează: chimizarea economiei cehoslovace (în-deosebi dezvoltarea petrochimiei), reconstrucția și dezvoltarea bazei metalurgice, creșterea parcului de automobile, extinderea construcțiilor de locuințe, majorarea ponderii combustibililor solizi în balanța energetică ș.a.

Ascuțirea concurenței în industria de tractoare

PRESA OCCIDENTALĂ de specialitate relevă conjunctura dificilă pe care o străbate în prezent industria de tractoare agricole din țările respective; sub efectul restrîngerii cererii (se evaluează că în țările Europei occidentale — cel mai de seamă consumator de tractoare agricole din lume — numărul înmatriculărilor de mașini noi a scăzut cu 20% în semestrul I a.c., față de perioada corespunzătoare a anului trecut), principalele firme producătoare au și trecut la măsuri de micșorare a

GLOSAR

Deceniul transporturilor și telecomunicațiilor în Africa

ADUNAREA GENERALĂ a O.N.U. a adoptat la sesiunea a XXXII-a din decembrie 1977 rezoluția 32/160 prin care perioada 1978-1988 a fost proclamată Deceniul transporturilor și telecomunicațiilor în Africa. Scopul inițierii acestui Deceniu este susținerea activă a pregătirii și aplicării unei strategii globale de dezvoltare a transporturilor și telecomunicațiilor pe continentul african, precum și mobilizarea mijloacelor tehnice și financiare necesare.

Comisia Economică a O.N.U. pentru Africa și-a asumat în 1979 răspunderea întocmirii, pentru prima dată, a unui raport de ansamblu privind transporturile în Africa, cuprinzând o strategie pentru dezvoltarea unei rețele de transport integrată, pe baza respectării independenței statelor africane și a cooperării lor în domeniul transporturilor și comunicațiilor.

Principalele obiective ale acestei strategii sînt: promovarea integrării infrastructurii de transport în scopul dezvoltării schimburilor interafricane; coordonarea diferitelor sisteme de transport în vederea sporirii eficienței lor; ieșirea din starea de izolare a țărilor fără litoral și a regiunilor îndepărtate de litoral; armonizarea reglementărilor naționale și reducerea importanței barierelor fizice și nefizice în scopul unei circulații mai libere a bunurilor și persoanelor; stimularea utilizării resurselor umane și materiale locale, standardizarea rețelilor și echipamentelor de transport, însușirea tehnicilor de construcții adaptate condițiilor africane; dezvoltarea unei industrii africane în domeniul echipamentelor de transport; mobilizarea mijloacelor tehnice și financiare pentru promovarea dezvoltării și modernizării transporturilor.

Proiectele vizate în cadrul Deceniului sînt clasificate în următoarea ordine prioritară:

- proiecte regionale; proiecte subregionale; proiecte naționale cu impact regional sau subregional;
- proiecte vizînd țările cele mai slab dezvoltate, țări care și-au dobîndit de curînd independența, țări insulare și țări din prima linie;
- proiecte privind celelalte țări.

Proiectele regionale și subregionale cuprind acțiuni de formare de personal, de studii și de asistență tehnică care privesc cel puțin două țări africane. Aceste proiecte, care deseori sînt neglijate în acordarea de ajutoare bilaterale sau din partea instituțiilor financiare internaționale, ar urma să devină prioritare în prima fază a Deceniului.

Proiectele naționale cu impact regional sau subregional reprezintă volumul cel mai important (70 la sută din investiții) din totalul proiectelor prevăzute pentru prima fază.

Pentru aplicarea strategiei Deceniului a fost necesară crearea de mecanisme speciale de coordonare și control atît la nivel național (guvernamental) cît și la nivel regional (prin reuniuni periodice ale miniștrilor africani ai transporturilor și telecomunicațiilor). Pentru cooperare în acest domeniu s-a creat, de asemenea, un comitet internațional de coordonare, compus din reprezentanți ai organismelor O.N.U. care se ocupă de transporturi și ai organizațiilor regionale africane, sub egida Comisiei Economice pentru Africa.

În etapa actuală țările africane își îndreaptă în primul rînd eforturile spre dezvoltarea infrastructurii rutiere și după aceea către infrastructura feroviară, portuară și aeroportuară.

Liliana RADULESCU

I.E.M.

Muncitori migranți

Manole Nicolae, Călărași — Raportul din acest an al Băncii Mondiale relevă că în ultimul deceniu migrația internațională a

forței de muncă a drenat o parte importantă a populației active din țările mediteraniene. Astfel, 12 la sută din populația activă a Portugaliei, circa 7 la sută din cea a Marocului și 5 la sută din cea a Turciei lucra la începutul perioadei menționate în condiții grele în străinătate. Fondurile trimise în țară de muncitorii plecați

în Europa occidentală în căutare de lucru deveniseră un post important al balanței de plăți a țărilor de origine. De aceea, recesiunea declanșată în Occident în 1974, antrenînd reîntoarcerea în țările lor a unei bune părți din muncitorii migranți — care sînt întotdeauna primele victime ale sporirii proporțiilor șomajului în țările dezvoltate — a exacerbât și mai mult dificultățile balanței de plăți a țărilor de origine prin diminuarea substanțială a acestei surse — devenită între timp principală — de deșize.

Fenomenul migrației în căutare de lucru a populației active a unor țări mai slab dezvoltate a căpătât în ultimii ani noi direcții: un număr crescînd de muncitori provenind din Egipt, Iordania, Liban, Siria, Yemenul de Nord și de Sud ca și din alte țări din zonă și din afara ei, în total circa 2,7 milioane de oameni, lucrează în prezent în țările exportatoare de petrol din Orientul Mijlociu. Acești muncitori străini trimiși în țările lor de origine circa 8 miliarde dolari pe an, ceea ce reprezintă mai mult decît fluxul asistenței pentru dezvoltare acordate acestor țări.

În același timp, se subliniază în raportul Băncii Mondiale, migrația în căutare de lucru are și ea costul ei economic, social și uman. Din cauza proporțiilor devenite excesive ale acestui fenomen, țările exportatoare de forță de muncă sînt lipsite, în unele cazuri, de pînă la 30 la sută din populația lor activă, adică de o parte considerabilă din forța lor de muncă cu o calificare, ceea ce a determinat apariția unei lipse de muncitori calificați în țările de origine, de natură să frîneze dezvoltarea lor economică și socială.

Etanol

Moise Văleanu, Călimănești — 1) Una din țările care acordă atenție utilizării etanolului drept carburant este Suedia. În această țară se consideră că spre sfîrșitul acestui deceniu s-ar putea produce circa 400 000 metri cubi de etanol obținut din sfeclă de zahăr și cereale. În acest scop se apreciază că ar trebui extinsă cu circa 25 000 hectare suprafețele cultivate cu sfeclă de zahăr, iar în cazul în care recolta obținută ar fi mai mică decît cea așteptată, diferența ar putea fi acoperită cu cereale furajere sau cu cereale degradate. Costul fabricilor care prelucurează aceste materii prime pentru a se obține etanol a fost esti-

mat la circa 1 miliard de coroane suedeze (echivalentul a 230 milioane de dolari).

Expertii suedezi apreciază că producerea etanolului pe baza unor materii prime obținute în țară ar permite economisirea unei cantități destul de importante de petrol importat. În plus, etanolul amestecat cu benzina ar atrage o reducere a poluării cu plumb a mediului înconjurător.

2) Vom avea în vedere propunerile dumneavoastră, pentru care vă mulțumim.

Trenurile britanice

S. Țurlescu, București

Locomotivele cu aburi au fost complet înlocuite în Anglia cu tracțiune Diesel sau electrică în anul 1966. Introducerea unor trenuri Diesel, capabile să atingă viteze de 200 km pe oră, a fost realizată în această țară prin modernizarea infrastructurii feroviare existente, construită cu peste un secol în urma (eliminarea curbilor strînse care necesitau reducerea vitezei, înlocuirea traverselor de lemn cu traverse din beton armat etc.) și nu prin construirea de noi magistrale feroviare, care ar fi costat enorm. Un asemenea tren de mare viteză circula în prezent, de exemplu, pe linia Londra — Edinburg, de 633 km. Trenul dispune de două locomotive aerodinamice, cite una la fiecare capăt, construite din oțel sudat, cu cabine din fibră de sticlă și material plastic, ceea ce le reduce greutatea și în consecință economisește combustibil, reducînd în același timp cheltuielile de întreținere a liniei. Locomotivele pot atinge viteza de 200 km pe oră în mai puțin de 12 secunde, avînd nevoie pentru a se opri o distanță de 1 800 m, mai mică decît în cazul altor locomotive, chiar cu viteză mai redusă. Opi vagoane, în lungime de 23 m fiecare, asigură o călătorie confortabilă celor 443 de pasageri. Ele sînt dotate cu geamuri duble, aer condiționat și un sistem de suspenție cu pernă de aer. Ușile glisante de la capetele vagoanelor sînt automate pentru a facilita transportul bagajelor.

Creșterea vitezei de circulație a trenurilor s-a dovedit a fi un mijloc important de sporire a forței de atracție a acestui vechi mijloc de transport. Analize efectuate în Anglia au arătat că numărul pasagerilor sporește cu circa 1% pentru fiecare procent de creștere a vitezei trenurilor.

„Autarhie de repliere“

I. Vlad, Tirgoviste — Termenul de autarhie definește o politică diametral opusă celeia de deschidere economică. O țară autarhică este deci aceea care este hotărîtă să nu mai apeleze deloc la străinătate pentru satisfacerea necesităților ei economice. Experiența arată că în condițiile actuale nu se poate realiza o autarhie absolută; de aceea este mai corect să se vorbească despre o politică autarhică decît despre o autarhie veritabilă.

Ideea de autarhie a fost în trecut sprijinită de un număr de gînditori, între care filozoful german Fichte, autor al lucrării „Statul comercial închis“, apărută în 1800. Ei au legat autarhia de independență, susținînd că numai un stat care se poate izola de exterior din punct de vedere economic ar putea fi efectiv independent.

Avînd însă în vedere că nevoile unei economii moderne sînt extrem de variate, iar resursele energetice sînt dispersate pe glob, trecerea la o politică autarhică apare, mai ales în condițiile contemporane, extrem de dificilă, dacă nu chiar imposibilă.

Termenul de „autarhie de repliere“ aparține cunoscutului economist francez François Perroux și el definește una din căile de realizare a politicii autarhice și anume reducerea activității economice și a nivelului de trai la posibilitățile interne. Un exemplu de autarhie „de repliere“ l-au dat Anglia și Franța, ca urmare a crizei economice din 1929-1933. Aceste țări au considerat că pot lupta mai bine împotriva efectelor crizei dacă se închid în carapacea lor prin măsuri protecționiste severe și se limitează la resursele proprii. Nu trebuie însă să se piardă din vedere că pe atunci acele două țări dispuneau de mari imperii coloniale, astfel încît „replierea“ se opera pe teritorii uriașe și bogate în resurse.

Actuala criză economică internațională a reinviat ideea autarhică, însă sub o altă formă decît aceea cunoscută în trecut. Este vorba de realizarea unei autarhii limitate la anumite sectoare economice. De notat că asigurarea independenței energetice a unei țări nu înseamnă autarhie, nu înseamnă încetarea oricărui importuri, de exemplu de petrol, ci crearea posibilităților de a face față unor situații neprevăzute care pot apărea în domeniul energetic.

Revista ECONOMICA

Edițată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 41 din 10 octombrie 1980

- Aplicarea consecventă a principiilor democrației, ale eticii și echității socialiste (Constantin Enache) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- În dezbatere publică
- Proiectul de lege cu privire la dezvoltarea industriei mici. Industria mică și reciclarea complexă a resurselor (Silvia Marinescu-Pașoi, Cornel Neațu, Vasile Bogdan) 3
- Proiectul de lege pentru modificarea Legii de organizare și funcționare a consiliilor populare. Atribuții și responsabilități sporite în dezvoltarea economico-socială a localităților și județelor țării (Marius Cojocaru) 6
- Creșterea gradului de utilizare a fondurilor fixe (Gh. Ionașcu) 7
- Adunările generale ale oamenilor muncii pentru dezbaterile și aprobarea planului pe 1981. Trimestrul hotărâtor pentru racordarea la noile sarcini (Dorin Constantinescu) 8
- Orientări și cerințe prioritare în sporirea efectivului și producției animale (Nicolae David) 9
- Mecanismul economic-financiar: funcționalitate-eficiență. Elemente noi în efectuarea plăților între unitățile socialiste (Gh. Marcu) 11
- TIB '80. Înalta competitivitate — caracteristică a programului de export prezentat de România (C. Mircescu) 13
- Corelația dezvoltare — urbanizare. Condițiile de locuit, expresie a îmbunătățirii calității vieții (Mircea Enache) 15

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Maistrul și folosirea forței de muncă (Remus Micu) 17
- Colaborarea între maistru și normator (Traian Dumitrescu) 18

TEORII ● IDEI

- Prețurile interne și utilizarea coeficientului valutar unitar (Daniel Dăianu) 19
- Monopolurile străine — factor de frinare a dezvoltării economice în România antebelică (II) (Vasile Bozga) 20
- Școli ● curente ● economiști. Economisti români în perioada interbelică despre direcțiile dezvoltării economiei (III) (dr. Dan Popescu) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Sesiunea anuală a F.M.I. și a Băncii Mondiale. Sub semnul agravării crizei și al adâncirii decalajelor economice dintre state (dr. Costin C. Kiritescu) 25
- Tendințe — conjuncturi 27
- Societățile agroindustriale multinaționale — instrument al exploatării neocolonialiste a țărilor în curs de dezvoltare (II) (Oprea Parpală) 28
- Mondorama 30
- Curier 31

IN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI: Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

- Democratism, socialist ethics and equity — consistent application (Constantin Enache) 1
- The economic and financial mechanism: functional and efficient. New elements of the payment system between socialist units (Gh. Marcu) 11
- TIB '80. High competence — a characteristic of the export programme offered by Romania (C. Mircescu) 13
- The correlation development — urbanization — dwelling conditions, expression of the life quality improvement (Mircea Enache) 15
- Prices and the unique exchange rate (Daniel Dăianu) 19
- Foreign monopolies — obstacle to the prewar economic development in Romania (II) (Vasile Bozga) 20
- Schools ● trends ● economists. Romanian interwar economists on the economic development directions (III) (Dr. Dan Popescu) 22
- Under the sign of crisis worsening and discrepancies deepening. The I.M.F. — I.B.R.D. annual meeting (Dr. Costin C. Kiritescu) 25
- The multinational agro-industrial societies — instrument of neocolonialist exploitation of the developing countries (III) (Oprea Parpală) 28

DANS LE NUMERO

- L'application consequente des principes democratiques, de l'ethique et de l'equite socialistes (Constantin Enache) 1
- Elements nouveaux dans l'execution des paiements entre les unites socialistes (Gh. Marcu) 11
- La Foire Internationale de Bucarest 1980. La haute competitivite — caracteristique du programme d'exportation presente par la Roumanie (C. Mircescu) 13
- La correlation entre le developpement et l'urbanisation, comme expression de l'amelioration de la qualite de la vie (Mircea Enache) 15
- Le prix et l'utilisation du coefficient unique de change (Daniel Dăianu) 19
- Les monopoles etrangers — impediment au developpement economique de la Roumanie de l'avant-guerre (II) (Vasile Bozga) 20
- Ecoles ● courants ● economistes. Les economistes roumains de l'entre les deux guerres sur les directions du developpement de l'economie (III) (dr. Dan Popescu) 22
- La session annuelle du F.M.I. et de la Banque Mondiale. Sous le signe de l'aggravation de la crise et de l'approfondissement des decalages economiques entre les Etats (dr. Costin C. Kiritescu) 25
- Les societes agro-industrielles multinationales — instrument de l'exploitation neocoloniale des pays en voie de developpement (II) (Oprea Parpală) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Последовательное претворение в жизнь принципов демократизма, социалистической этики и справедливости (Константин Енаке) 1
- Новые элементы в производстве платежей между социалистическими предприятиями (Г. Марку) 11
- Международная Бухарестская Ярмарка '80. Высокая конкурентоспособность — характерная черта экспортной программы представленной Румынией (С. Мирческу) 13
- Корреляция развитие — урбанизация. Жилищные условия, выражение улучшения качества жизни (Мирча Енаке) 15
- Цены и использование единого валютного коэффициента (Даниел Дăиану) 19
- Иностранные монополии — фактор торможения экономического развития в довоенной Румынии (II) (Василе Бозга) 20
- Школы ● течения ● экономисты. Румынские экономисты, между первой и второй мировой войной, относительно направлений развития экономики (III) (др. Дан Попеску) 22
- Ежегодная сессия М.В.Ф. и М.Б.Р.Р. — Под знаком углубления кризиса и углубления экономических разрывов между государствами (др. Костин С. Киритеску) 25
- Многонациональные агропромышленные общества — орудие неокolonialной эксплуатации развивающихся стран (II) (Опреа Парпалэ) 28

Abonamentele se incheie la oficiile postale, factorii postale și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal): pentru întreprinderi și instituții — 250 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățământ polite și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: București Bd. Magheru nr. 28-30 etaj I, 70159, sectorul 1 Cont I.S.I.A.P. 645150228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Școlii”

TOAMNA A SOSIT DE MULT ÎN MAGAZINELE COMERTULUI DE STAT

Magazinele de confecții, de galanterie și raioanele respective din marile magazine universale vă oferă o bogată și modernă colecție de articole specifice sezonului de toamnă : raglane din tercot, taioare, pălării și berețe, eșarfe și mănuși, umbrele simple, pliante și dublu pliante.

**COMPLETAȚI-VĂ DIN TIMP
GARDEROBA DE TOAMNĂ !**

Nu uitați că, din punct de vedere calendaristic, toamna a început, deci ploile și frigul pot veni oricând !

Recom

Să mergi în pas cu moda nu e dificil
Când preferi pantofi **Flexin**

- FLEXIN** — încălțăminte flexibilă de calitate care oferă un grad sporit de confort ;
- FLEXIN** — încălțăminte modernă ;
- FLEXIN** — marcă a tuturor modelelor de încălțăminte cu fețe din material textil și înlocuitori de piele ;
- FLEXIN** — încălțăminte tratată pentru impermeabilizare sau galoșată spre a-i conferi un plus de rezistență la umiditate ;
- FLEXIN** — în toate magazinele de încălțăminte și la raioanele specializate ale marilor magazine universale din comerțul de stat.